

Lingua Castelá e Literatura
Programación didáctica
1º de ESO
Curso 2020-2021

Departamento de Lingua Castelá
CPI Tino Grandío
Guntín

ÍNDICE

<u>Introdución</u>	<u>3</u>
<u>1. Contextualización</u>	<u>3</u>
2. Contribución da materia de Lingua Castelá e Literatura <u>no logro das competencias básicas</u>	<u>3</u>
<u>3. Secuenciación e temporalización dos contidos</u>	<u>5</u>
<u>4. Relación dos aspectos curriculares con cada unidade</u>	<u>8</u>
<u>5. Metodoloxía didáctica</u>	<u>10</u>
<u>6. Materiais curriculares e outros recursos básicos</u>	<u>11</u>
<u>7. Procedementos e instrumentos de avaliación</u>	<u>13</u>
<u>8. Atención á diversidade</u>	<u>19</u>
<u>9. Actividades complementarias e extraescolares</u>	<u>21</u>
10. Posibles adaptacións da programación á situación xerada <u>pola pandemia de covid-19</u>	<u>21</u>

INTRODUCCIÓN

Preséntase neste documento a programación didáctica aplicada á materia de Lingua Castelá e Literatura para o curso 2020-2021, na que se seguirá o establecido no Real Decreto 1631/2006 do Ministerio de Educación e Ciencia, do 29 de decembro en convivencia coas pautas recollidas na Lei orgánica 8/2013, do 9 de decembro para a mellora da calidade educativa e o posterior Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia.

1. CONTEXTUALIZACIÓN

A comunidade educativa que constitúe o CPI Tino Grandío aséntase nun núcleo de poboación basicamente rural, cun nivel económico-cultural que pertence a un estrato medio-baixo e vehiculado case exclusivamente en lingua galega. Por todo isto, é recorrente que o noso alumnado presente unhas habilidades lectoescriptoras en lingua castelá bastante correctas fronte ás relacionadas coa comunicación oral, nas que se producen maior número de dificultades e sobre as que se intentará traballar ao longo da etapa.

No curso 2020-2021, os grupos aos que impartirá docencia o departamento de Lingua Castelá e Literatura do CPI Tino Grandío son:

- Un grupo de 1º de ESO.
- Un grupo de 2º de ESO.
- Dous grupos de 3º de ESO.
- Dous grupos de 4º de ESO.

O Departamento está constituído polo seguinte profesorado:

1. Concepción Sanfiz Fernández, xefa de departamento, impartirá as clases de Lingua Castelá e Literatura de 2º, 3º e 4º.

A hora de xefatura de departamento terá lugar os martes ás 13:20.

2. Pilar Quiroga Fernández, profesora do Departamento de Inglés, impartirá as clases de Lingua castelá de 1º de ESO.

2. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA DE LINGUA CASTELÁ E LITERATURA NO LOGRO DAS COMPETENCIAS BÁSICAS

1. COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA

Esta competencia é a de maior relevancia que pode adquirirse nesta materia, xa que todos os seus contidos están orientados á adquisición dos coñecementos, habilidades e actitudes propios das destrezas comunicativas (procedementos de uso e

reflexión sobre o seu funcionamento), aspectos todos eles que se aplicarán para adquirir coñecementos noutras áreas. Ademais, as habilidades e estratexias para o uso dunha lingua determinada e a capacidade para tomar a lingua como obxecto de observación, son capacidades que se transfiren e aplican á aprendizaxe doutras linguas, o cal contribúe á súa vez a acrecentar a competencia sobre o uso da linguaxe en xeral.

2. COMPETENCIA DIXITAL

Nesta materia, a procura de información ten un papel relevante, polo que o alumno debe ser capaz de seleccionar aquela que lle proporcione uns coñecementos que, á súa vez, permítanlle a mellora das súas destrezas comunicativas. A procura e selección de moitas destas informacións requirirá, por exemplo, o uso adecuado de bibliotecas ou a utilización de Internet.

O uso de Internet convértese, como non podía ser doutra forma, nun instrumento privilexiado, aínda que non único, para esa finalidade. Pero, ademais, outros soportes electrónicos (DVD, CD-ROM...) e os procesadores de texto serán aliados na mellora da capacidade comunicativa do alumno, sobre todo porque lle animarán a mellorar en dous das facetas en que máis dificultades adoita atoparse, a de escribir e a de ler.

3. COMPETENCIAS SOCIAIS E CÍVICAS

O uso da lingua como instrumento de comunicación axudará a que o alumno desenvolva a competencia social e cidadá, despois de que lle permitirá pór en práctica habilidades sociais como a convivencia, o respecto, a tolerancia, etc., froito das súas relacións con outras persoas que non necesariamente han de ter visións do mundo iguais á súa (interactuar socialmente). Aínda que unha das finalidades desta materia é aprender lingua, tamén o é comprender e valorar as mensaxes que se transmiten a través do código lingüístico, e ata apreciar ese código cando non é o propio dun (caso do estudo doutras linguas españolas ou estranxeiras). Desta forma, a lingua como sistema de comunicación pode facilitar que o alumno coñeza realidades distintas á do contexto social en que vive e favorecer, en consecuencia, unha visión aberta doutras realidades.

4. COMPETENCIA CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAS

Esta competencia adquirese, fundamentalmente, cando se lle achega ao alumno á produción literaria, de modo que coñeza os grandes temas que a literatura tratou ao longo do tempo como expoñentes das preocupacións que interesaron ao ser humano. Pero ademais, e no estudo do contexto en que se elaborou unha obra literaria, poderá coñecer outras manifestacións artísticas e culturais que darán todo o seu sentido, precisamente, á creación literaria.

5. COMPETENCIA EN APRENDER A APRENDER

Esta competencia mostra como uns determinados contidos (lingüísticos neste caso, e para a mellorar a capacidade comunicativa) serven para adquirir novos coñecementos de diferentes áreas, non en balde no código lingüístico está a base do pensamento e do coñecemento, en suma, a representación do mundo. Mentres o alumno aprende contidos dunha determinada materia está aprendendo, tamén, os propios da comunicación lingüística, só que en diferentes tipos de textos.

6. COMPETENCIA DE SENTIDO DE INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR

O uso da lingua en contextos determinados non fai senón enfrontar ao alumno a diversas situacións nas que debe analizar e resolver problemas relacionados coas destrezas comunicativas, o que redunda na súa capacidade para actuar reflexiva e autónomamente.

7. COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA

Esta materia contribúe ao desenvolvemento desta competencia ao permitir enfrontarse a textos de tipoloxías variadas nos que podan figurar non só elementos lingüísticos senón tamén elementos icónicos, gráficos, fotográficos;... é competencia desta materia desenvolver a capacidade do alumnado para a interpretación de textos discontinuos e súa capacidade para explicalos.

3. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN DOS CONTIDOS

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Secuenc.	Temporalización	Probas avaliación	
	Tema /UD	Bloque	Contido	Sesiones	Mes		
		BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER E ESCRIBIR					
		B2.1	Lectura: comprensión lectora y expresión escrita a partir de un texto literario narrativo.	6	Septiembre		
		B2.2	Introducción en la búsqueda de palabras en diccionarios digitales: reflexión sobre el significado y el sentido.				
		BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: ESCOITAR E FALAR					
		B1.1	La comunicación y sus elementos: análisis de diversas situaciones comunicativas (los malentendidos).	2	Octubre		
		BLOQUE 3. COÑECEMENTO DA LINGUA					
		B3.3	Búsqueda de información en fuentes digitales sobre las lenguas de España.	15	Octubre		
		B3.2	Introducción a la ortografía: reflexión sobre la correspondencia entre fonemas y letras. (Aproximación a los recursos disponibles en Internet para trabajar la ortografía).				
		B3.2	La acentuación.				

1ª avaliación	B3.1	Introducción a la organización de la lengua: categorías gramaticales.				
	BLOQUE 4. EDUCACIÓN LITERARIA					
	B4.2	Lectura de cuentos y propuesta de creación.	3	Octubre		
	PRIMERA PRUEBA DE EVALUACIÓN			1	Octubre	X
	BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LEER Y ESCRIBIR					
	B2.2	Colaboración con las actividades propuestas desde la biblioteca. Creación de un cuento ilustrado.	4	Noviembre		
	B2.1	Lectura: comprensión lectora y expresión escrita a partir de un texto narrativo.				
	BLOQUE 4. EDUCACIÓN LITERARIA					
	B4.2	Introducción a la poesía: lectura de poemas, identificación de recursos, análisis de la métrica.	6	Noviembre		
	B4.1	Lectura de una obra literaria completa (listado de libros).		Todo el trimestre	Prueba oral/escrita	
	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: ESCUCHAR Y HABLAR					
	B1.2	Preparación de una exposición oral sobre la procedencia de los nombres propios y la historia relacionada con ellos.	2	Noviembre		
	BLOQUE 3. COÑECEMENTO DA LINGUA					
	B 3.1	El sustantivo: género y número. Adjetivo calificativo.	7	Noviembre		
	B3.2	Acentuación de diptongos, hiatos y triptongos. Ortografía g/j.	3	Diciembre		
	SEGUNDA PRUEBA DE EVALUACIÓN			1	Diciembre	x
	Introducción a los contenidos de la segunda evaluación: cohesión textual. Comprensión lectora, comprensión oral, expresión escrita y creación (a través de textos prescriptivos y poéticos seleccionados).	6	Diciembre			
2ª avaliación	BLOQUE 3. CONOCIMIENTO DE LA LENGUA					
	B3.4	La cohesión textual: los conectores textuales y los mecanismos de referencia interna. Formas del discurso.	4	Enero		
	BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LEER Y ESCRIBIR					
	B2.3	Lectura de fragmentos de una novela y propuesta de redacción de textos a partir de los mismos.	4	Enero		
	BLOQUE 4. EDUCACIÓN LITERARIA					
	B4.2	Introducción a los géneros literarios: elaboración de un fragmento teatral a partir de un texto narrativo con diálogo.	4	Enero		
	BLOQUE 3. CONOCIMIENTO DE LA LENGUA					
	B3.2	Ortografía b/v.	3	Febrero		
	B 3.5	Adjetivo determinativo.	1	Febrero		
	PRIMERA PRUEBA DE EVALUACIÓN			1	Febreiro	X
	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: ESCUCHAR Y HABLAR					
		Elaboración de una exposición oral (mujeres pioneras a lo largo de la historia).	2	Febrero	Prueba oral/escrita	
BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LEER Y ESCRIBIR						

	B2.4	El texto periodístico: redacción de una noticia.	2	Febrero		
	B2.5					
	B 2.1	Lectura: comprensión lectora y expresión escrita de textos descriptivos.	2	Febrero		
	B2.5					
	BLOQUE 3. CONOCIMIENTO DE LA LENGUA					
	B3.1	Los pronombres.	6	Febrero		
B3.4	La descripción.	4	Febrero			
B3.2	Ortografía de la "h".	2	Febrero			
2ª avaliación	BLOQUE 4. EDUCACIÓN LITERARIA					
	B 4.1	Lectura de una obra literaria completa (listado de libros). Todo el trimestre Prueba oral /escrita		Todo el trimestre	Prueba oral/escrita	
	B4.2.	Lectura de mitos, cuentos y leyendas. Análisis de personajes.	8	Marzo		
SEGUNDA PRUEBA DE EVALUACIÓN			1		X	
3ª avaliación	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: ESCUCHAR Y HABLAR					
	B1.3	Elaboración de una exposición oral: "Mi viaje soñado".	1	Marzo	Prueba oral	
	B1.4					
	BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LEER Y ESCRIBIR					
	B2.1	Lectura: comprensión lectora y expresión escrita de textos expositivos, temática "viajes", "lugares". Lectura de fragmentos de la novela de Javier Reverte Un otoño romano.	1	Abril		
	B2.5					
	BLOQUE 3. CONOCIMIENTO DE LA LENGUA					
	B3.1	El verbo.	6	Abril		
	BLOQUE 4. EDUCACIÓN LITERARIA					
	B4.2	Elaboración de un cómic basado en un cuento tradicional. Análisis de las características de la novela.	4	Abril		
	BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LEER Y ESCRIBIR					
	B2.5	B2.5 Lectura y redacción de textos narrativos con diálogo: estilo directo e indirecto. ABRIL 1				
	PRIMERA PRUEBA DE EVALUACIÓN			1	Abril	X
	BLOQUE 4. EDUCACIÓN LITERARIA					
	B4.1	Lectura de una obra literaria completa (listado de libros).		Todo el trimestre	Prueba oral/escrita	
	BLOQUE 3. CONOCIMIENTO DE LA LENGUA					
B3.2	Signos de puntuación.	8	Mayo			
B3.1	Elementos de enlace: conjunción y preposición. Adverbio.					
B3.7	Identificación de categorías gramaticales en textos de diversos ámbitos.					
BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LEER Y ESCRIBIR						
B 2.5	Planificación y redacción de una noticia.	3	Mayo			

		BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: ESCUCHAR Y HABLAR				
	B1.5	Realización de una entrevista.		4	Mayo	
		BLOQUE 4. EDUCACIÓN LITERARIA				
	B4.2	Preparación de una breve obra de teatro basada en la obra <i>Damiselas en apuros</i> de David Salmerón.		10	Junio	
		SEGUNDA PRUEBA DE EVALUACIÓN		1	Junio	X

4. RELACIÓN DOS ASPECTOS CURRICULARES CON CADA UNIDADE

Contidos	Id. est	CC	Estándares de aprendizaxe	Temas transversais							
				CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV	
B1.1. Escoita activa e observación das normas básicas que favorecen a comunicación.	LCLB1.1.1.	CCL CSC	Recoñece e asume as regras de interacción, intervención e cortesía que regulan os debates e calquera intercambio comunicativo oral.		X						
B1.2. Participación en debates, coloquios e conversas espontáneas respectando as normas básicas de interacción, intervención e cortesía que regulan estas prácticas orais.	LCLB1.2.1.	CCL CSIEE	Intervén en actos comunicativos orais e valora a súa participación.		X						
B1.3. Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a produción e a avaliación de textos orais. Aspectos verbais e non verbais.	LCLB1.3.1.	CCL CAA	Coñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.		X						
	LCLB1.3.2.	CD	Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal, da xestión de tempos e do emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.		X						
	LCLB1.3.3.	CAA	. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas.		X						
B1.4. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso, prácticas orais formais e informais, e avaliación progresiva.	LCLB1.4.1.	CCL	Realiza presentacións orais.		X						
B1.5. Creación de textos orais e audiovisuais que reproduzan situacións reais ou imaxinarias de comunicación.	LCLB1.5.1.	CSC	Dramatiza e improvisa situacións reais ou imaxinarias de comunicación.		X						
B2.1. Lectura, comprensión, interpretación e valoración de textos escritos de ámbito persoal, académico ou escolar, e de ámbito social.	LCLB2.1.1.	CCL	Retén información e recoñece a idea principal e as ideas secundarias, comprendendo as relacións entre elas.		X						
	LCLB2.1.2.	CCL	. Entende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá e nos procesos de aprendizaxe.		X						
	LCLB2.1.3.	CMCC T	. Interpreta, explica e deduce a información dada en diagramas, gráficas, fotografías, mapas conceptuais, esquemas, etc.		X						
B2.2. Utilización progresivamente autónoma da biblioteca escolar e das	LCLB2.2.1.	CD	Utiliza, de xeito autónomo, diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos		X						

tecnoloxías da información e da comunicación como fonte de obtención de información. Educación para o uso, o tratamento e a produción de información.			nos seus discursos orais ou escritos.								
	LCLB2.2.2.	CD	Coñece e manexa habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.		X						
	LCLB2.2.3.	CD	Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.		X						
B2.3. Coñecemento e uso das técnicas e estratexias para a produción de textos escritos: planificación, obtención de datos, organización da información, redacción e revisión do texto. A escritura como proceso.	LCLB2.3.1.	CSIE	Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais etc.) e redacta borradores de escritura.		X						
B2.4. Produción de textos escritos e audiovisuais relacionados co ámbito persoal, co académico ou escolar e co social. B2.5. Produción de textos escritos e audiovisuais narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos e escritura de textos dialogados.	LCLB2.4.1.	CCL	Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou académico e social, imitando textos modelo.		X						
	LCLB2.4.2.	CCL	Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo.		X						
	LCLB2.4.3.	CMCC T CD	Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos.		X						
B3.1. Recoñecemento, uso e explicación das categorías gramaticais: substantivo, adxectivo, determinante, pronome, verbo, adverbio, preposición, conxunción e interxección. B3.2. Coñecemento, uso e valoración das normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas para conseguir unha comunicación eficaz.	LCLB3.1.1.	CCL	Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, e utiliza este coñecemento para corrir erros de concordancia en textos propios e alleos.		X						
	LCLB3.1.2.	CCL	Recoñece e corrige erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais.		X						
	LCLB3.1.3.	CCL	Coñece e utiliza adecuadamente as formas verbais nas súas producións orais e escritas.		X						
B3.3. Manexo de dicionarios e outras fontes de consulta en papel e formato dixital sobre o uso da lingua.	LCLB3.2.1.	CD	Utiliza fontes variadas de consulta en formatos diversos para resolver as súas dúbidas sobre o uso da lingua e para ampliar o seu vocabulario.		X						
B3.4. Recoñecemento, uso e explicación dos conectores textuais e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais como léxicos.	LCLB3.3.1.	CCL	Recoñece, usa e explica os conectores textuais (de adición, contraste e explicación) e os principais mecanismos de referencia interna, gramaticais (substitucións pronominais) e léxicos (elipse e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos), valorando a súa función na organización do contido do texto.		X						
B3.5. Recoñecemento, uso e explicación dos recursos de modalización en función da persoa que fala ou escribe. Expresión da obxectividade e da subxectividade a través das modalidades oracionais e as referencias internas ao emisor e ao receptor nos textos.	LCLB3.4.1.	CSC CCL	Recoñece a expresión da obxectividade ou subxectividade identificando as modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor.		X						
B3.6. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se	LCLB3.5.1.	CCL CAA	Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos		X						

utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.			transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.							
B3.7. Recoñecemento da diversidade lingüística propia do ámbito persoal, social e mediático.	LCLB3.6.1.	CSC	Coñece e valora a diversidade lingüística do seu grupo, do centro educativo e do seu ámbito social próximo.		X					
B3.8. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	LCLB3.7.1.	CAA	Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.		X					
B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo, para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	LCLB4.1.1.	CCEC	Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses.		X					
B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo, para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	LCLB4.2.1.	CCEC	Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos compañeiros.		X					
	LCLB4.2.2.	CCEC CSC	Dramatiza fragmentos literarios breves desenvolvendo progresivamente a expresión corporal como manifestación de sentimentos e emocións, respectando as producións das demais persoas.		X					
B4.2. Redacción de textos de intención literaria a partir da lectura de textos utilizando as convencións formais do xénero e con intención lúdica e creativa.	LCLB4.3.1.	CCL CCEC	Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero con intención lúdica e creativa.		X					
	LCLB4.3.2.	CCEC CSIE	Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.		X					

5. METODOLOXÍA DIDÁCTICA

O ensino desta materia require un tratamento graduado, cíclico, práctico, progresivo e integrado, co obxectivo principal de afianzar a súa competencia lingüística e comunicativa. Deste xeito, poderase ir construíndo ou modificando os seus esquemas para conseguir unha aprendizaxe significativa. Sen abandonar o método expositivo-instructivo, utilízase frecuentemente o método inductivo para que sexa o propio alumnado quen, logo de observar e practicar, reflexione e saque as súas conclusións.

Partindo da explicación previa dos contidos realizada pola profesora, apoiada en esquemas, resumos, mapas conceptuais, materiais audiovisuais e gráficos, procederase a aplicación destes en actividades prácticas diferentes, a partir de exercicios elaborados dentro e fóra da aula. Empregaranse tarefas que busquen

plantexar situacións concretas e prácticas, actividades creativas e que procuren o compoñente máis lúdico da linguaxe co afán de despertar a curiosidade do alumnado.

A realización destas actividades poderá ser tanto individual como en parella ou en grupos e procederáse sempre a súa corrección por parte da profesora na aula colectiva ou individualmente.

Prestarase especial atención ao traballo por proxectos nos cursos de 1º e 2º de ESO, cos que se tratará de desenvolver as competencias lingüística, dixital e de aprender a aprender, aproveitando a participación destas aulas no programa Abalar e Libros dixitais.

ESTRATEGIAS METODOLÓXICAS

- Lectura e memorización comprensivas.
- Elaboración de resumos, identificación de ideas principais e secundarias, elaboración de esquemas.
- Comentario de textos.
- Elaboración individual e colectiva de traballos de investigación.
- Posta en común das ideas fundamentais.
- Recopilación de conceptos.
- Resolución de dudas e problemas.

SECUENCIACIÓN HABITUAL DO TRABALLO NA AULA

1. Información do profesor:
 - a. Información xeral sobre os contidos que se van tratar.
 - b. Resolución de exercicios a partir dos contidos explicados.
 - c. Apoio e reforzón individualizado dos conceptos.
5. Traballo persoal.
6. Avaliación:
 - a. Probas escritas.
 - b. Probas orais –resolución dos exercicios propostos.
 - c. Traballo e esforzón individual.
 - d. Observación do traballo en casa e clase.
 - e. Análise das producións individuais: caderno, textos, comentarios...

Ante a situación de pandemia provocada polo COVID-19, e en previsión dos distintos escenarios que se poidan producir ao longo do curso, alternando a docencia presencial coa non presencial, a maioría das actividades que se levarán a cabo poderanse desenvolver nos distintos escenarios (presencial, semipresencial e/ou non presencial).

En consecuencia, o uso das TIC será o recurso didáctico de referencia, e polo tanto, para a posta en práctica das distintas programacións, utilizarase, no caso de 4º de ESO, a aula virtual do centro, que ofrece un amplo abanico de posibilidades,

permitindo desde algo básico como un repositorio de recursos para o alumnado, ata un uso máis completo como espazo de aprendizaxe.

6.MATERIAIS CURRICULARES E OUTROS RECURSOS BÁSICOS

A metodoloxía empregada para elaborar os materiais didácticos de Lingua Castelá e Literatura baséase na concepción constructivista da aprendizaxe. Dentro deste enfoque, propóñense métodos, materiais e actividades que permiten atender aos diferentes ritmos individuais de aprendizaxe: pluralidade de técnicas e modalidades de traballo (observación, reflexión, procura...), diversidade de materiais orais e escritos e diferentes tipos de actividades (individuais, colectivas, en grupos reducidos).

Libro de texto: *Lengua castellana y Literatura 1º ESO* (Proxecto Libros Dixitais subvencionado pola Xunta de Galicia).

Caderno de exercicios, lectura e redacción así como de ortografía, facilitado ao alumnado nos primeiros días do curso co que se porán en práctica os contidos traballados a través do libro de texto.

Así mesmo, en cada trimestre o alumnado deberá ler unha obra de literatura xuvenil. As obras seleccionadas para o grupo ordinario son:

1ª Avaliación

- Roald Dahl, *Danny el campeón del mundo*, Ed. Alfaguara Juvenil.

2ª Avaliación

- Carlos Ruiz Zafón, *El príncipe de la niebla*, Ed. Booket.

3ª Avaliación

- Michael Ende, *Momo*, Ed. Alfaguara Juvenil.

OUTROS RECURSOS DIDÁCTICOS

Para a mellora das competencias básicas váise a traballar, ademais de con o libro de texto e as lecturas obrigatorias fixadas, con material que o propia profesor elaborará e entregará aos alumnos mediante fotocopias. Este material centrarase naqueles aspectos nos que os nosos estudantes presenten maiores dificultades, especialmente as destrezas básicas. Reforzarase a ortografía, a caligrafía, a expresión oral e escrita, a ampliación de vocabulario, a lectura comprensiva e expresiva, o coñecemento das estruturas da lingua e trazos das etapas literarias así como cantos aspectos vaian xurdindo.

-Materiais de investigación e consulta.

As lecturas sinaladas anteriormente serán reforzadas pola introdución da prensa no aula -xornais, revistas. Así mesmo, a necesidade de introducir aos alumnos nunha investigación autónoma esixe o emprego doutros materiais de consulta talles como dicionarios ou enciclopedias, xa sexa con fondos do aula como do departamento ou da biblioteca do centro.

-Recursos técnicos.

Soportes CD, DVD ou software diverso. Ao contar con sala de audiovisuais e aula de computadores, poderase realizar co alumnado actividades de proxección de películas ou documentais pertinentes ou a audición de textos na clase para desenvolver habilidades orais e auditivas. Merece unha especial atención as sesións no aula de informática xa que desde ela traballarase a elaboración de traballos así como a webquest de información para devanditos documentos. Ata contamos con programas específicos da materia orientados especialmente ao perfeccionamento da ortografía e habilidades lingüísticas ás que se poderá acceder nalgunha sesión.

Dadas as especiais características- debidas á pandemia de Covid-19- do curso que comeza, o emprego dos recursos mencionados queda supeditado ao que a situación sanitaria permita ou non facer en cada momento. **Polo mesmo motivo, existirá material elaborado polo profesorado da materia, xunto con enlaces, presentacións, etc, colgados na aula virtual na que traballará o alumnado.**

7. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Ao inicio do curso levarase a cabo unha **avaliación inicial** que consistirá na observación do alumnado por parte da profesora (por exemplo, mediante preguntas orais) e, se se considerase necesario, na realización dunha proba escrita non avaliable que permita saber que coñecementos previos teñen adquiridos. Durante o ano se levará a cabo a **avaliación continua** dos alumnos a través da cal comprobarase se estes conseguen, e en que grao, alcanzar os obxectivos propostos; ademais servirá para determinar o proceso seguido por cada alumno desde o punto de partida. Así, poderán confeccionarse con fiabilidade as oportunas actividades específicas xa de recuperación, xa de profundización, e será posible valorar a eficacia dos recursos e da metodoloxía empregada. As conclusións parciais deste proceso evaluativo, que serán coñecidas polos alumnos e comentadas con eles, explicaranse en cada unha das sesións ordinarias de avaliación, indicándose nelas a cualificación da materia que corresponda ao alumno nese momento. Na terceira avaliación, realizarase unha **avaliación sumativa**, que valorará o labor do alumno durante todo o curso académico.

Para levar a cabo este proceso de avaliación o profesorado utilizará diferentes instrumentos rexistrándose os datos achegados no seu caderno.

Probas específicas: realizarase polo menos dúas probas escritas en cada trimestre, que versarán esencialmente sobre os contidos desenvolvidos nese tempo.

Así mesmo, durante o curso realizaranse **probas escritas** que terán como obxecto determinar se o alumno leu convenientemente os **textos literarios** de carácter obrigatorio que fixa o departamento. Nos dous tipos de exercicios citados ata agora comprobarase tamén o uso correcto da expresión escrita (redacción, exposición, cohesión e coherencia, ortografía, puntuación e presentación).

Doutra banda, o profesor poderá realizar cantos controis e probas, escritos e orais, considere oportunos.

Análise das producións dos alumnos: utilizarase como instrumento de avaliación ao longo do curso o caderno de clase dos alumnos, a elaboración dos exercicios e fichas de traballo, así como a entrega de posibles traballos de maior envergadura.

Observación sistemática dos alumnos. Este tipo de instrumentos de avaliación aplicarase a cuestións de indubidable importancia e non susceptibles de proba de avaliación escrita (participación en clase, actividades orais, respecto ás normas xerais, actitude valorativa e respectuosa cara a compañeiros e profesorado, esforzo e aplicación continuos no estudo e nas tarefas encomendadas, asistencia continuada a clase...) e usarase cotidianamente.

SISTEMA E CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

A nota final de cada avaliación obtense dos seguintes factores:

1. Probas escritas teórico-prácticas (parciais e/ou totais). Estas probas (dúas polo menos en cada trimestre) serán cualificadas sobre 10 puntos e achegarán o 70% da nota de cada avaliación. Asemesmo, ditas probas serán sempre presenciais. Se algún alumno/a non poidera vir a examinarse ao centro, se prorratará o resto das notas que a profesora teña correspondentes a esa avaliación e delas se obterá a cualificación correspondente.

2. O 30% restante da nota de cada avaliación achégano os factores que se relacionan a continuación.

- A proba específica de control de comprensión lectora oral e escrita, así como de expresión escrita que realizaranse en cada avaliación achegará un 10% a sumar á nota final de cada avaliación.
- A realización correcta e constante das actividades realizadas no centro e fóra deste, o traballo na aula así como a participación activa nas explicacións ou actividades que se desenvolvan así como a corrección no emprego da comunicación oral, o comportamento, o respecto ás normas ou actitude en clase e ante a materia ao longo do curso poderán sumar ata un 10% do total da nota de cada avaliación.

Para o seguemento deste cóntase cunha táboa na que se recollerá diariamente a avaliación destes puntos e coa que se obterán as porcentaxes da nota a sumar á

cualificación final de cada avaliación. Non se valorará en ningunha avaliación aqueles casos nos que a suma total de cada un destes apartados non alcance polo menos o 80% do total.

- Os proxectos que se realicen en cada avaliación puntuaranse ata un 10%.

3. As probas específicas de control de lecturas serán avaliadas como Apto ou Non Apto. A superación destes exames será requisito indispensable para que o alumno poida optar ao aprobado na materia. Nelas exporanse preguntas sobre a obra lida e deberase localizar polo menos un fragmento extraído do conxunto do libro elixido.

En caso de ter que se presentar á proba extraordinaria de setembro, se este alumnado tivese unha ou varias das lecturas suspensas non terá que realizar ningún exame para recuperalas.

As avaliacións apróbanse cun 5. Non se fará media entre varios exames parciais cando un deles conte cunha nota inferior a 3. Non se achegará o 30% da nota da avaliación acadado nos apartados sinalados máis arriba naqueles casos nos que a nota media dos exames non sexa 4 ou máis de 4.

A nota final de curso resultará de facer a media aritmética das tres avaliacións.

En caso de que algún alumno sexa descuberto durante alguna proba copiando anularáselle de inmediato o exame, será cualificado cun 0 e deberá presentarse á recuperación pertinente desa avaliación. En caso de tratarse dun exame de recuperación de xuño anularáselle a proba e deberá presentarse ao exame extraordinario de setembro.

Criterios ortográficos de cualificación de exames, traballos ou exercicios escritos do grupo ordinario

Ademais de cualificar as probas de acordo co contido, valorarase a capacidade de redacción, manifestada mediante a expresión ordenada de ideas, o correcto engarce sintáctico, a riqueza léxica e a matización expresiva. A ortografía será xulgada na súa totalidade -letras, tildes e signos de puntuación- e valorada da seguinte forma no grupo ordinario:

- Cada falta de ortografía será penalizada con 0,25 puntos.
- Cada cinco tildes descontarase 0.25 sobre a nota final.
- O desconto máximo que se aplicará sobre a nota global da avaliación por mor da ortografía incorrecta será de 2 puntos.

MÍNIMOS ESIXIBLES PARA UNHA AVALIACIÓN POSITIVA

1. Ler con fluidez, correcta entoación e ritmo, en función á tipoloxía textual.
2. Comprender textos adecuados ao seu nivel.
3. Extraer as ideas principais e secundarias dun texto.
4. Elaborar resumos.

5. Produción dos seus propios textos de forma coherente e ben cohesionada, empregando vocabulario de maneira axeitada e respectando as normas de ortografía e puntuación.
6. Identificar e coñecer os trazos básicos que caracterizan aos textos narrativos, descriptivos e dialóxicos.
7. Recoñecer os diferentes xéneros literarios e sinalar os seus rasgos principais.
8. Coñecer os elementos da comunicación e as funcións da linguaxe.
9. Coñecer a realidade plurilingüe de España.
10. Identificar, clasificar e coñecer as particularidades das distintas categorías gramaticais.
11. Recoñecer os procedementos de formación de palabras.
12. Coñecer e facer uso das relacións semánticas da sinonimia, antonimia, polisemia e homonimia.
13. Coñecer e aplicar as normas de acentuación básicas así como as regras ortográficas do b, v, g, j, h.

PROGRAMA DE RECUPERACIÓN

RECUPERACIÓN DA MATERIA DURANTE O CURSO

O alumnado que aprobe a terceira avaliación terá o curso aprobado, polo que non se contempla a elaboración de recuperacións para a primeira ou segunda avaliación. Realizarase unha proba de recuperación para aqueles alumnos que non teñan superado a terceira avaliación, na que se recollerán contidos traballados ao longo do curso. No caso de obter un cinco nesta proba, contará co curso aprobado. No caso contrario, o alumnado deberá facer en setembro un exame de recuperación que versará sobre contidos mínimos impartidos ao longo do curso.

No caso dos exames de lecturas, cada unha delas contará cunha única recuperación que se realizará sempre antes de rematar cada avaliación. Non se poderá aprobar a materia en xuño se polo menos non se teñen avaliados como Apto dúas das tres lecturas. Só no caso de ter o curso aprobado en xuño pero as lecturas suspensas realizarase unha segunda e derradeira recuperación das mesmas.

En caso de non aprobar a materia en xuño non será necesario presentarse a setembro coas lecturas.

PROCEDIMENTO DE AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA

Realizarase no mes de setembro unha proba escrita na que entrarán contidos tanto de lingua como de literatura. O alumnado que tivese as probas de lectura non aptas non terá que presentarse en setembro a elas. Para poder superar dito exame será necesario acadar un mínimo de cinco.

PROCEDIMENTO E AVALIACIÓN DE PENDENTES

Para preparar a proba de pendentos que se realizará no mes de maio, entregárase un boletín de exercicios en cada avaliación, que deberán ser devoltos ao profesor para que sexan correxidos.

En maio realizarase unha proba na que se incluírán contidos de lingua e literatura. Para poder superar dito exame será necesario acadar un mínimo de cinco.

OUTRAS AVALIACIÓNS

1.- Avaliación da proceso de ensino e de práctica docente (Indicadores de logro)	Escala			
	1	2	3	4
Proceso de ensino:				
1.- O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado?				
2.- Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreza a aprendizaxe?				
3.- Conseguiuse motivar para conseguir a súa actividade intelectual e física?				
4.- Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado?				
5.- Contouse co apoio e implicación das familias no traballo do alumnado?				
6.- Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado?				
7.- Tomouse algunha medida curricular para atender al alumnado con NEAE?				
8.- Tomouse algunha medida organizativa para atender al alumnado con NEAE?				
9.- Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado?				
10.- Usáronse distintos instrumentos de avaliación?				
11.- Dáse un peso real á observación do traballo na aula?				
12.- Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo?				

Práctica docente:	1	2	3	4
1.- Como norma xeral fanse explicacións xerais para todo o alumnado				
2.- Ofrécese a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa?				
3.- Elabóranse actividades de distinta dificultade atendendo á diversidade				
4.- Elabóranse probas de avaliación de distinta dificultade para os alumnos con NEAE?				
5.- Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar?				
6.- Intercálase o traballo individual e en equipo?				
7.- Poténcianse estratexias de animación á lectura e de comprensión e expresión oral?				
8.- Incorporáanse as TIC aos procesos de ensino - aprendizaxe				
9.- Préstase atención aos temas transversais vinculados a cada estándar?				

10.- Ofrécese ao alumnado de forma inmediata os resultados das probas/exames,etc?				
11.- Coméntase co alumnado os fallos máis significativos das probas /exames, etc?				
12.- Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus fallos?				
13.- Cal é o grao de implicación nas funcións de tutoría e orientación do profesorado?				
14.- Realizáronse as ACS propostas e aprobadas?				
15.- As medidas de apoio, reforzo, etc establécense vinculadas aos estándares				
16.- Avaliase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación,.. ?				

AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Con que periodicidade se revisará?

Ao rematar cada avaliación para poder aplicar as adaptacións necesarias.

Qué medidas se adoptarán en caso de desfase?

Priorizaremos contidos que resulten vehiculares para a continuación da materia en cursos posteriores.

2.- Mecanismo avaliación e modificación de programación didáctica	Escala			
(Indicadores de logro)	1	2	3	4
1.- Diseñáronse unidades didácticas ou temas a partir dos elementos do currículo?				
2.- Secuenciáronse e temporalizáronse as unidades didácticas/temas/proxectos?				
3.- O desenvolvemento da programación respondeu á secunciación e temporalización?				
4.- Engadiuse algún contido non previsto á programación?				
5.- Foi necesario eliminar algún aspecto da programación prevista?				
6.- Secuenciáronse os estándares para cada unha das unidades/temas				
7.- Fixouse un grao mínimo de consecución de cada estándar para superar a materia?				
8.- Asígnouse a cada estándar o peso correspondente na cualificación ?				
9.- Vinculouse cada estándar a un/varios instrumentos para a súa avaliación?				
10.- Asociouse con cada estándar os temas transversais a desenvolver?				
11.- Fixouse a estratexia metodolóxica común para todo o departamento?				
12.- Estableceuse a secuencia habitual de traballo na aula?				
13.- Son adecuados os materiais didácticos utilizados?				
14.- O libro de texto é adecuado, atractivo e de fácil manipulación para o alumnado?				
15.- Diseñouse un plan de avaliación inicial fixando as consecuencias da mesma?				
16.- Elaborouse unha proba de avaliación inicial a partir dos estándares?				
17.- Fixouse para o bacharelato un procedementos de acreditación de coñecementos previos?				

18.- Establecéronse pautas xerais para a avaliación continua: probas, exames, etc.				
19.- Establecéronse criterios para a recuperación dun exame e dunha avaliación				
20.- Fixáronse criterios para a avaliación final?				
21.- Establecéronse criterios para a avaliación extraordinaria?				
22.- Establecéronse criterios para o seguimento de materias pendentes?				
23.- Fixáronse criterios para a avaliación desas materias pendentes?				
24.- Elaboráronse os exames tendo en conta o valor de cada estándar?				
25.- Definíronse programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares?				
26.- Leváronse a cabo as medidas específicas de atención ao alumnado con NEE?				
27.- Leváronse a cabo as actividades complementarias e extraescolares previstas?				
28.- Informouse ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos?				
29.- Informouse ás familias sobre os criterios de promoción? (Artº 21º, 5 do D.86/15)				
30.- Seguiuise e revisouse a programación ao longo do curso				
31.- Contribuíuse desde a materia ao plan de lectura do centro?				
32.- Usáronse as TIC no desenvolvemento da materia?				

8.ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Medidas de atención á diversidade no presente curso

MEDIDAS ORDINARIAS

Organizativas	Curriculares
<p>1. Adecúase a estrutura organizativa do centro e/ou da aula para algún alumno/a ou grupo?</p> <p>a) Tempos diferenciado, horarios específicos, etc. Si.</p> <p>b) Espazos diferenciados? Si.</p> <p>c) Materiais e recursos didácticos diferenciados? Si.</p>	<p>1. Faise algunha adaptación metodolóxica para algún alumno/grupo como traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos, etc.? Si.</p> <p>2. Adáptanse os tempos e/ou os instrumentos de avaliación para algún alumno/a? Si.</p> <p>3. Existe algún programa de reforzo en áreas instrumentais (LC/LG/MT) para alumnado de 1º e 2º da ESO?</p>

<p>2. Faise algún desdoblamento de grupos?</p> <p>Non</p> <p>3. Faise algún reforzo educativo e/ou apoio de profesorado con dispoñibilidade horaria?</p> <p>Si.</p> <p>4 Que medidas se propoñen para o alumno enviado á aula de convivencia?</p> <p>Elaboración de actividades.</p> <p>5. Desenvólvese algún programa de habilidades sociais?</p> <p>Si.</p>	<p>Si</p> <p>4. Existe algún programa de recuperación de materias non instrumentais (2º ESO)?</p> <p>5. Existe algún programa específico para alumnado repetidor da materia?</p> <p>Si.</p> <p>6. Aplicase ese programa específico personalizado para repetidores da materia?</p> <p>Non</p>
---	--

MEDIDAS EXTRAORDINARIAS

Organizativas	Curriculares
<p>1. Canto alumnado recibe apoio por profesorado especialista en PT/AL?</p> <p>2. Existe algún grupo de adquisición das linguas (para alumnado estranxeiro)?</p> <p>Non.</p> <p>3. Existe algún grupo de adaptación da competencia curricular(Al. estranxeiro)?</p> <p>Non.</p> <p>4. Existe algunha outra medida organizativa: escolarización domiciliaria, escolarización combinada, etc.?</p> <p>Non.</p>	<p>1. Existe algunha Adaptación Curricular na materia? ¿Cantas? Si. Dúas.</p> <p>2. Foi autorizado para a materia algún agrupamento flexible/específico?</p> <p>Non</p> <p>3. Existe algún Programa de Mellora do Aprendizaxe e Rendemento (PMAR)?</p> <p>Non.</p> <p>4. Flexibilizouse para algún alumno/a o período de escolarización?</p> <p>Non.</p> <p>5. Describir o protocolo de coordinación co profesorado que comparte co titular da materia, os reforzos, apoios, adaptación, etc. (Coordinación cos PT/AL/Outro profesorado de apoio/profesorado agrupamento/ etc).</p> <p>Entrevistas recurrentes co profesorado de apoio para comentar os contidos que se están a traballar así como as dificultades que xorden e os resultados adquiridos.</p>

9. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES: Dadas as circunstancias excepcionais nas que imos iniciar o presente curso, debido á pandemia de Covid-19, non se contemplan polo de agora actividades deste tipo para o ano académico 2020-2021. No caso de que a situación mellorase, se proporían ditas actividades no momento oportuno e se realizarían de contar co beneplácito das autoridades e organismos competentes, recollendo esta modificación nos documentos adecuados.

10. POSIBLES ADAPTACIÓNS DA PROGRAMACIÓN Á SITUACIÓN XERADA POLA PANDEMIA DE COVID-19: No intre da redacción da presente programación as indicacións da Consellería de Educación son que se impartan as clases de xeito presencial, se ben seguindo os protocolos sanitarios necesarios pola pandemia de Covid-19. Agora ben, cabe a posibilidade de que algún alumno/a ou a propia profesora do grupo teña, nalgún momento, que ser confinado no seu domicilio, ou incluso que esta medida se extenda a un grupo completo ou a todo o centro escolar. Como non é posible coñecer o futuro nin saber por canto tempo ou en que condicións se levaría a cabo dito confinamento, no caso de producirse este se farían as adaptacións que esta programación requirise ante a situación descrita. Ditas adaptacións atinguirían principalmente á metodoloxía e aos criterios de avaliación, pero poderían tamén referirse a outros elementos, como os contidos e a súa secuenciación, se, por exemplo, o confinamento se extendese no tempo e o desenrolo das clases telemáticas así o requirise. No caso do noso alumnado de 4º de ESO, o feito de ter a súa disposición a aula virtual do centro é unha vantaxe porque xa estarían afeitos a empregar as TIC como ferramenta habitual de aprendizaxe. Dita plataforma (xunto co correo electrónico institucional) sería a canle principal de comunicación entre o alumnado e a profesora no proceso de ensinanza- aprendizaxe: nela figuran contidos teóricos e exercicios prácticos que traballar co alumnado. Ademais, a profesora facilitaría aos seus alumnos/as diferentes enderezos de páxinas web onde completar a información relativa a cada tema ou atopar actividades complementarias (de reforzo, ampliación, etc), así como onde consultar información para documentarse con vistas á realización de posibles traballos.

A xefa do departamento

Asdo.: Concepción Sanfiz Fernández

En Guntín, a 11 de outubro de 2020

Lingua Castelá e Literatura
Programación didáctica
2º de ESO
Curso 2020-2021

Departamento de Lingua Castelá
CPI Tino Grandío
Guntín

ÍNDICE

<u>Introdución</u>	<u>3</u>
<u>1. Contextualización</u>	<u>3</u>
<u>2. Contribución da materia de Lingua Castelá e Literatura no logro das competencias básicas</u>	<u>4</u>
<u>3. Secuenciación e temporalización dos contidos. Relación dos aspectos curriculares con cada unidade</u>	<u>5</u>
<u>4. Metodoloxía didáctica</u>	<u>48</u>
<u>6. Materiais curriculares e outros recursos básicos</u>	<u>49</u>
<u>7. Procedementos e instrumentos de avaliación</u>	<u>50</u>
<u>8. Atención á diversidade</u>	<u>58</u>
<u>9. Actividades complementarias e extraescolares</u>	<u>60</u>
<u>10. Posibles adaptacións da programación á situación xerada pola pandemia de covid-19</u>	<u>61</u>

INTRODUCCIÓN

Preséntase neste documento a programación didáctica aplicada á materia de Lingua Castelá e Literatura para o curso 2020-2021, na que se seguirá o establecido no Real Decreto 1631/2006 do Ministerio de Educación e Ciencia, do 29 de decembro en convivencia coas pautas recollidas na Lei orgánica 8/2013, do 9 de decembro para a mellora da calidade educativa e o posterior Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia.

1. CONTEXTUALIZACIÓN

A comunidade educativa que constitúe o CPI Tino Grandío aséntase nun núcleo de poboación basicamente rural, cun nivel económico-cultural que pertence a un estrato medio-baixo e vehiculado case exclusivamente en lingua galega. Por todo isto, é recorrente que o noso alumnado presente unhas habilidades lectoescriptoras en lingua castelá bastante correctas fronte ás relacionadas coa comunicación oral, nas que se producen maior número de dificultades e sobre as que se intentará traballar ao longo da etapa.

No curso 2020-2021, os grupos aos que impartirá docencia o departamento de Lingua Castelá e Literatura do CPI Tino Grandío son:

Un grupo de 1º de ESO.

Un grupo de 2º de ESO.

Dous grupos de 3º de ESO.

Dous grupos de 4º de ESO.

O Departamento está constituído polo seguinte profesorado:

1. Concepción Sanfiz Fernández, xefa de departamento, impartirá as clases de Lingua Castelá e Literatura de 2º, 3º e 4º.

A hora de xefatura de departamento terá lugar os martes ás 13:20.

2. Pilar Quiroga Fernández, profesora do Departamento de Inglés, impartirá as clases de Lingua castelá de 1º de ESO.

2. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA DE LINGUA CASTELÁ E LITERATURA NO LOGRO DAS COMPETENCIAS BÁSICAS

1. COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA

Esta competencia é a de maior relevancia que pode adquirirse nesta materia, xa que todos os seus contidos están orientados á adquisición dos coñecementos, habilidades e actitudes propios das destrezas comunicativas (procedementos de uso e reflexión sobre o seu funcionamento), aspectos todos eles que se aplicarán para adquirir coñecementos noutras áreas. Ademais, as habilidades e estratexias para o uso dunha lingua determinada e a capacidade para tomar a lingua como obxecto de observación, son capacidades que se transfiren e aplican á aprendizaxe doutras linguas, o cal contribúe á súa vez a acrecentar a competencia sobre o uso da linguaxe en xeral.

2. COMPETENCIA DIXITAL

Nesta materia, a procura de información ten un papel relevante, polo que o alumno debe ser capaz de seleccionar aquela que lle proporcione uns coñecementos que, á súa vez, permítanlle a mellora das súas destrezas comunicativas. A procura e selección de moitas destas informacións requirirá, por exemplo, o uso adecuado de bibliotecas ou a utilización de Internet.

O uso de Internet convértese, como non podía ser doutra forma, nun instrumento privilexiado, aínda que non único, para esa finalidade. Pero, ademais, outros soportes electrónicos (DVD, CD-ROM...) e os procesadores de texto serán aliados na mellora da capacidade comunicativa do alumno, sobre todo porque lle animarán a mellorar en dous das facetas en que máis dificultades adoita atoparse, a de escribir e a de ler.

3. COMPETENCIAS SOCIAIS E CÍVICAS

O uso da lingua como instrumento de comunicación axudará a que o alumno desenvolva a competencia social e cidadá, despois de que lle permitirá pór en práctica habilidades sociais como a convivencia, o respecto, a tolerancia, etc., froito das súas relacións con outras persoas que non necesariamente han de ter visións do mundo iguais á súa (interactuar socialmente). Aínda que unha das finalidades desta materia é aprender lingua, tamén o é comprender e valorar as mensaxes que se transmiten a través do código lingüístico, e ata apreciar ese código cando non é o propio dun (caso do estudo doutras linguas españolas ou estranxeiras). Desta forma, a lingua como sistema de comunicación pode facilitar que o alumno coñeza realidades distintas á do contexto social en que vive e favorecer, en consecuencia, unha visión aberta doutras realidades.

4. COMPETENCIA CONCIENCIENCIA E EXPRESIÓN CULTURALS

Esta competencia adquirese, fundamentalmente, cando se lle achega ao alumno á produción literaria, de modo que coñeza os grandes temas que a literatura tratou ao longo do tempo como expoñentes das preocupacións que interesaron ao ser humano. Pero ademais, e no estudo do contexto en que se elaborou unha obra literaria, poderá coñecer outras manifestacións artísticas e culturais que darán todo o seu sentido, precisamente, á creación literaria.

5. COMPETENCIA EN APRENDER A APRENDER

Esta competencia mostra como uns determinados contidos (lingüísticos neste caso, e para mellorar a capacidade comunicativa) serven para adquirir novos coñecementos de diferentes áreas, non en balde no código lingüístico está a base do pensamento e do coñecemento, en suma, a representación do mundo. Mentres o alumno aprende contidos dunha determinada materia está aprendendo, tamén, os propios da comunicación lingüística, só que en diferentes tipos de textos.

6. COMPETENCIA DE SENTIDO DE INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR

O uso da lingua en contextos determinados non fai senón enfrontar ao alumno a diversas situacións nas que debe analizar e resolver problemas relacionados coas destrezas comunicativas, o que redunda na súa capacidade para actuar reflexiva e autónomamente.

7. COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA

Esta materia contribúe ao desenvolvemento desta competencia ao permitir enfrontarse a textos de tipoloxías variadas nos que podan figurar non só elementos lingüísticos senón tamén elementos icónicos, gráficos, fotográficos;... é competencia desta materia desenvolver a capacidade do alumnado para a interpretación de textos discontinuos e súa capacidade para explicalos.

Esta competencia só se avaliará nos niveis en que entra en vigor a LOMCE, xa que nos outros (2º e 4º de ESO) seguíase o decreto anterior no que non figuraba para esta materia.

3. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN DE CONTIDOS. RELACIÓN DE ASPECTOS CURRICULARES CON CADA UNIDADE.

A continuación expóñese a secuenciación e temporalización dos contidos do curso, así como os aspectos curriculares que ter en conta en relación con ditos contidos: (As siglas G.M.C refírense ao Grao Mínimo de Consecución de cada estándar de aprendizaxe)

É importante sinalar que, debido á situación excepcional que se viviu dende mediados do pasado mes de marzo pola pandemia de Covid-19, hai contidos do curso previo que non foi posible desenvolver no transcurso deste. Para resolver este problema alterando o menos posible as clases neste curso 2020-2021, o departamento decidiu integrar ditos contidos con aqueles do curso actual cos que teñan unha estreita relación, toda vez que a nosa materia é un “continuum” no que boa parte dos contidos dun curso son en realidade unha ampliación e profundización nos do ano precedente.

UNIDADE 1. EMPEZAMOS

OBXECTIVOS:

- ⑩ Entender que é un texto e cales son as súas características.
- ⑩ Recoñecer as diferenzas entre comunicación oral e escrita e entre comunicación verbal e non verbal.
- ⑩ Diferenciar as distintas unidades lingüísticas.
- ⑩ Aplicar as normas xerais de acentuación.

- ⑩ Diferenciar os distintos conceptos da semántica (campo semántico, campo léxico e familia léxica).
- ⑩ Comprender o concepto de literatura e diferenciar os seus xéneros.
- ⑩ Ler textos literarios.
- ⑩ Comprender o proceso da comunicación.
- ⑩ Identificar os elementos da comunicación.
- ⑩ Coñecer as variedades da lingua.
- ⑩ Aprender a utilizar os diferentes elementos da prosodia.
- ⑩ Utilizar as TIC e outras fontes de coñecemento para buscar e procesar a información.

TEMPORALIZACIÓN

12 sesións:

- ⑩ 9 sesións de desenvolvemento de contidos
- ⑩ 1 sesión para actividades de reforzo, avaliación e ampliación da unidade
- ⑩ 2 sesións de desenvolvemento de investigación (adicadas ás tarefas do proxecto)

Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ⑩ O texto. Tipos de textos. Coherencia e cohesión. ⑩ As unidades lingüísticas. Palabra, sintagma, frase, texto. ⑩ Sílabas tónicas e sílabas átonas. Principios xerais de acentuación. Acento diacrítico. Sílabas tónicas e sílabas átonas ⑩ A semántica. Familia léxica, campo léxico e campo semántico,. Hiónimos e hiperónimos. ⑩ Que é a literatura? Os xéneros literarios. ⑩ A comunicación. Os elementos d a comunicación. ⑩ A comunicación. Elementos da comunicación. Tipo de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ B1.1. escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social. ⑩ B1.4. Comprender o sentido global de textos orais. ⑩ B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes. ⑩ B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados. ⑩ B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante G.M.C: 100% ⑩ LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. G.M.C: 100% ⑩ LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas G.M.C: 100% ⑩ LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. G.M.C: 100 % ⑩ LCLB3.1.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. G.M.C: 50% 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ CCL ⑩ CSIE ⑩ CCL ⑩ CCL ⑩ CCL

	<p>progresivamente autónoma dos textos propios e alleos.</p> <p>⑩ B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe.</p> <p>⑩ B3.9. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e a transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.</p> <p>⑩ B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura.</p> <p>⑩ B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios.</p>	<p>⑩ LCLB3.1.2. Recoñece e corrixe erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais .G.M.C: 75%</p> <p>⑩ LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. G.M.C: 50%</p> <p>⑩ LCLB3.9.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras. G.M.C: 50%</p> <p>⑩ LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. G.M.C: 100%</p> <p>⑩ LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. G.M.C: 75%</p>	<p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CAA</p> <p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CCL</p>
--	---	--	--

UNIDADE 2. NA ESCUELA

OBXECTIVOS:

- ⑩ Escoar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social.
- ⑩ Escoar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo.
- ⑩ Recoñecer o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.
- ⑩ Recoñecer a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.
- ⑩ Recoñecer os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas.
- ⑩ Realizar intervencións non planificadas, dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos.
- ⑩ Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.
- ⑩ Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.
- ⑩ Comprender e interpretar os compoñentes do significado das palabras: denotación e connotación.
- ⑩ Clasificar os xéneros periodísticos e os seus textos.
- ⑩ Recoñecer os distintos tipos de textos de opinión.
- ⑩ Coñecer as diferentes clases de palabras.
- ⑩ Diferenciar as distintas unidades lingüísticas.
- ⑩ Dominar a aplicación das normas xerais de acentuación no caso de diptongos, hiatos y triptongos.
- ⑩ Comprender o concepto de poesía e diferenciar os seus xéneros.
- ⑩ Recoñecer, recitar e apreciar o gusto polos textos poéticos.
- ⑩ Aprender a utilizar os diferentes elementos da prosodia.
- ⑩ Utilizar as TIC e outras fontes de coñecemento para buscar e procesar a información.

TEMPORALIZACIÓN

13 sesións:

- ⑩ 10 sesións de desenvolvemento de contidos
- ⑩ 1 sesión para actividades de reforzo, avaliación e ampliación da unidade
- ⑩ 2 sesións de desenvolvemento de investigación (adicadas ás tarefas do proxecto)

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ⑩ Os textos xornalísticos. Os textos de opinión. ⑩ As clases de palabras. ⑩ Acentuación de ditongos, tritongos e 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ B1.1. Escoar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social. 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante ⑩ G.M.C: 100% 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ CCL

<p>hiatos.</p> <ul style="list-style-type: none"> ⑩ Denotación e connotación. ⑩ A poesía I. La poesía dende o teórico ⑩ A dicción. O ritmo poético. 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ B1.2. escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo. ⑩ B1.4. Comprender o sentido global de textos orais. ⑩ B1.5. Aprender a falar en público, en situacións formais ou informais, de xeito individual ou en grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. G.M.C: 100% ⑩ LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. G.M.C: 75% ⑩ LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. G.M.C: 100 % ⑩ ⑩ ⑩ LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. G.M.C: 100% ⑩ LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. G.M.C: 75% ⑩ LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas G.M.C: 50% ⑩ LCLB1.5.1. Realiza presentacións orais. G.M.C: 100% ⑩ LCLB1.5.2. Realiza intervencións non planificadas dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos. G.M.C: 50% 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ CCL ⑩ CCL ⑩ CCL ⑩ CSIE ⑩ CD ⑩ CAA ⑩ CCL ⑩ CSC
--	--	--	--

	<p>⑩ B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.</p> <p>⑩ B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.</p> <p>⑩ B3.2. Comprender o significado das palabras en toda a súa extensión para recoñecer e diferenciar os usos obxectivos dos subxectivos.</p> <p>⑩ B3.4. Recoñecer os cambios de significado que afectan a palabra no texto; metáfora, metonimia, palabras tabú e eufemismos.</p> <p>⑩ B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura.</p> <p>⑩ B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios.</p>	<p>⑩ LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas G.M.C: 100%</p> <p>⑩ LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. G.M.C: 100%</p> <p>⑩ LCLB3.2.1. Diferencia os compoñentes denotativos e connotativos no significado das palabras dentro dunha frase ou un texto oral ou escrito. G.M.C: 25%</p> <p>⑩ LCLB3.4.1. Recoñece e explica o uso metafórico e metonímico das palabras nunha frase ou nun texto oral ou escrito. G.M.C: 25%</p> <p>⑩ LCLB3.4.2. Recoñece e explica os fenómenos contextuais que afectan o significado global das palabras: tabú e eufemismo. G.M.C: 50%</p> <p>⑩ LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. G.M.C: 100%</p> <p>⑩ LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. G.M.C: 75%</p>	<p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CSIE</p> <p>⑩ CD</p> <p>⑩ CCEC</p> <p>⑩ CCEC</p> <p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CCL</p>
--	---	---	--

UNIDADE 3. LEER ES VIVIR DOS VECES

OBXECTIVOS:

- ⑩ Escoar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social.
- ⑩ Escoar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo.
- ⑩ Recoñecer o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos
- ⑩ Recoñecer a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.
- ⑩ Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.
- ⑩ Deducir as ideas principais dun texto e recoñecer as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas.
- ⑩ Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.
- ⑩ Aprender a clasificar os xéneros xornalísticos e os seus textos.
- ⑩ Utilizar de xeito autónomo diversas fontes de información, integrando os coñecementos adquiridos en discursos escritos.
- ⑩ Coñecer o funcionamento de distintas bibliotecas.
- ⑩ Recoñecer os diferentes tipos de textos informativos.
- ⑩ Diferenciar as distintas unidades lingüísticas.
- ⑩ Comprender o concepto de literatura e diferenciar os seus xéneros .
- ⑩ Recoñecer, recitar e apreciar o gusto polos textos poéticos.
- ⑩ Redactar textos persoais de intención literaria, a partir de modelos dados e seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.
- ⑩ Desenvolver o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os propios sentimentos.
- ⑩ Aprender a utilizar os diferentes elementos da prosodia.
- ⑩ Utilizar as TIC e outras fontes de coñecemento para buscar e procesar a información.

TEMPORALIZACIÓN

13 sesións:

- ⑩ 10 sesións de desenvolvemento de contidos
- ⑩ 1 sesión para actividades de reforzo, avaliación e ampliación da unidade
- ⑩ 2 sesións de desenvolvemento de investigación (adicadas ás tarefas do proxecto)

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ⑩ Textos informativos: a nova. ⑩ Clases de sintagmas. O sintagma nominal. ⑩ O b e o v. ⑩ Os libros e as bibliotecas dende o punto de vista léxico. ⑩ A poesía II: métrica. ⑩ Haikus, limericks e anaglifos.. 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ B1.1. Escoar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social. 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante ⑩ G.M.C: 100% ⑩ LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. ⑩ G.M.C: 100% ⑩ LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. G.M.C: 75% 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ CCL ⑩ CCL ⑩ CCL

	<p>⑩ B1.2. escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo.</p>	<p>⑩ LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. G.M.C: 75%</p>	<p>⑩ CCL</p>
		<p>⑩ LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B1.4. Comprender o sentido global de textos orais.</p>	<p>⑩ LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CSIE</p>
		<p>⑩ LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. G.M.C:75%</p>	<p>⑩ CD</p>
		<p>⑩ LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas. G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CAA</p>
	<p>⑩ B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.</p>	<p>⑩ LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B2.3. Procurar e manexar información, na biblioteca e noutras fontes, en papel ou dixital, para integrala nun proceso de aprendizaxe continua.</p>	<p>⑩ LCLB2.3.1. Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos. G.M. C:75%</p>	<p>⑩ CD</p>
		<p>⑩ LCLB2.3.2. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CD</p>
	<p>⑩ B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.</p>	<p>⑩ LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. G.M. C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe.</p>	<p>⑩ LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CCL</p>

	<p>⑩ B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura.</p>	<p>⑩ LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B4.2. Promover a reflexión sobre a conexión entre a literatura e o resto das artes (música, pintura, cine, etc.), como expresión do sentimento humano, analizando e interrelacionando obras literarias, musicais, arquitectónicas, etc. personaxes e temas de todas as épocas.</p>	<p>⑩ LCLB4.2.1. Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.). G.M.C:50%</p> <p>⑩ LCLB4.2.2. Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico-literarios ata a actualidade. G. M. C:50%</p>	<p>⑩ CCEC</p> <p>⑩ CAA</p>
	<p>⑩ B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios.</p>	<p>⑩ LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as..G.M.C:100%</p> <p>⑩ LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. G.M.C:75%</p>	<p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CSC</p> <p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.</p>	<p>⑩ LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa. G. M. C: 75%</p> <p>⑩ LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CCEC</p> <p>⑩ CAA</p>

UNIDADE 4. LA AMISTAD ES UN TESORO

OBXECTIVOS:

- ⑩ Escoar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social.
- ⑩ Escoar de maneira activa, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo.
- ⑩ Recoñecer o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. contidos.
- ⑩ Recoñecer a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.
- ⑩ Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.
- ⑩ Deducir as ideas principais dun texto e recoñecer as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas.
- ⑩ Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.
- ⑩ Aprender a clasificar os xéneros xornalísticos e os seus textos.
- ⑩ Utilizar de xeito autónomo diversas fontes de información, integrando os coñecementos adquiridos en discursos escritos.
- ⑩ Diferenciar as distintas unidades lingüísticas, en concreto, o adxectivo e o sintagma adxectivo.
- ⑩ Recoñecer e explicar o uso metafórico e metonímico das palabras nunha frase ou nun texto oral ou escrito.
- ⑩ Comprender o concepto e a utilidade dos principais recursos retóricos.
- ⑩ Recoñecer, recitar e apreciar o gusto polos textos poéticos.
- ⑩ Falar na clase dos libros e compartir as súas experiencias co resto de compañeiros e compañeiras.
- ⑩ Redactar textos persoais de intención literaria, a partir de modelos dados e seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.
- ⑩ Desenvolver o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os propios sentimentos.
- ⑩ Aprender a utilizar os diferentes elementos da prosodia.
- ⑩ Utilizar as TIC e outras fontes de coñecemento para buscar e procesar a información.

TEMPORALIZACIÓN

12 sesións:

- ⑩ 9 sesións de desenvolvemento de contidos
- ⑩ 1 sesión para actividades de reforzo, avaliación e ampliación da unidade
- ⑩ 2 sesións de desenvolvemento de investigación (adicadas ás tarefas do proxecto)

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ⑩ Os textos periodísticos de xénero mixto. ⑩ O sintagma adxectivo ⑩ O gue e o iota ⑩ Cambios semánticos: metáfora e metonimia ⑩ Os recursos estilísticos ⑩ A arte de cantar. Os trovadores e os xuglares. Recursos literarios en cancións. 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ B1.1. Escoar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social. ⑩ B1.2. Escoar de xeito activo, comprender, 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante. G. M. C:100% ⑩ LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. G.M.C:100% ⑩ LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. G.M.C:75% ⑩ LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ CCL ⑩ CCL ⑩ CCL ⑩ CCL

	<p>interpretar e valorar textos orais de diferente tipo.</p> <p>⑩ B1.4. Comprender o sentido global de textos orais.</p> <p>⑩ B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.</p> <p>⑩ B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.</p> <p>⑩ B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos.</p> <p>⑩ B3.4. Recoñecer os cambios de significado que afectan a palabra no texto: metáfora, metonimia, palabras tabú e eufemismos.</p> <p>⑩ B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe.</p>	<p>orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. G.M.C:75%</p> <p>⑩ LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. G.M.C:100%</p> <p>⑩ LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. G.M.C:100%</p> <p>⑩ LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. G.M.C:75%</p> <p>⑩ LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas. G.M.C:50%</p> <p>⑩ LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas. G. M. C:100%</p> <p>⑩ LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. G.M.C:100%</p> <p>⑩ LCLB3.1.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. G.M. C:50%</p> <p>⑩ LCLB3.4.1. Recoñece e explica o uso metafórico e metonímico das palabras nunha frase ou nun texto oral ou escrito. G.M. C:25%</p> <p>⑩ LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CSIE</p> <p>⑩ CD</p> <p>⑩ CAA</p> <p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CCEC</p> <p>⑩ CCL</p>
--	--	---	---

	<p>⑩ B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura.</p>	<p>⑩ LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B4.2. Promover a reflexión sobre a conexión entre a literatura e o resto das artes (música, pintura, cine, etc.), como expresión do sentimento humano, analizando e interrelacionando obras literarias, musicais, arquitectónicas, etc. personaxes e temas de todas as épocas.</p>	<p>⑩ LCLB4.2.1. Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.). G.M.C:50%</p> <p>⑩ LCLB4.2.2. Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico-literarios ata a actualidade. G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CCEC</p> <p>⑩ CAA</p>
	<p>⑩ B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios.</p>	<p>⑩ LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as. G.M.C:100%</p> <p>⑩ LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. G.M.C:75%</p>	<p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CSC</p> <p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.</p>	<p>⑩ LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa. G.M.C:75%</p> <p>⑩ LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CCEC</p> <p>⑩ CAA</p>

UNIDADE 5. VAMOS A VIVIR EN PAZ

OBXECTIVOS:

- ⑩ Escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social.
- ⑩ Escoitar de maneira activa, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo.
- ⑩ Recoñecer o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. contidos.
- ⑩ Recoñecer a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.
- ⑩ Aprender a falar en público, en situacións formais de xeito individual.
- ⑩ Deducir as principais ideas dun texto e recoñecer as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas.
- ⑩ Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.
- ⑩ Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.
- ⑩ Aprender a clasificar os xéneros xornalísticos e os seus textos.
- ⑩ Utilizar de xeito autónoma diversas fontes de información, integrando os coñecementos adquiridos en discursos escritos.
- ⑩ Diferenciar as distintas unidades lingüísticas.
- ⑩ Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos.
- ⑩ Comprender o significado das palabras en toda a súa extensión para recoñecer e diferenciar os usos obxectivos dos subxectivos.
- ⑩ Comprender e valorar as relacións de igualdade e de contrariedade que se establecen entre as palabras e os eu uso no discurso oral.
- ⑩ Comprender o concepto de literatura e diferenciar os seus xéneros.
- ⑩ Recoñecer e valorar a diversidade lingüística, con especial atención á realidade galega.
- ⑩ Recoñecer, recitar e apreciar o gusto polos textos poéticos
- ⑩ Redactar textos persoais de intención literaria, a partir de modelos dados e seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.
- ⑩ Desenvolver o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os propios sentimentos.
- ⑩ Aprender a utilizar os diferentes elementos da prosodia.
- ⑩ Utilizar as TIC e outras fontes de coñecemento para buscar e procesar a información.

TEMPORALIZACIÓN

12 sesións:

- ⑩ 8 sesións de desenvolvemento de contidos
- ⑩ 1 sesión para actividades de reforzo, avaliación e ampliación da unidade
- ⑩ 3 sesións de desenvolvemento de investigación (adicadas ás tarefas do proxecto)

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ⑩ Os textos descritivos. ⑩ O sintagma verbal. ⑩ O h. ⑩ Antónimos, sinónimos, paronimia, homonimia, palabras polisémicas. 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ B1.1. Escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social. 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante. G.M.C:100% 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ CCL

<p>⑩ Subxéneros da lírica.</p> <p>⑩ A oratoria. O discurso. O monólogo.</p>		<p>⑩ LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B1.2. escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo.</p>	<p>⑩ LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. G.M.C:75%</p> <p>⑩ LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. G.M.C:75%</p>	<p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B1.4. Comprender o sentido global de textos orais.</p>	<p>⑩ LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas.</p> <p>⑩ LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. G.M. C:100%</p> <p>⑩ LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. G.M. C:75%</p>	<p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CSIE</p> <p>⑩ CD</p>
	<p>⑩ B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.</p>	<p>⑩ LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas. G.M. C:50%</p> <p>⑩ LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CAA</p> <p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B2.3. Procurar e manexar información, na biblioteca e noutras fontes, en papel ou dixital, para integrala nun proceso de aprendizaxe continua.</p>	<p>⑩ LCLB2.3.1. Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos. G.M. C:75%</p> <p>⑩ LCLB2.3.2. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CD</p> <p>⑩ CD</p>

	<p>⑩ B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.</p>	<p>⑩ LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos.</p>	<p>⑩ B3.1.1 Recoñece e aplica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B3.2. Comprender o significado das palabras en toda a súa extensión para recoñecer e diferenciar os usos obxectivos dos subxectivos.</p>	<p>⑩ LCLB3.2.1. Diferencia os compoñentes denotativos e connotativos no significado das palabras dentro dunha frase ou un texto oral ou escrito. G.M.C:25%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B3.3. Comprender e valorar as relacións de igualdade e de contrariedade que se establecen entre as palabras e o seu uso no discurso oral e escrito.</p>	<p>⑩ LCLB3.3.1. Recoñece e usa sinónimos e antónimos dunha palabra, e explica o seu uso concreto nunha frase ou nun texto oral ou escrito. G.M.C:75%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe.</p>	<p>⑩ LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. G.M.C: 50%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B3.8. Recoñecer e valorar a diversidade lingüística, con especial atención á realidade galega.</p>	<p>⑩ LCLB3.8.1. Coñece e valora a diversidade lingüística de Galicia. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CSC</p>
	<p>⑩ B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura.</p>	<p>⑩ LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B4.2. Promover a reflexión sobre a conexión entre a literatura e o resto das artes (música, pintura, cine, etc.), como expresión do sentimento humano, analizando e interrelacionando obras literarias, musicais, arquitectónicas, etc. personaxes e temas de todas as épocas.</p>	<p>⑩ LCLB4.2.1. Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.). G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CCEC</p>
		<p>⑩ LCLB4.2.2. Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico-literarios ata a actualidade. G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CAA</p>
	<p>⑩ B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de</p>	<p>⑩ LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL ⑩ CSC</p>

	<p>lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios.</p> <p>⑩ B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.</p>	<p>⑩ LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. G.M.C:75%</p> <p>⑩ LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa. G.M.C:75%</p> <p>⑩ LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CCEC</p> <p>⑩ CAA</p>
--	---	--	--

UNIDADE 6. SOMOS DE COLORES

OBXECTIVOS:

- ⑩ Ler e comprender textos expositivos.
- ⑩ Redactar textos expositivos, poñendo en marcha as técnicas necesarias.
- ⑩ escoitar de xeito activo, comprender e interpretar distintos tipos de textos orais: diálogos, exposicións orais.
- ⑩ Elaborar discursos orais, valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.
- ⑩ Introducirse no mundo da declamación, como vehículo idóneo para conseguir unha boa exposición oral.
- ⑩ Descubrir a importancia da comunicación non verbal na expresión oral.
- ⑩ Recoñecer e definir sintagmas adverbiais.
- ⑩ Ampliar vocabulario en xeral e en particular o referido ao ámbito teatral.
- ⑩ Repasar as regras ortográficas do c e cc.
- ⑩ Recoñecer un texto dramático.
- ⑩ Leer e dramatizar textos dramáticos, apreciando o seu valor literario.
- ⑩ Elaborar un texto dramático, a partir de modelos dados e seguindo as pautas do xénero, con intención lúdica e creativa.
- ⑩ Resaltar a importancia do traballo en equipo nunha representación teatral.
- ⑩ Utilizar as TIC e outras fontes de coñecemento para buscar e procesar a información.

TEMPORALIZACIÓN

12 sesións:

- ⑩ 9 sesións de desenvolvemento de contidos
- ⑩ 1 sesión para actividades de reforzo, avaliación e ampliación da unidade
- ⑩ 2 sesións de desenvolvemento de investigación (adicadas ás tarefas do proxecto)

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ⑩ Os textos expositivos. ⑩ O sintagma adverbial. ⑩ O c e os sonidos que representa. ⑩ O teatro dende o punto de vista léxico. ⑩ O teatro (I) ⑩ A exposición oral. 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ B1.1. escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social. 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante. G.M.C:100% ⑩ LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. G.M.C:100% ⑩ LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. G.M.C:75% 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ CCL ⑩ CCL ⑩ CCL

	<p>⑩ B1.2. escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo.</p>	<p>⑩ LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. G.M.C:75%</p>	<p>⑩ CCL</p>
		<p>⑩ LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B1.3. escoitar de xeito activo e comprender o sentido de textos orais.</p>	<p>⑩ LCLB1.3.1. Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que se utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL ⑩ CSC</p>
	<p>⑩ B1.4. Comprender o sentido global de textos orais.</p>	<p>⑩ LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CSIE</p>
		<p>⑩ LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. G.M.C:75%</p>	<p>⑩ CD</p>
		<p>⑩ LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas. G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CAA</p>
	<p>⑩ B1.5. Aprender a falar en público, en situacións formais e informais, de xeito individual ou en grupo.</p>	<p>⑩ LCLB1.5.1. Realiza presentacións orais. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
		<p>⑩ LCLB1.5.2. Realiza intervencións non planificadas dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos. G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CSC</p>
		<p>⑩ LCLB1.5.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
		<p>⑩ LCLB1.5.4. Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B1.6. Participar e valorar a intervención en debates, coloquios e conversas espontáneas.</p>	<p>⑩ LCLB1.6.1. Cínguese ao tema, non divaga e atende as instrucións do/da moderador/a en debates e coloquios. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CSC</p>

		<p>⑩ LCLB1.6.2. Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversas orais axustándose á quenda de palabra, respectando o espazo, xesticulando adecuadamente, escoitando activamente as demais persoas e usando fórmulas de saúdo e despedida. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CSC</p>
⑩ B2.1. Aplicar estratexias de lectura comprensiva e crítica de textos.		<p>⑩ LCLB2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto. G.M.C:75%</p> <p>⑩ LCLB2.1.2. Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico. G.M.C:75%</p> <p>⑩ LCLB2.1.3. Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pon en relación co contexto. G.M.C: 100%</p> <p>⑩</p> <p>⑩ LCLB2.1.4. Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CCEC</p> <p>⑩ CCL</p>
⑩ B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.		<p>⑩ LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas. G.M.C: 100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
⑩ B2.3. Procurar e manexar información, na biblioteca e noutras fontes, en papel ou dixital, para integrala nun proceso de aprendizaxe continua.		<p>⑩ LCLB2.3.1. Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos. G.M.C: 75%</p> <p>⑩ LCLB2.3.2. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc. G.M.C: 100%</p>	<p>⑩ CD</p> <p>⑩ CD</p>
⑩ B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.		<p>⑩ LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
⑩ B2.5. Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso.		<p>⑩ LCLB2.5.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo. G.M.C: 100%</p> <p>⑩ LCLB2.5.2. Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo. G.M.C:100%</p> <p>⑩ LCLB2.5.3. Realiza esquemas e mapas, e explica por</p>	<p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CCEC</p> <p>⑩ CMCCT</p>

		escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos. G.M.C: 75%	10	CD	
10	B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos.	10	LCB3.1.1 Recoñece e aplica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. G.M.C: 50%	10	CCL
10	B3.5. Identificar os conectores textuais e os principais mecanismos de referencia interna presentes nos textos, recoñecendo a súa función na organización do contido do discurso.	10	LCB3.5.1 Recoñece, usa e explica os conectores textuais (de adición, contraste e explicación) e os principais mecanismos de referencia interna, gramaticais (substitucións pronominais) e léxicos (elipse e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos) e valora a súa función na organización do contido do texto. G.M.C: 25%	10	CCL
10	B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe.	10	LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. G.M.C: 50%	10	CCL
10	B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura.	10	LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. G.M.C: 100%	10	CCL
10	B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios.	10	LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as. G.M.C: 100%	10	CCL
			10	CSC	
			10	CCL	
10	B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	10	LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa. G.M.C:75%	10	CCL
			10	CCEC	
		10	LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos. G.M.C: 100%	10	CAA

UNIDADE 7. YO SOY COMO TÚ

OBXECTIVOS:

- ⑩ Ler e comprender textos argumentativos.
- ⑩ Recoñecer e redactar un texto argumentativo, utilizando as técnicas necesarias.
- ⑩ Diferenciar diferentes tipos de textos argumentativos: un artigo de opinión, unha carta de reclamación, unha instancia, unha carta ao director ou un discurso político.
- ⑩ Coñecer as claves dun debate.
- ⑩ Descubrir a importancia da comunicación non verbal na expresión oral.
- ⑩ Coñecer as técnicas para falar en público, como reforzo á hora de debater.
- ⑩ Coñecer a estrutura do sintagma preposicional.
- ⑩ Identificar e comprender modismos e refráns.
- ⑩ Coñecer e valorar a tradición popular a través do estudio e da comprensión dos refráns e modismos.
- ⑩ Diferenciar refráns de modismos.
- ⑩ Repasar as normas ortográficas relativas ao emprego do x.
- ⑩ Recoñecer os subxéneros dramáticos.
- ⑩ Ler, dramatizar e valorar textos dramáticos.
- ⑩ Utilizar as TIC e outras fontes de coñecemento para buscar e procesar a información.

TEMPORALIZACIÓN

12 sesións:

- ⑩ 9 sesións de desenvolvemento de contidos
- ⑩ 1 sesión para actividades de reforzo, avaliación e ampliación da unidade
- ⑩ 2 sesións de desenvolvemento de investigación (adicadas ás tarefas do proxecto)

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ⑩ Os textos argumentativos. ⑩ O sintagma preposicional. ⑩ O x. ⑩ Refráns e modismos. ⑩ O teatro (II). Subxéneros dramáticos. ⑩ O debate. 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ B1.1. escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social. 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante. G.M.C: 100% ⑩ LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. G.M.C: 100% ⑩ LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. G.M.C: 75% 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ CCL ⑩ CCL ⑩ CCL

	<p>⑩ B1.2. escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo.</p>	<p>⑩ LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. G.M.C: 75%</p>	<p>⑩ CCL</p>
		<p>⑩ LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. G.M.C: 100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B1.3. escoitar de xeito activo e comprender o sentido de textos orais.</p>	<p>⑩ LCLB1.3.1. Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que se utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL ⑩ CSC</p>
	<p>⑩ B1.4. Comprender o sentido global de textos orais.</p>	<p>⑩ LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CSIE</p>
		<p>⑩ LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. G.M.C:75%</p>	<p>⑩ CD</p>
		<p>⑩ LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas. G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CAA</p>
	<p>⑩ B1.5. Aprender a falar en público, en situacións formais e informais, de xeito individual ou en grupo.</p>	<p>⑩ LCLB1.5.1. Realiza presentacións orais. G.M.C: 100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
		<p>⑩ LCLB1.5.2. Realiza intervencións non planificadas dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos. G.M.C: 50%</p>	<p>⑩ CSC</p>
		<p>⑩ LCLB1.5.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais. G.M.C: 100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
		<p>⑩ LCLB1.5.4. Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B1.6. Participar e valorar a intervención en debates, coloquios e conversas espontáneas.</p>	<p>⑩ LCLB1.6.1. Cínguese ao tema, non divaga e atende as instrucións do/da moderador/a en debates e coloquios.</p>	<p>⑩ CSC</p>

		G.M.C: 100%	
	⑩ B2.1. Aplicar estratexias de lectura comprensiva e crítica de textos.	⑩ LCLB1.6.2. Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversas orais axustándose á quenda de palabra, respectando o espazo, xesticulando adecuadamente, escoitando activamente as demais persoas e usando fórmulas de saúdo e despedida. G.M.C: 100%	⑩ CCL ⑩ CSC
		⑩ LCLB2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto. G.M.C: 75%	⑩ CCL
		⑩ LCLB2.1.2. Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico. G.M.C: 75%	⑩ CCL
		⑩ LCLB2.1.3. Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pon en relación co contexto. G.M.C: 100%	⑩ CCEC
		⑩ LCLB2.1.4. Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas. G.M.C: 100%	⑩ CCL
	⑩ B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.	⑩ LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas. G.M.C: 100%	⑩ CCL
	⑩ B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.	⑩ LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. G.M.C: 100%	⑩ CCL
	⑩ B2.5. Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso.	⑩ LCLB2.5.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo. G.M.C: 100%	⑩ CCL
		⑩ LCLB2.5.2. Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo. G.M.C: 100%	⑩ CCEC
		⑩ LCLB2.5.3. Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos. G.M.C: 75%	⑩ CMCCT ⑩ CD

	<p>⑩ B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos.</p> <p>⑩ B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe.</p> <p>⑩ B3.7. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais</p> <p>⑩ B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura.</p> <p>⑩ B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios.</p> <p>⑩ B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.</p>	<p>⑩ B3.1.1 Recoñece e aplica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. G.M.C: 50%</p> <p>⑩ LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. G.M.C: 50%</p> <p>⑩ LCLB3.7.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe. G.M.C: 50%</p> <p>⑩ LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. ⑩ G.M.C: 100%</p> <p>⑩ LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as. G.M.C: 100%</p> <p>⑩ LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. G.M.C: 75%</p> <p>⑩ LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa. G.M.C: 75%</p> <p>⑩ LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos. G.M.C: 100%</p>	<p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CCL ⑩ CSC</p> <p>⑩ CCL ⑩ CCEC</p> <p>⑩ CAA</p>
--	--	--	---

UNIDADE 8. LA IMPORTANCIA DEL ARTE

OBXECTIVOS:

- ⑩ Ler e comprender textos instrutivos.
- ⑩ Recoñecer e redactar textos instrutivos, seguindo as pautas e técnicas necesarias.
- ⑩ Diferenciar diferentes tipos de textos instrutivos: manual, receita, prospecto médico, regras de xogo.
- ⑩ Recoñecer e elaborar distintas presentacións dos textos instrutivos: textual, gráfico, gráfico e textual, audiovisual.
- ⑩ Comprender, interpretar e elaborar distintos textos orais: a conversación.
- ⑩ Valorar a claridade expositiva e a coherencia do discurso nunha conversación.
- ⑩ Descubrir a importancia da linguaxe xestual na expresión oral.
- ⑩ Analizar sintácticamente unha oración.
- ⑩ Recoñecer os complementos do predicado: complemento directo, complemento indirecto, complemento circunstancial, complemento de réximen, complemento predicativo, complemento axente e atributo.
- ⑩ Identificar e comprender os eufemismos e as palabras tabú
- ⑩ Diferenciar eufemismos de disfemismos.
- ⑩ Repasar as regras ortográficas relativas á // e á y.
- ⑩ Coñecer distintas manifestacións teatrais: o mimo e os títeres.
- ⑩ Coñecer a traxectoria profesional das grandes figuras do mimo ao longo da historia.
- ⑩ Utilizar as TIC e outras fontes de coñecemento para buscar e procesar a información.

TEMPORALIZACIÓN

12 sesións:

- ⑩ 9 sesións de desenvolvemento de contidos
- ⑩ 1 sesión para actividades de reforzo, avaliación e ampliación da unidade
- ⑩ 2 sesións de desenvolvemento de investigación (adicadas ás tarefas do proxecto)

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ⑩ Os textos instrutivos. ⑩ Análisis sintáctico. ⑩ O ll e o y ⑩ Eufemismos e palabras tabú. ⑩ O teatro (III). Outras manifestacións teatrais. ⑩ A conversación. 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ B1.1. escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social. 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante. G.M.C:100% ⑩ LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. G.M.C:100% ⑩ ⑩ LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. G.M.C:75% ⑩ 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ CCL ⑩ CCL ⑩ CCL

	<p>⑩ B1.2. escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo.</p>	<p>⑩ LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. G.M.C:75%</p> <p>⑩</p> <p>⑩ LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. G.M.C:100%</p> <p>⑩</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B1.3. escoitar de xeito activo e comprender o sentido de textos orais.</p>	<p>⑩ LCLB1.3.1. Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que se utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas. G.M.C: 100%</p>	<p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CSC</p>
	<p>⑩ B1.4. Comprender o sentido global de textos orais.</p>	<p>⑩ LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. G.M.C:100%</p> <p>⑩ LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. G.M.C:75%</p> <p>⑩ LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas. G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CSIE</p> <p>⑩ CD</p> <p>⑩ CAA</p>
	<p>⑩ B1.5. Aprender a falar en público, en situacións formais e informais, de xeito individual ou en grupo.</p>	<p>⑩ LCLB1.5.1. Realiza presentacións orais. G.M.C:100%</p> <p>⑩ LCLB1.5.2. Realiza intervencións non planificadas dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos. G.M.C:50%</p> <p>⑩ LCLB1.5.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais. G.M.C:100%</p> <p>⑩ LCLB1.5.4. Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CSC</p> <p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CCL</p>

	<p>⑩ B1.6. Participar e valorar a intervención en debates, coloquios e conversas espontáneas.</p>	<p>⑩ LCLB1.6.1. Cínguese ao tema, non divaga e atende as instrucións do/da moderador/a en debates e coloquios. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CSC</p>
		<p>⑩ LCLB1.6.2. Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversas orais axustándose á quenda de palabra, respectando o espazo, xesticulando adecuadamente, escoitando activamente as demais persoas e usando fórmulas de saúdo e despedida. G.M.C: 100%</p>	<p>⑩ CCL ⑩ CSC</p>
	<p>⑩ B2.1. Aplicar estratexias de lectura comprensiva e crítica de textos.</p>	<p>⑩ LCLB2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto. G.M.C: 75%</p>	<p>⑩ CCL</p>
		<p>⑩ LCLB2.1.2. Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico. G.M.C:75%</p>	<p>⑩ CCL</p>
		<p>⑩ LCLB2.1.3. Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pon en relación co contexto. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCEC</p>
		<p>⑩ LCLB2.1.4. Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.</p>	<p>⑩ LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B2.3. Procurar e manexar información, na biblioteca e noutras fontes, en papel ou dixital, para integrala nun proceso de aprendizaxe continua.</p>	<p>⑩ LCLB2.3.1. Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos. G.M.C:75%</p>	<p>⑩ CD</p>
		<p>⑩ LCLB2.3.2. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CD</p>
	<p>⑩ B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.</p>	<p>⑩ LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B2.5. Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso.</p>	<p>⑩ LCLB2.5.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo. G.M.C: 100%</p>	<p>⑩ CCL</p>

		<p>⑩ LCLB2.5.2. Escribe textos narrativos, descriptivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo. G.M.C: 100%</p>	<p>⑩ CCEC</p>
		<p>⑩ LCLB2.5.3. Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos. G.M.C: 75%</p>	<p>⑩ CMCCT ⑩ CD</p>
<p>⑩ B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos.</p>	<p>⑩ B3.1.1 Recoñece e aplica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. G.M.C: 50%</p>	<p>⑩ CCL</p>	
<p>⑩ B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe.</p>	<p>⑩ LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. G.M.C: 50%</p>	<p>⑩ CCL</p>	
<p>⑩ B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura.</p>	<p>⑩ LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. G.M.C: 100%</p>	<p>⑩ CCL</p>	
<p>⑩ B4.2. Promover a reflexión sobre a conexión entre a literatura e o resto das artes (música, pintura, cine, etc.), como expresión do sentimento humano, analizando e interrelacionando obras literarias, musicais, arquitectónicas, etc. Personaxes e temas de todas as épocas.</p>	<p>⑩ LCLB4.2.1. Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.). G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CECC</p>	
	<p>⑩ LCLB4.2.2. Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico-literarios ata a actualidade. G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CAA</p>	
<p>⑩ B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios.</p>	<p>⑩ LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL ⑩ CSC</p>	
	<p>⑩ LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. G.M.C: 75%</p>	<p>⑩ CCL</p>	
<p>⑩ B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.</p>	<p>⑩ LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa. G.M.C: 75%</p>	<p>⑩ CCL ⑩ CCEC</p>	
	<p>⑩ LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CAA</p>	

UNIDADE 9. LAS PERSONAS POR DENTRO

OBJECTIVOS:

- ⑩ Ler e comprender textos narrativos.
- ⑩ Ler e comprender textos publicitarios
- ⑩ Recoñecer, diferenciar e redactar distintos textos publicitarios, a partires das pautas e técnicas necesarias.
- ⑩ Identificar e elaborar un slogan.
- ⑩ Diferenciar, comprender e elaborar distintos tipos de oracións segundo a actitude do falante: enunciativas, desiderativas, exclamativas, interrogativas, dubitativas, exhortativas e de probabilidade.
- ⑩ Diferenciar os distintos xéneros narrativos: o conto e a súa tipoloxía.
- ⑩ Ler e escribir contos.
- ⑩ Descubrir a figura do contacontos.
- ⑩ Coñecer e por en práctica as técnicas da narración oral.
- ⑩ Coñecer os usos dos signos de interrogación.
- ⑩ Coñecer a técnica da abreviación: abreviaturas, siglas, símbolos e acrónimos.
- ⑩ Utilizar as TIC e outras fontes de coñecemento para buscar e procesar a información.

TEMPORALIZACIÓN

12 sesións:

- ⑩ 9 sesións de desenvolvemento de contidos
- ⑩ 1 sesión para actividades de reforzo, avaliación e ampliación da unidade
- ⑩ 2 sesións de desenvolvemento de investigación (adicadas ás tarefas do proxecto)

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ⑩ Os textos publicitarios. ⑩ Clases de oracións segundo a actitude do falante. ⑩ Uso dos signos de interrogación. ⑩ A abreviación: abreviaturas, siglas e acrónimos. ⑩ A narrativa. O conto. ⑩ Os contacontos. 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ B1.1. escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social. ⑩ B1.2. escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo. 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante. G.M.C: 100% ⑩ LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. G.M.C:100% ⑩ LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. G.M.C:75% ⑩ LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. G.M.C:75% 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ CCL ⑩ CCL ⑩ CCL ⑩ CCL

		<p>⑩ LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. G.M.C: 100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B1.3. escoitar de xeito activo e comprender o sentido de textos orais.</p>	<p>⑩ LCLB1.3.1. Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que se utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL ⑩ CSC</p>
	<p>⑩ B1.4. Comprender o sentido global de textos orais.</p>	<p>⑩ LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CSIE</p>
		<p>⑩ LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. G.M.C: 75%</p>	<p>⑩ CD</p>
		<p>⑩ LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas. G.M.C: 50%</p>	<p>⑩ CAA</p>
	<p>⑩ B2.1. Aplicar estratexias de lectura comprensiva e crítica de textos.</p>	<p>⑩ LCLB2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto. G.M.C: 75%</p>	<p>⑩ CCL</p>
		<p>⑩ LCLB2.1.2. Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico. G.M.C: 75%</p>	<p>⑩ CCL</p>
		<p>⑩ LCLB2.1.3. Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pon en relación co contexto. G.M.C: 100%</p>	<p>⑩ CCEC</p>
		<p>⑩ LCLB2.1.4. Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas. G.M.C: 100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.</p>	<p>⑩ LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas. G.M.C: 100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.</p>	<p>⑩ LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>

	<p>⑩ B2.5. Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso.</p>	<p>⑩ LCLB2.5.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
		<p>⑩ LCLB2.5.2. Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCEC</p>
		<p>⑩ LCLB2.5.3. Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos. G.M.C:75%</p>	<p>⑩ CMCCT ⑩ CD</p>
	<p>⑩ B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos.</p>	<p>⑩ B3.1.1 Recoñece e aplica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe.</p>	<p>⑩ LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B3.7. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais</p>	<p>⑩ LCLB3.7.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe. G.M.C: 50%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura.</p>	<p>⑩ LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios.</p>	<p>⑩ LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL ⑩ CSC</p>
		<p>⑩ LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal potenciando a expresividade verbal. G.M.C:75%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.</p>	<p>⑩ LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa. G.M.C:75%</p>	<p>⑩ CCL ⑩ CCEC</p>

⑩ LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos. **G.M.C:100%**

⑩ CAA

UNIDADE 10. NUESTRAS PALABRAS

OBJECTIVOS:

- ⑩ Ler e comprender actas e instancias.
- ⑩ Recoñecer e redactar un acta e unha instancia, seguindo as pautas e técnicas necesarias.
- ⑩ Coñecer a estrutura, características e a linguaxe apropiada para a redacción de actas e instancias.
- ⑩ Coñecer as características do léxico administrativo e o seu ámbito de utilización.
- ⑩ Repasar a teoría dos complementos do predicado: complemento directo, complemento indirecto, complemento circunstancial, complemento de réximen, complemento predicativo, complemento axente e atributo.
- ⑩ Recoñecer e saber construír os distintos tipos de oracións segundo a natureza do predicado.
- ⑩ Recoñecer as oracións activas e pasivas, e os mecanismos para converter unhas noutras.
- ⑩ Coñecer as orixes dos faladoiros, os seus tipos e regras.
- ⑩ Valorar a claridade expositiva e a coherencia do discurso nun faladoiro.
- ⑩ Ler fábulas e lendas, recoñecendo as súas características e as súas orixes.
- ⑩ Redactar con intención literaria fábulas e lendas.
- ⑩ Coñecer o uso dos signos de puntuación, en concreto, a coma.
- ⑩ Utilizar as TIC e outras fontes de coñecemento para buscar e procesar a información.

TEMPORALIZACIÓN

12 sesións:

- ⑩ 9 sesións de desenvolvemento de contidos
- ⑩ 1 sesión para actividades de reforzo, avaliación e ampliación da unidade
- ⑩ 2 sesións de desenvolvemento de investigación (adicadas ás tarefas do proxecto)

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ⑩ Os textos administrativos: instancias e actas. ⑩ As oracións segundo o tipo de predicado. ⑩ Uso dos signos de interrogación. ⑩ O uso da coma. ⑩ O léxico administrativo. ⑩ Fábula e lenda. ⑩ Os faladoiros. 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ B1.1. escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social. ⑩ B1.2. escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo. 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante. G.M.C:100% ⑩ LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. G.M.C:100% ⑩ LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. G.M.C: 75% ⑩ LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as 	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ CCL ⑩ CCL ⑩ CCL ⑩ CCL

		estratexias de cohesión textual oral. G.M.C:75%	
	⑩ B1.4. Comprender o sentido global de textos orais.	⑩ LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. G.M.C: 100%	⑩ CCL
		⑩ LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. G.M.C: 100%	⑩ CSIE
		⑩ LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. G.M.C: 75%	⑩ CD
		⑩ LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas. G.M.C: 50%	⑩ CAA
	⑩ B2.1. Aplicar estratexias de lectura comprensiva e crítica de textos.	⑩ LCLB2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto. G.M.C:75%	⑩ CCL
		⑩ LCLB2.1.2. Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico. G.M.C:75%	⑩ CCL
		⑩ LCLB2.1.3. Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pon en relación co contexto. G.M.C:100%	⑩ CCEC
		⑩ LCLB2.1.4. Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas. G.M.C:100%	⑩ CCL
		⑩ LCLB2.1.5. Fai inferencias e hipóteses sobre o sentido dunha frase ou dun texto que conteña diferentes matices semánticos e que favorezan a construción do significado global e a avaliación crítica. G.M.C:25%	⑩ CMCCT
	⑩ B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.	⑩ LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas. G.M.C:100%	⑩ CCL
	⑩ B2.3. Procurar e manexar información, na biblioteca e noutras fontes, en papel ou dixital, para integrala nun proceso de aprendizaxe continua.	⑩ LCLB2.3.1. Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos. G.M.C:75%	⑩ CD

		<p>⑩ LCLB2.3.2. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CD</p>
<p>⑩ B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.</p>		<p>⑩ LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
<p>⑩ B2.5. Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso.</p>		<p>⑩ LCLB2.5.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
		<p>⑩ LCLB2.5.2. Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCEC</p>
<p>⑩ B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos.</p>		<p>⑩ B3.1.1 Recoñece e aplica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corruxir erros de concordancia en textos propios e alleos. G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CCL</p>
<p>⑩ B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe.</p>		<p>⑩ LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CCL</p>
<p>⑩ B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura.</p>		<p>⑩ LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
<p>⑩ B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios.</p>		<p>⑩ LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL ⑩ CSC</p>
		<p>⑩ LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. G.M.C:75%</p>	<p>⑩ CCL</p>
<p>⑩ B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.</p>		<p>⑩ LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa. G.M.C:75%</p>	<p>⑩ CCL ⑩ CCEC</p>

⑩ LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos. **G.M.C:100%**

⑩ CAA

	<p>⑩ B1.4. Comprender o sentido global de textos orais.</p>	<p>⑩ LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
		<p>⑩ LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CSIE</p>
		<p>⑩ LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. G.M.C:75%</p>	<p>⑩ CD</p>
		<p>⑩ LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas. G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CAA</p>
	<p>⑩ B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.</p>	<p>⑩ LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B2.5. Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso.</p>	<p>⑩ LCLB2.5.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
		<p>⑩ LCLB2.5.2. Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCEC</p>
	<p>⑩ B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos.</p>	<p>⑩ B3.1.1 Recoñece e aplica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe.</p>	<p>⑩ LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura.</p>	<p>⑩ LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>

	<p>⑩ B4.2. Promover a reflexión sobre a conexión entre a literatura e o resto das artes (música, pintura, cine, etc.), como expresión do sentimento humano, analizando e interrelacionando obras literarias, musicais, arquitectónicas, etc. personaxes e temas de todas as épocas.</p>	<p>⑩ LCLB4.2.1. Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.). G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CCEC</p>
		<p>⑩ LCLB4.2.2. Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico-literarios ata a actualidade. G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CAA</p>
	<p>⑩ B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios.</p>	<p>⑩ LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL ⑩ CSC</p>
		<p>⑩ LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. G.M.C:75%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.</p>	<p>⑩ LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa. G.M.C:75%</p>	<p>⑩ CCL ⑩ CCEC</p>
		<p>⑩ LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CAA</p>

	<p>⑩ B1.4. Comprender o sentido global de textos orais.</p>	<p>⑩ LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. G.M.C: 100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
		<p>⑩ LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CSIE</p>
		<p>⑩ LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. G.M.C:75%</p>	<p>⑩ CD</p>
		<p>⑩ LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas. G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CAA</p>
	<p>⑩ B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.</p>	<p>⑩ LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CCL</p>
		<p>⑩ LCLB2.2.2. Interpreta, explica e deduce a información dada en diagramas, gráficas, fotografías, mapas conceptuais, esquemas, etc. G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CD</p>
	<p>⑩ B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.</p>	<p>⑩ LCLB2.4.1. Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais, etc) e redacta borradores de escritura. G.M.C:25%</p>	<p>⑩ CSIE</p>
	<p>⑩ B2.5. Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso.</p>	<p>⑩ LCLB2.5.3. Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos. G.M.C:75%</p>	<p>⑩ CMCCT ⑩ CD</p>
	<p>⑩ B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos.</p>	<p>⑩ B3.1.1 Recoñece e aplica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B3.2. Comprender o significado das palabras en toda a súa extensión para recoñecer e diferenciar os usos obxectivos dos subxectivos.</p>	<p>⑩ LCLB3.2.1. Diferencia os compoñentes denotativos e connotativos no significado das palabras dentro dunha frase ou un texto oral ou escrito. G.M.C:25%</p>	<p>⑩ CCL</p>
	<p>⑩ B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe.</p>	<p>⑩ LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. G.M.C:50%</p>	<p>⑩ CCL</p>

	<p>⑩ B3.8. Recoñecer e valorar a diversidade lingüística, con especial atención á realidade galega.</p> <p>⑩ B3.9. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e a transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.</p> <p>⑩ B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura.</p> <p>⑩ B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios.</p> <p>⑩ B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.</p>	<p>⑩ LCLB3.8.1. Coñece e valora a diversidade lingüística de Galicia. G.M.C:100%</p> <p>⑩ LCLB3.9.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras. G.M.C:50%</p> <p>⑩ LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. G.M.C:100%</p> <p>⑩ LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as. G.M.C:100%</p> <p>⑩ LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. G.M.C:75%</p> <p>⑩ LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa. G.M.C:75%</p> <p>⑩ LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos. G.M.C:100%</p>	<p>⑩ CSC</p> <p>⑩ CAA</p> <p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CSC</p> <p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CCL</p> <p>⑩ CCEC</p> <p>⑩ CAA</p>
--	--	--	---

NOTA IMPORTANTE SOBRE ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE , CONTIDOS DISTRIBUÍDOS POR TEMAS E TEMPORALIZACIÓN DA MATERIA: Debido á situación de crise ocasionada polo COVID-19, existen aprendizaxes imprescindibles que non se impartiron no curso 2019-2020, e polo tanto incorporaranse na programación das diferentes materias / módulos. O seu desenvolvemento farase con un enfoque competencial, integrándose ao longo da docencia de todo o curso. Os criterios de avaliación asociados a estes estándares de aprendizaxe poderanse consultar na programación didáctica da materia correspondente, do curso anterior, que será publicada na páxina web do centro. Asimesmo, os contidos relacionados cos estándares de aprendizaxe imprescindibles que non foron adquiridos no curso 2019-2020, se impartirán de xeito transversal ao longo de toda a materia, para que non alteren significativamente o desenvolvemento dos demais contidos da mesma. Isto producirá inevitablemente cambios na temporalización, que serán recollidos nas correspondentes actas de departamento. Non é posible sinalar ou concretar ditos cambios agora, dado o carácter transversal dos mencionados contidos, que fará que se traballen ao longo de todo o curso, e a que estamos iniciando o curso polo que aínda descoñecemos o ritmo de aprendizaxe que terá o noso alumnado.

4. METODOLOXÍA DIDÁCTICA

O ensino desta materia require un tratamento graduado, cíclico, práctico, progresivo e integrado, co obxectivo principal de afianzar a competencia lingüística e comunicativa do alumnado. Deste xeito, poderanse ir construíndo ou modificando os seus esquemas para conseguir unha aprendizaxe significativa. Sen abandonar o método expositivo-instructivo, utilízase frecuentemente o método inductivo para que sexa o propio alumnado quen, logo de observar e practicar, reflexione e saque as súas conclusións.

Partindo da explicación previa dos contidos realizada pola profesora, apoiada en esquemas, resumos, mapas conceptuais, materiais audiovisuais e gráficos, procederase a aplicación destes en actividades prácticas diferentes, a partir de exercicios elaborados dentro e fóra da aula. Empregaranse tarefas que busquen plantexar situacións concretas e prácticas, actividades creativas e que procuren o compoñente máis lúdico da linguaxe co afán de espertar a curiosidade do alumnado.

A realización destas actividades poderá ser tanto individual como en parella ou en grupos e procederase sempre a súa corrección por parte da profesora na aula colectiva ou individualmente.

Prestarase especial atención ao traballo por proxectos nos cursos de 1º e 2º de ESO, cos que se tratará de desenvolver as competencias lingüística, dixital e de aprender a aprender, aproveitando a participación destas aulas no programa Abalar e Libros dixitais.

ESTRATEGIAS METODOLÓXICAS

- ☒ Lectura e memorización comprensivas.
- ☒ Elaboración de resumos, identificación de ideas principais e secundarias, elaboración de esquemas.
- ☒ Comentario de textos.
- ☒ Elaboración individual e colectiva de traballos de investigación.
- ☒ Posta en común das ideas fundamentais.
- ☒ Recopilación de conceptos.
- ☒ Resolución de dudas e problemas.

Ante a situación de pandemia provocada polo COVID-19, e en previsión dos distintos escenarios que se poidan producir ao longo do curso, alternando a docencia presencial coa non presencial, a maioría das actividades que se levarán a cabo poderanse desenvolver nos distintos escenarios (presencial, semipresencial e/ou non presencial).

En consecuencia, o uso das TIC será o recurso didáctico de referencia, e polo tanto, para a posta en práctica das distintas programacións, utilizarase, no caso de 2º de ESO, a plataforma E-dixgal, que ofrece un amplo abanico de posibilidades, permitindo desde algo básico como un repositorio de recursos para o alumnado, ata un uso máis completo como espazo de aprendizaxe.

5. MATERIAIS CURRICULARES E OUTROS RECURSOS BÁSICOS

A metodoloxía empregada para elaborar os materiais didácticos de Lingua Castelá e Literatura baséase na concepción constructivista da aprendizaxe. Dentro deste enfoque, propóñense métodos, materiais e actividades que permiten atender aos diferentes ritmos individuais de aprendizaxe: pluralidade de técnicas e modalidades de traballo (observación, reflexión, procura...), diversidade de materiais orais e escritos e diferentes tipos de actividades (individuais, colectivas, en grupos reducidos). Os principais materiais cos que traballaremos serán os seguintes:

Libro de texto: *Lengua castellana y Literatura 2º ESO* (Proxecto Libros Dixitais subvencionado pola Xunta de Galicia.) (Netex)

Material fotocopiado elaborado pola profesora.

Así mesmo, en cada trimestre inclúese a lectura dunha obra pertencente á literatura xuvenil. As obras seleccionadas son:

- Susan E. Hinton, *Rebeldes*, Ed. Alfaguara, Col. Serie Roja.
- María Menéndez Ponte, *Nunca seré tu héroe*, Ed. SM.
- César Mallorquí, *Las lágrimas de Shiva*, Ed. Edebé.

OUTROS RECURSOS DIDÁCTICOS

Para a mellora das competencias básicas váise a traballar, ademais de con o libro de texto e as lecturas obrigatorias fixadas, con material que o propio profesor elaborará e entregará aos alumnos mediante fotocopias. Este material centrarase naqueles aspectos nos que os nosos estudantes presenten maiores dificultades, especialmente as destrezas básicas. Reforzarase a ortografía, a caligrafía, a expresión oral e escrita, a ampliación de vocabulario, a lectura comprensiva e expresiva, o coñecemento das estruturas da lingua e trazos das etapas literarias así como cantos aspectos vaian xurdindo.

-Materiais de investigación e consulta.

As lecturas sinaladas anteriormente serán reforzadas pola introdución da prensa no aula -xornais, revistas. Así mesmo, a necesidade de introducir aos alumnos nunha investigación autónoma esixe o emprego doutros materiais de consulta talles como dicionarios ou enciclopedias, xa sexa con fondos do aula como do departamento ou da biblioteca do centro.

-Recursos técnicos.

Soportes CD, DVD ou software diverso.

Ao contar con sala de audiovisuais e aula de computadores, poderase realizar co alumnado actividades de proxección de películas ou documentais pertinentes ou a audición de textos na clase para desenvolver habilidades orais e auditivas.

Merecen unha especial atención as sesións na aula de informática xa que desde ela traballarase a elaboración de traballos así como a webquest de

información para os devanditos documentos. Ata contamos con programas específicos da materia orientados especialmente ao perfeccionamento da ortografía e habilidades lingüísticas ás que se poderá acceder nalgunha sesión.

Dadas as especiais características- debidas á pandemia de Covid-19- do curso que comeza, o emprego dos recursos mencionados queda supeditado ao que a situación sanitaria permita ou non facer en cada momento. **Polo mesmo motivo, existirá material elaborado polo profesorado da materia, xunto con enlaces, presentacións, etc, colgados na aula E-dixgal na que traballará o alumnado.**

6. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Ao inicio do curso levarase a cabo unha **avaliación** inicial que consistirá na observación do alumnado por parte da profesora (por exemplo, mediante preguntas orais) e, se se considerase necesario, na realización dunha proba escrita non avaliabile que permita saber que coñecementos previos teñen adquiridos. Durante o ano se levará a cabo a **avaliación continua** dos alumnos a través da cal comprobarase se estes conseguen, e en que grao, alcanzar os obxectivos propostos; ademais servirá para determinar o proceso seguido por cada alumno desde o punto de partida. Así, poderán confeccionarse con fiabilidade as oportunas actividades específicas xa de recuperación, xa de profundización, e será posible valorar a eficacia dos recursos e da metodoloxía empregada. As conclusións parciais deste proceso evaluativo, que serán coñecidas polos alumnos e comentadas con eles, explicaranse en cada unha das sesións ordinarias de avaliación, indicándose nelas a cualificación da materia que corresponda ao alumno nese momento. Na terceira avaliación, realizarase unha **avaliación sumativa**, que valorará o labor do alumno durante todo o curso académico.

Para levar a cabo este proceso de avaliación o profesorado utilizará diferentes instrumentos rexistrándose os datos achegados no seu caderno.

Probas específicas: realizarase polo menos dúas probas escritas en cada trimestre, que versarán esencialmente sobre os contidos desenvolvidos nese tempo. A partir da segunda avaliación as probas poden incorporar elementos dos trimestres anteriores, co cal operará non só como instrumento de avaliación dese período concreto senón tamén de recuperación de contidos avaliados negativamente con anterioridade. Se algún alumno/a non poidese realizar os exames de xeito presencial, a súa nota de avaliación obterase prorrateando o resto de cualificacións que teña obtidas nesa avaliación.

Así mesmo, durante o curso realizaranse **probas escritas** que terán como obxecto determinar se o alumno **leu** convenientemente os **textos literarios** de carácter obrigatorio que fixa o departamento. Nos dous tipos de exercicios citados ata agora comprobarase tamén o uso correcto da expresión escrita (redacción, exposición, cohesión e coherencia, ortografía, puntuación e presentación).

Doutra banda, o profesor poderá realizar cantos controis e probas, escritos e orais, considere oportunos.

Análise das producións dos alumnos: utilizarase como instrumento de avaliación ao longo do curso o caderno de clase dos alumnos, a elaboración dos exercicios e fichas de traballo, así como a entrega de posibles traballos de maior envergadura.

Observación sistemática dos alumnos. Este tipo de instrumentos de avaliación aplicarase a cuestións de indubidable importancia e non susceptibles de proba de avaliación escrita (participación en clase, actividades orais, respecto ás normas xerais, actitude valorativa e respectuosa cara a compañeiros e profesorado, esforzo e aplicación continuos no estudo e nas tarefas encomendadas, asistencia continuada a clase...) e usarase cotidianamente.

A nota final de cada avaliación obtense dos seguintes factores:

1. Probas escritas teórico-prácticas (parciais e/ou totais). Estas probas (dúas polo menos en cada trimestre) serán cualificadas sobre 10 puntos e achegarán o 70% da nota de cada avaliación.

2. O 30% restante da nota de cada avaliación achégano os factores que se relacionan a continuación:

- A realización correcta e constante das actividades realizadas no centro e fóra deste, o traballo na aula (**ou na casa, no caso de docencia non presencial**), así como a participación activa nas explicacións ou actividades que se desenvolvan e a corrección no emprego da comunicación oral, o comportamento, o respecto ás normas ou actitude en clase e ante a materia ao longo do curso poderán sumar ata un 20% do total da nota de cada avaliación.

Para o seguemento deste cóntase cunha táboa na que se recollerá diariamente a avaliación destes puntos e coa que se obterán as porcentaxes da nota a sumar á cualificación final de cada avaliación. Non se valorará en ningunha avaliación aqueles casos nos que a suma total de cada un destes apartados non alcance polo menos o 80% do total.

- Os proxectos que se realicen en cada avaliación puntuaranse ata un 10%.

Dada a experiencia durante o terceiro trimestre do curso 2019-2020, en canto aos traballos feitos en grupo ou individualmente, ou o traballo na aula (ou na casa), toda produción ou traballo entregado polo alumnado que presente indicios de ser copiado ou de elaboración non propia, levará unha cualificación de cero (0).

3. As probas específicas ou traballos de control de lecturas serán avaliadas como “apto” ou “non apto”. A superación destas probas será requisito indispensable para que o alumno poida optar ao aprobado na materia. Nelas expóranse preguntas sobre a obra lida. **En caso de ter que se presentar á proba extraordinaria de setembro, se este alumnado tivese unha ou varias das lecturas suspensas non terá que realizar ningún exame para recuperalas.**

As avaliacións apróbanse cun 5. Non se fará media entre varios exames parciais cando un deles conte cunha nota inferior a 3. Non se achegará o 30% da nota da avaliación acadado nos apartados sinalados máis arriba naqueles casos nos que a nota media dos exames non sexa 4 ou máis de 4.

A nota final de curso resultará da nota final na terceira avaliación.

En caso de que algún alumno sexa descuberto durante alguna proba copiando anularáselle de inmediato o exame, será cualificado cun 0 e deberá presentarse á recuperación pertinente desa avaliación. En caso de tratarse dun exame de recuperación de xuño anularáselle a proba e deberá presentarse ao exame extraordinario de setembro.

Criterios ortográficos de cualificación de exames, traballos ou exercicios escritos do grupo ordinario

Ademais de cualificar as probas de acordo co contido, valorarase a capacidade de redacción, manifestada mediante a expresión ordenada de ideas, o correcto engarce sintáctico, a riqueza léxica e a matización expresiva. A ortografía será xulgada na súa totalidade -letras, tildes e signos de puntuación- e valorada da seguinte forma no grupo ordinario:

- Cada falta de ortografía será penalizada con 0,25 puntos.
- Cada cinco tildes descontarase 0.25 sobre a nota final.
- O máximo desconto que se poderá aplicar na nota dun exame por mor dos erros ortográficos será de 2 puntos.

MÍNIMOS ESIXIBLES PARA UNHA AVALIACIÓN POSITIVA

1. Comprender e producir textos literarios e non literarios orais e escritos atendendo ás normas ortográficas.
2. Recoñecer distintos tipos de textos, modalidades textuais e os seus compoñentes.
3. Identificar o xénero literario ao que pertence un texto, as súas características específicas e localizar recursos estilísticos.
4. Recoñecer os elementos da comunicación.
5. Comprender e producir esquemas e resumos.
6. Localizar, clasificar e coñecer as particularidades de sustantivos, adxectivos, determinantes, pronomes, verbos, adverbios, preposicións, conxuncións e interxeccións dun texto.
7. Identificar as clases de sintagmas e os compoñentes dos que está formado.
8. Analizar sintácticamente oracións simples identificando as clases de sintagmas, compoñentes destes e funcións sintácticas superiores.
9. Clasificar oracións simples segundo a súa estrutura sintáctica e a actitude do falante.
10. Coñecer e comprender os sistemas de formación de palabras.
11. Coñecer e empregar os distintos tipos de relacións semánticas: sinonimia, antonimia, polisemia, homonimia...

PROGRAMA DE RECUPERACIÓN **RECUPERACIÓN DA MATERIA DURANTE O CURSO**

O alumnado que aprobe a terceira avaliación terá o curso aprobado, polo que non se contempla a elaboración de recuperacións para a primeira ou segunda avaliación. Realizarase unha proba de recuperación para aqueles alumnos que non teñan superado a terceira avaliación, na que se recollerán contidos traballados ao longo do curso. No caso de obter un cinco nesta proba, contará co curso aprobado.

No caso dos exames de lecturas en 2º de ESO, cada unha delas contará cunha única recuperación que se realizará sempre antes de rematar cada avaliación. Non se poderá aprobar a materia en xuño se polo menos non se teñen avaliados como “apto” dúas das tres lecturas. Só no caso de ter o curso aprobado en xuño pero as lecturas suspensas realizarase unha segunda e derradeira recuperación das mesmas.

En caso de non aprobar a materia en xuño non será necesario presentarse a setembro coas lecturas.

PROCEDEMENTO DE AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA

Realizarase no mes de setembro unha proba escrita na que entrarán contidos tanto de lingua como de literatura. O alumnado que tivese as probas de lectura non aptas non terá que presentarse en setembro a elas. Para poder superar dito exame será necesario acadar un mínimo de cinco.

PROCEDEMENTO E AVALIACIÓN DE PENDENTES

Para preparar a proba de pendentes que se realizará no mes de maio, entregarase un boletín de exercicios en cada avaliación, que deberán ser devoltos ao profesor para que sexan corregidos.

En maio realizarase unha proba na que se incluírán contidos de lingua e literatura. Para poder superar dito exame será necesario acadar un mínimo de cinco.

En caso de non ter aprobada esta proba extraordinaria de maio, no exame de setembro só poderán realizar o exame de recuperación correspondente ao curso que estivesen realizando e nunca o de cursos anteriores, xa que, aprobado ese exame do curso superior, quedarán automaticamente aprobadas todas as materias pendentes de cursos inferiores.

PROGRAMAS ESPECÍFICOS PARA O ALUMNADO REPETIDOR

Sempre que o alumnado repetidor amose dificultades para superar o curso dunha maneira ordinaria procederemos a aplicarlle diferentes medidas que irán dende aspectos organizativos –materiais diferenciados e adaptados, de menor extensión, tempos diferenciados, no caso dos exames- entre outras.

OUTRAS AVALIACIÓNS

Avaliación do proceso de ensinanza e da programación didáctica

A información que proporciona serve para analizar críticamente a propia intervención educativa y tomar decisións para poder introducir as modificacións oportunas para enriquecer a programación didáctica.

A avaliación do proceso de ensinanza permite detectar as necesidades de recursos materiais e y humáns, de formación e infraestrutura...e racionalizar o emprego dos recursos internos. Debe ser continua, inda que haxa momentos indicados para recoller a información que debe servir de base para a avaliación; por exemplo, a avaliación inicial nos dará datos del punto de partida del grupo- aula, do equipo docente, así como dos recursos materiais e humáns de que dispón o centro .

Durante o curso as reunións de Departamento servirán de marco para intercambiar experiencia y coordinar a labor docente . Nas actas recolleranse os cambios e acordos acadados. Os niveis de cualificación deben ser o máis homoxéneos posible., polo que tras a avaliación o Departamento se reunirá para facer o comentario dos resultados, introducindo cambios si fose necesario nos criterios de cualificación.

Na memoria de fin de curso realizaranse as modificacións pertinentes e unha valoración da propia práctica docente.

Como instrumentos de avaliación indicaremos:

1. Autoevaluación do traballo docente : análise da capacidade para poder preparar reflexivamente o noso traballo, actividades, traballo en equipo con outros profesores, atención ás diversidades do alumnado e preocupación pola función docente.
2. O análise e seguimento da evolución dos alumnos, estando pendentes da súa mellora a través da observación sistemática, a recollida de datos no diario de clase e o análise dos resultados.

Calquera cambio será incluído na memoria final do curso para mellorar a programación do curso seguinte e facela máis realista e actualizada.

Empregarase un rexistro para a autoevaluación da práctica docente como o seguinte no que se incluírán aspectos sobre a planificación, o proceso de ensinanza –aprendizaxe.

Indicadores de logro	ESCALA			
Proceso de ensinanza	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado?				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreza a aprendizaxe?				
3. Conseguiuse motivar para acadar a súa resposta intelectual ?				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado?				

5. Contouse co apoio e implicación das familias no traballo do alumnado?				
6. Mantivose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado?				
7. Tomouse algunha medida curricular para atender ao alumnado con NEAE?				
8. Tomouse algunha medida organizativa para atender ao alumnado con NEAE?				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado?				
10. Empregaronse distintos instrumentos de avaliación?				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula?				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo?				

Indicadores de logro	ESCALA			
Proceso docente	1	2	3	4
1. Como norma xeral fanse explicacións xerais para todo o alumnado?				
2. Ofrecense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa?				
3. Elabóranse actividades de distinta dificultade atendendo á diversidade?				
4. Elabóranse actividades de distinta dificultade para alumnos con NEAE?				
5. Empréganse distintas estratexias metodolóxicas en función do tema?				
6. Alternanse o traballo individual e en equipo?				
7. Potencianse estratexias de animación á lectura e de comprensión e expresión oral?				

8. Incorporanse as TIC aos procesos de ensinanza - aprendizaxe?				
9. Prestase atención aos temas transversais vinculados a cada estándar?				
10. Ofrecese ao alumnado de forma inmediata os resultados das probas?				
11. Coméntanse co alumnado os fallos máis significativos das probas?				
12. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus fallos?				
13. Cal é o grao de implicación nas funcións de titoría e orientación do profesorado?				
14. Realízanse as ACIS propostas e aprobadas?				
15. As medidas de apoio, reforzo, etc., se establecen vinculadas aos estándares?				
16. Evalúase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación...?				
17. ¿Evalúase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación...?				

Avaliación da programación didáctica

Mecanismos de avaliación e modificación da programación didáctica	Escala			
Indicadores de logro	1	2	3	4
1.- Diseñáronse unidades didácticas ou temas a partir dos elementos do currículo?				
2 – Secuenciáronse e temporalizáronse as unidades didácticas / temas/ proxectos?				
3- O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e temporalización?				
4.- Engadiuse á programación algún contido non previsto?				
5.- Foi necesario eliminar algún aspecto da programación prevista?				
6- Seguíronse os estándares para cada unha das unidades / temas?				
7.- Estableceuse un grao mínimo de consecución de cada estándar para superar a materia?				

8- Asígnouse a cada estándar o peso correspondente á cualificación?				
9.- Vincúlouse cada estándar a un/ varios instrumentos de avaliación?				
10.- Asíciouse con cada estándar os temas transversais a desenrolar?				
11.- Fíxose a estratexia metodolóxica común para todo o departamento?				
12.- Estableceuse a secuencia de traballo habitual na aula?				
13.- Son adecuados os materiais didácticos empregados?				
14- O libro de texto é adecuado, atractivo e de fácil manipulación para o alumnado?				
15- Diseñouse un plan de avaliación inicial fixando as consecuencias da mesma?				
16.-Elaborouse unha proba de avaliación inicial a partires dos estándares?				
17.- Estableceronse pautas xerais para a avaliación continua: probas, exames etc.?				
18 –Estableceronse criterios para a recuperación dun examen e unha avaliación?				
19- Fixáronse criterios para a avaliación final?				
20- Estableceronse criterios para a avaliación extraordinaria?				
21.-Estableceronse criterios para o seguimento de materias pendentes?				
22 – Fixáronse criterios para a avaliación desas materias pendentes?				
23.-Elaboráronse os exámenes tendo en conta o valor de cada estándar?				
24- Definíronse programas de apoio, recuperación ,etc. vinculados aos estándares?				
25.-Leváronse a cabo las medida s específicas de atención al alumnado con NEE?				
26.- Leváronse a cabo as actividades complementarias e extraescolares previstas?				
27- Informouse ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos?				
28.- Informouse ás familias sobre os criterios de promoción?(Artº 21º. 5 do D.86/15)				
29.- Seguiuse e revisouse a programación ao longo do curso?				
30- Contribuíuse dende a materia ao plan de lectura do centro?				
31- Empregáronse as TIC?				

7. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Medidas de atención á diversidade no presente curso:

MEDIDAS ORDINARIAS

Organizativas	Curriculares
<p>1. Adecúase a estrutura organizativa do centro e/ou da aula para algún alumno/a ou grupo?</p> <p>a) Tempos diferenciado, horarios específicos, etc. Si.</p> <p>b) Espazos diferenciados? Si.</p> <p>c) Materiais e recursos didácticos diferenciados? Si.</p> <p>d) Realizaranse probas adaptadas para o alumnado con TDAH, TEA, alumnado con Síndrome de Down e discapacidade intelectual ou con dificultades específicas como dislexia.</p> <p>e) Aplicaremos un programa de recuperación personalizado para o alumnado repetidor –entregarase material adaptado ao igual que os exames.</p> <p>2. Faise algún desdoblamento de grupos? Non.</p> <p>3. Faise algún reforzo educativo e/ou apoio de profesorado con dispoñibilidade horaria? Si.</p> <p>4 Que medidas se propoñen para o alumno enviado á aula de convivencia? Elaboración de actividades.</p> <p>5. Desenvólvese algún programa de habilidades sociais? Si.</p>	<p>1. Faise algunha adaptación metodolóxica para algún alumno/grupo como traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos, etc.? Si.</p> <p>2. Adáptanse os tempos e/ou os instrumentos de avaliación para algún alumno/a? Si.</p> <p>3. Existe algún programa de reforzo en áreas instrumentais (LC/LG/MT) para alumnado de 1º e 2º da ESO? Si.</p> <p>4. Existe algún programa de recuperación de materias non instrumentais? Si.</p> <p>5. Existe algún programa específico para alumnado repetidor da materia? Si.</p> <p>6. Aplicase ese programa específico personalizado para repetidores da materia? Non</p>

MEDIDAS EXTRAORDINARIAS

Organizativas	Curriculares
<p>1. Canto alumnado recibe apoio por profesorado especialista en PT/AL?</p> <p>2. Existe algún grupo de adquisición das linguas (para alumnado estranxeiro)? Non.</p> <p>3. Existe algún grupo de adaptación da competencia curricular(Al. estranxeiro)? Non.</p> <p>4. Existe algunha outra medida organizativa: escolarización domiciliaria, escolarización combinada, etc.? Non.</p>	<p>1. Existe algunha Adaptación Curricular na materia? Cantas? Si. Dúas.</p> <p>2. Foi autorizado para a materia algún agrupamento flexible/específico? Non.</p> <p>3. Existe algún Programa de Mellora do Aprendizaxe e Rendemento (PMAR)? Non.</p> <p>4. Flexibilizouse para algún alumno/a o período de escolarización? Non.</p> <p>5. Describir o protocolo de coordinación co profesorado que comparte co titular da materia, os reforzos, apoios, adaptación, etc. (Coordinación cos PT/AL/Outro profesorado de apoio/profesorado agrupamento/ etc). Entrevistas recurrentes co profesorado de apoio para comentar os contidos que se están a traballar así como as dificultades que xorden e os resultados adquiridos.</p>

8. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES : dadas as circunstancias excepcionais nas que imos iniciar o presente curso, debido á pandemia de Covid-19, non se contemplan polo de agora actividades deste tipo para o ano académico 2020-2021. No caso de que a situación mellorase, se proporían ditas actividades no momento oportuno e se realizarían de contar co beneplácito das autoridades e organismos competentes, recollendo esta modificación nos documentos adecuados.

9. POSIBLES ADAPTACIÓNS DA PROGRAMACIÓN Á SITUACIÓN XERADA POLA PANDEMIA DE COVID-19: No intre da redacción da presente programación as indicacións da Consellería de Educación son que se impartan as clases de xeito presencial, se ben seguindo os protocolos sanitarios necesarios pola pandemia de Covid-19. Agora ben, cabe a posibilidade de que algún alumno/a ou a propia profesora do grupo teña, nalgún momento, que ser confinado no seu domicilio, ou incluso que esta medida se extenda a un grupo completo ou a todo o centro escolar. Como non é posible coñecer o futuro nin saber por canto tempo ou en que condicións se levaría a cabo dito confinamento, no caso de producirse este se farían as adaptacións que esta programación requirise ante a situación descrita. Ditas adaptacións atinguirían principalmente á metodoloxía e aos criterios de avaliación, pero poderían tamén referirse a outros elementos, como os contidos e a súa secuenciación, se, por exemplo, o confinamento se extendese no tempo e o desenrolo das clases telemáticas así o requirise. No caso do noso alumnado de 2º de ESO, o feito de traballar coa plataforma E-dixgal é unha vantaxe porque xa estarían afeitos a empregar as TIC como ferramenta habitual de aprendizaxe. Dita plataforma (xunto co correo electrónico institucional) sería a canle principal de comunicación entre o alumnado e a profesora no proceso de ensinanza- aprendizaxe: nela figuran contidos teóricos e exercicios prácticos que traballar co alumnado. Ademais, a profesora facilitaría aos seus alumnos/as diferentes enderezos de páxinas web onde completar a información relativa a cada tema ou atopar actividades complementarias (de reforzo, ampliación, etc), así como onde consultar información para documentarse con vistas á realización de posibles traballos.

A xefa do departamento

Asdo.: Concepción Sanfiz Fernández
En Guntín, a 11 de outubro de 2020

Lingua Castelá e Literatura
Programación didáctica
3º de ESO
Curso 2020-2021

Departamento de Lingua Castelá
CPI Tino Grandío
Guntín

ÍNDICE

Introdución	3
1. Contextualización	3
2. Contribución da materia de Lingua Castelá e Literatura no logro das competencias básicas	3
3. Secuenciación e temporalización dos contidos	5
4. Relación dos aspectos curriculares con cada unidade	7
5. Metodoloxía didáctica	14
6. Materiais curriculares e outros recursos básicos	16
7. Procedementos e instrumentos de avaliación	17
8. Atención á diversidade	22
9. Actividades complementarias e extraescolares	25
10. Posibles adaptacións da programación á situación xerada pola pandemia de covid-19	25

INTRODUCCIÓN

Preséntase neste documento a programación didáctica aplicada á materia de Lingua Castelá e Literatura para o curso 2020-2021, na que se seguirá o establecido no Real Decreto 1631/2006 do Ministerio de Educación e Ciencia, do 29 de decembro en convivencia coas pautas recollidas na Lei orgánica 8/2013, do 9 de decembro para a mellora da calidade educativa e o posterior Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia.

1. CONTEXTUALIZACIÓN

A comunidade educativa que constitúe o CPI Tino Grandío aséntase nun núcleo de poboación basicamente rural, cun nivel económico-cultural que pertence a un estrato medio-baixo e vehiculado case exclusivamente en lingua galega. Por todo isto, é recorrente que o noso alumnado presente unhas habilidades lectoescritoras en lingua castelá bastante correctas fronte ás relacionadas coa comunicación oral, nas que se producen maior número de dificultades e sobre as que se intentará traballar ao longo da etapa.

No curso 2020-2021, os grupos aos que impartirá docencia o departamento de Lingua Castelá e Literatura do CPI Tino Grandío son:

- Un grupo de 1º de ESO.
- Un grupo de 2º de ESO.
- Dous grupos de 3º de ESO.
- Dous grupos de 4º de ESO.

O Departamento está constituído polo seguinte profesorado:

1. Concepción Sanfiz Fernández, xefa de departamento, impartirá as clases de Lingua Castelá e Literatura de 2º, 3º e 4º.

A hora de xefatura de departamento terá lugar os martes ás 13:20.

2. Pilar Quiroga.Fernández, profesora do Departamento de Lingua Inglesa, que impartirá as clases de lingua castelá de 1º de ESO.

2. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA DE LINGUA CASTELÁ E LITERATURA NO LOGRO DAS COMPETENCIAS BÁSICAS

1. COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA

Esta competencia é a de maior relevancia que pode adquirirse nesta materia, xa que todos os seus contidos están orientados á adquisición dos coñecementos, habilidades e actitudes propios das destrezas comunicativas (procedementos de uso e

reflexión sobre o seu funcionamento), aspectos todos eles que se aplicarán para adquirir coñecementos noutras áreas. Ademais, as habilidades e estratexias para o uso dunha lingua determinada e a capacidade para tomar a lingua como obxecto de observación, son capacidades que se transfíren e aplican á aprendizaxe doutras linguas, o cal contribúe á súa vez a acrecentar a competencia sobre o uso da linguaxe en xeral.

2. COMPETENCIA DIXITAL

Nesta materia, a procura de información ten un papel relevante, polo que o alumno debe ser capaz de seleccionar aquela que lle proporcione uns coñecementos que, á súa vez, permítanlle a mellora das súas destrezas comunicativas. A procura e selección de moitas destas informacións requirirá, por exemplo, o uso adecuado de bibliotecas ou a utilización de Internet.

O uso de Internet convértese, como non podía ser doutra forma, nun instrumento privilexiado, aínda que non único, para esa finalidade. Pero, ademais, outros soportes electrónicos (DVD, CD-ROM...) e os procesadores de texto serán aliados na mellora da capacidade comunicativa do alumno, sobre todo porque lle animarán a mellorar en dous das facetas en que máis dificultades adoita atoparse, a de escribir e a de ler.

3. COMPETENCIAS SOCIAIS E CÍVICAS

O uso da lingua como instrumento de comunicación axudará a que o alumno desenvolva a competencia social e cidadá, despois de que lle permitirá pór en práctica habilidades sociais como a convivencia, o respecto, a tolerancia, etc., froito das súas relacións con outras persoas que non necesariamente han de ter visións do mundo iguais á súa (interactuar socialmente). Aínda que unha das finalidades desta materia é aprender lingua, tamén o é comprender e valorar as mensaxes que se transmiten a través do código lingüístico, e ata apreciar ese código cando non é o propio dun (caso do estudo doutras linguas españolas ou estranxeiras). Desta forma, a lingua como sistema de comunicación pode facilitar que o alumno coñeza realidades distintas á do contexto social en que vive e favorecer, en consecuencia, unha visión aberta doutras realidades.

4. COMPETENCIA CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURALS

Esta competencia adquirese, fundamentalmente, cando se lle achega ao alumno á produción literaria, de modo que coñeza os grandes temas que a literatura tratou ao longo do tempo como expoñentes das preocupacións que interesaron ao ser humano. Pero ademais, e no estudo do contexto en que se elaborou unha obra literaria, poderá coñecer outras manifestacións artísticas e culturais que darán todo o seu sentido, precisamente, á creación literaria.

5. COMPETENCIA EN APRENDER A APRENDER

Esta competencia mostra como uns determinados contidos (lingüísticos neste caso, e para a mellora da capacidade comunicativa) serven para adquirir novos coñecementos de diferentes áreas, non en balde no código lingüístico está a base do

pensamento e do coñecemento, en suma, a representación do mundo. Mentres o alumno aprende contidos dunha determinada materia está aprendendo, tamén, os propios da comunicación lingüística, só que en diferentes tipos de textos.

6. COMPETENCIA DE SENTIDO DE INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR

O uso da lingua en contextos determinados non fai senón enfrontar ao alumno a diversas situacións nas que debe analizar e resolver problemas relacionados coas destrezas comunicativas, o que redonda na súa capacidade para actuar reflexiva e autónomamente.

7. COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA

Esta materia contribúe ao desenvolvemento desta competencia ao permitir enfrontarse a textos de tipoloxías variadas nos que podan figurar non só elementos lingüísticos senón tamén elementos icónicos, gráficos, fotográficos;... é competencia desta materia desenvolver a capacidade do alumnado para a interpretación de textos discontinuos e súa capacidade para explicalos.

3. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN DOS CONTIDOS DE 3º ESO

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto	Temporalización Mes	Probas avaliación
	Tema / U.D.	Bloque	Contido			
1ª/ 2ª e 3ª avaliación	0	B 1	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: ESCOITAR E FALAR			
		B 2	BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER E ESCRIBIR			
		B 3	BLOQUE 3. COÑECEMENTO DA LINGUA			
		B1.1.	Comprensión, interpretación e valoración de textos orais en relación co ámbito de uso: persoal, académico ou escolar, e social.			
		B1.2.	Comprensión, interpretación e valoración de textos orais en relación coa súa finalidade: textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos.			
		B1.3.	Observación, reflexión, comprensión e valoración do sentido global dos debates, os coloquios e as conversas espontáneas, da intención comunicativa de cada interlocutor/a, e aplicación das normas básicas que os regulan.			
		B1.4.	Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a produción e a avaliación de textos orais. Aspectos verbais e non verbais.			
		B1.5.	Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso, prácticas orais formais e informais, e avaliación progresiva.			
		B1.6.	Participación en debates, coloquios e conversas espontáneas respectando as normas básicas de interacción, intervención e cortesía que regulan estas prácticas orais.			
		B2.1.	Coñecemento e uso das técnicas e as estratexias necesarias para a comprensión de textos escritos.			
		B2.3.	Actitude progresivamente crítica e reflexiva ante a lectura organizando razoadamente as ideas e expóndoas, respectando as ideas das demais persoas.			
		B2.4.	Utilización progresivamente autónoma da biblioteca escolar e das tecnoloxías da información e da comunicación como fonte de obtención de información. Educación para o uso, o tratamento e a produción de información.			
		B2.5.	Coñecemento e uso das técnicas e estratexias para a produción de textos escritos: planificación, obtención de datos, organización da información, redacción e revisión do texto. A escritura como proceso.			
B2.6.	Produción de textos escritos e audiovisuais relacionados co ámbito persoal, académico ou escolar, e social.	Ao longo do curso				
B2.8.	Interese crecente pola composición escrita como fonte de información e aprendizaxe e como xeito de comunicar sentimentos, experiencias,					

			coñecementos e emocións.				
		B3.10.	Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro, e relacionados cos elementos tansversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.				
		B3.11.	Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.				
		B 3	BLOQUE 3. COÑECEMENTO DA LINGUA				
1ª avaliación	1	B 3.2.	Coñecemento, uso e valoración das normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social e a necesidade de cinguirse a elas para conseguir unha comunicación eficaz.	1	setembro / outubro	x	
	2	B3.3.	Recoñecemento, uso e explicación dos elementos constitutivos da palabra. Procedementos para formar palabras.	2	outubro	x	
	3	B 3.2.	Coñecemento, uso e valoración das normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social e a necesidade de cinguirse a elas para conseguir unha comunicación eficaz.	3	novembro	x	
		B 4	EDUCACIÓN LITERARIA				
	4		B4.2.	Aproximación aos xéneros literarios.	4	novembro	x
			B4.3.	Redacción de textos de intención literaria a partir da lectura de textos, utilizando as convencións formais do xénero e con intención lúdica e creativa.			
			B4.4.	Consulta e utilización de fontes e recursos variados de información para a realización de traballos.	5	novembro/ decembro	x
2ª avaliación	5	B 4.1.	Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	6	xaneiro	x	
		B4.2.	Aproximación á literatura española da Idade Media. A lírica e o teatro.			x	
2ª avaliación	6	B3.1.	Recoñecemento, uso e explicación das categorías gramaticais: substantivo, adxectivo, determinante, pronome e preposición.	6	xaneiro/ febreiro	x	
	7	B3.1.	Recoñecemento, uso e explicación das categorías gramaticais: verbo, adverbio, conxunción e interxección.	7	febreiro	x	
	8	B 4.1.	Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	8	marzo	x	
		B4.2.	Aproximación á literatura española do Renacemento. A lírica.				
		B4.3.	Redacción de textos de intención literaria a partir da lectura de textos, utilizando as convencións formais do xénero e con intención lúdica e creativa.				
	B4.4.	Consulta e utilización de fontes e recursos variados de información para a realización de traballos.					
3ª avaliación	8	B 4.1.	Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	8	marzo	x	
		B4.2.	Aproximación á literatura española do Renacemento. A lírica.				
		B4.3.	Redacción de textos de intención literaria a partir da lectura de textos, utilizando as convencións formais do xénero e con intención lúdica e creativa.				
		B4.4.	Consulta e utilización de fontes e recursos variados de información para a realización de traballos.				
	9	B3.4.	Recoñecemento, identificación e explicación do uso dos grupos de palabras (nominal, adxectivo, preposicional, verbal e adverbial) e das relacións que se establecen entre os elementos que os conforman no marco da oración simple.	9	abril	x	
		B3.5.	Recoñecemento, uso e explicación dos elementos constitutivos da oración simple: suxeito e predicado. Oracións impersonais, activas e pasivas.				
		B3.6.	Recoñecemento, uso e explicación dos conectores textuais e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais como léxicos.				
		B3.7.	Recoñecemento, uso e explicación dos recursos de modalización en función da persoa que fala ou escribe. Expresión da obxectividade e a subxectividade a través das modalidades oracionais e as referencias internas ao emisor e ao receptor nos textos.				
	B 4	EDUCACIÓN LITERARIA					
8	B4.1.	Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	8	abril/ maio			

		B4.2.	Aproximación á literatura española do Renacemento. A narrativa.			x	
		B4.4.	Consulta e utilización de fontes e recursos variados de información para a realización de traballos.				
	10		B 4.1.	Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	10	maio	
			B 4.2.	Aproximación á literatura española do Barroco. A lírica.			x
			B4.3.	Redacción de textos de intención literaria a partir da lectura de textos, utilizando as convencións formais do xénero e con intención lúdica e creativa.			
			B4.4.	Consulta e utilización de fontes e recursos variados de información para a realización de traballos.			
	10		B 4.1.	Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	10	maio	
			B 4.2.	Aproximación á literatura española do Barroco. A narrativa e o teatro.			x
			B4.3.	Redacción de textos de intención literaria a partir da lectura de textos, utilizando as convencións formais do xénero e con intención lúdica e creativa.			
			B4.4.	Consulta e utilización de fontes e recursos variados de información para a realización de traballos.			
	11		B2.7.	Produción de textos escritos e audiovisuais narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos e escritura de textos dialogados.	11	maio/ xuño	x
	12		B3.9.	Coñecemento das orixes históricas da realidade plurilingüe de España, e valoración como fonte de enriquecemento persoal e como mostra da riqueza do noso patrimonio histórico e cultural.	12	xuño	X
	13		B 4.1.	Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	13	xuño	
			B 4.2.	Aproximación á literatura española do Neoclasicismo			x
			B4.3.	Redacción de textos de intención literaria a partir da lectura de textos, utilizando as convencións formais do xénero e con intención lúdica e creativa.			
			B4.4.	Consulta e utilización de fontes e recursos variados de información para a realización de traballos.			

4.RELACIÓN DOS ASPECTOS CURRICULARES CON CADA UNIDADE

UD	Identif conten.	Identific estándar	Competencias chave	Estándares de aprendizaxe indicadores de logro	Temas transversais							
					CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV	
0	B1.1.	LCLB1.1.1.	CCL	Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.		X						
		LCLB1.1.2.	CSC	Comprende o sentido global de textos publicitarios, informativos e de opinión procedentes dos medios de comunicación, distinguindo a información da persuasión na publicidade e a información da opinión en noticias, reportaxes, etc., identificando as estratexias de enfatización e de expansión.		X						
		LCLB1.1.3.	CCL	Resume textos, de forma oral, recollendo as ideas principais e integrándoas con claridade en oracións que se relacionen lóxicamente e semanticamente.		X						
	B1.2.	LCLB1.2.1.	CCL	Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.		X						
		LCLB1.2.2.	CCL	Interpreta e valora aspectos concretos do contido e da estrutura de textos narrativos, descritivos, expositivos, argumentativos e instrutivos, emitindo xuízos razoados e relacionándoos con conceptos persoais, para xustificar un punto de vista particular.		X						
	B1.3.	LCLB1.3.1.	CSC	Escoita, observa e explica o sentido global de debates, coloquios e conversas espontáneas identificando a información salientable, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa e a postura de cada participante, así como as diferenzas formais e de contido que regulan os		X						

				intercambios comunicativos formais e os intercambios comunicativos espontáneos.								
B1.4.	LCLB1.4.1.	CCL		Coñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.	X							
	LCLB1.4.2.	CD		Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal, da xestión de tempos e do emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.	X							
B1.5.	LCLB1.5.1.	CCL		Realiza presentacións orais.	X							
	LCLB1.5.2.	CCL		Organiza o contido e elabora guións previos á intervención oral formal, seleccionando a idea central e o momento en que vai ser presentada ao seu auditorio, así como as ideas secundarias e os exemplos que van apoiar o seu desenvolvemento.	X							
	LCLB1.5.3.	CCL		Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais.	X							
	LCLB1.5.4.	CCL		Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.	X							
	LCLB1.5.5.	CCA		Avalía, por medio de guías, as producións propias e alleas, mellorando progresivamente as súas prácticas discursivas.	X							
B1.6.	LCLB1.6.1.	CSC		Participa activamente en debates e coloquios escolares respectando as regras de interacción, intervención e cortesía que os regulan, manifestando as súas opinións e respectando as opinións das demais persoas.	X							
	LCLB1.6.2.	CCL		Avalía as intervencións propias e alleas.	X							
B2.1.	LCLB2.1.1.	CCL		Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto.	X							
	LCLB2.1.2.	CCL		Fai inferencias e hipóteses sobre o sentido dunha frase ou dun texto que conteña matices semánticos e que favorezan a construción do significado global e a avaliación crítica.	X							
	LCLB2.1.3.	CAA		Avalía o seu proceso de comprensión de lectura usando fichas sinxelas de autoavaliación.	X							

UD	Identif. contén.	Identific. estándar	Competencias chave	Estándares de aprendizaxe indicadores de logro	Temas transversais							
					CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV	
0	B2.3.	LCLB2.3.1.	CCL	Identifica e expresa as posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.		X						
		LCLB2.3.2.	CCL	Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.		X						
		LCLB2.3.3.	CSC	Respecta as opinións das demais persoas.		X						
	B2.4.	LCLB2.4.1.	CD	Utiliza de forma autónoma diversas fontes de información, e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.		X						
	B2.5.	LCLB2.5.1.	CAA	Revisa o texto en varias fases para aclarar problemas co contido (ideas e estrutura) ou a forma (puntuación, ortografía, gramática e presentación), e avalía a súa propia produción escrita ou a dos seus compañeiros.		X						
		LCLB2.5.2.	CCL	Reescribe textos propios e alleos aplicando as propostas de mellora que se deducen da avaliación da produción escrita e axustándose ás normas ortográficas e gramaticais que permiten unha comunicación fluída.		X						
	B2.6.	LCLB2.6.1.	CCL	Escribe textos argumentativos con diferente organización secuencial, incorporando diversos tipos de argumento, imitando textos modelo.		X						
		LCLB2.6.2.	CCL	Utiliza variados organizadores textuais nas exposicións e nas argumentacións.		X						
		LCLB2.6.3.	CAA	Resume textos xeneralizando termos que teñen trazos en común, globalizando a información e integrándoa en oracións que se relacionen lóxicamente e semanticamente, evitando parafrasear o texto resumido.		X						
	B2.8.	LCLB2.7.1.	CM CCT	Produce textos diversos recoñecendo na escritura o instrumento que é capaz de organizar o seu pensamento.		X						

		LCLB2.7.2.	CCL	Utiliza nos seus escritos palabras propias do nivel formal da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e recoñece a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse oralmente e por escrito con exactitude e precisión.	X						
		LCLB2.7.3.	CCEC	Valora e incorpora progresivamente unha actitude creativa ante a escritura.	X						
		LCLB2.7.4	CD CSC	Coñece e utiliza ferramentas das tecnoloxías da información e da comunicación, participando, intercambiando opinións, comentando e valorando escritos alleos, ou escribindo e dando a coñecer os seus propios	X						
	B3.10.	LCLB3.9.1.	CCL CCA	Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	X						
	B3.11.	LCLB3.10.1.	CAA	Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras.	X						
1	B3.2.	LCLB3.1.1.	CCL	Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos.	X						
		LCLB3.1.2.	CCL	Recoñece e corrixen erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais.	X						
2	B3.3.	LCLB3.2.1.	CCL	Recoñece e explica os elementos constitutivos da palabra (raíz e afixos), e aplica este coñecemento á mellora da comprensión de textos escritos e ao enriquecemento do seu vocabulario activo.	X						
		LCLB3.2.2.	CCL	Explica os procedementos de formación de palabras, distinguindo as compostas, as derivadas, as siglas e os acrónimos.	X						
3	B3.2.	LCLB3.1.1.	CCL	Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos.	X						
		LCLB3.1.2.	CCL	Recoñece e corrixen erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais.	X						
4	B4.2. B4.3.	LCLB4.6.1.	CCL CCEC	Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	X						
		LCLB4.6.2.	CCL CAA	Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.	X						
	B4.4.	LCLB4.7.1.	CCL CSIEE	Achega nos seus traballos escritos ou orais conclusións e puntos de vista persoais e críticos sobre as obras literarias estudadas, expresándose con rigor, claridade e coherencia.	X						
		LCLB4.7.2.	CD	Utiliza recursos variados das tecnoloxías da información e da comunicación para a realización dos seus traballos académicos.	X						
5	B4.2. B4.1.	LCLB4.1.1.	CCL	Valora algunha das obras de lectura libre, resumindo o contido, explicando os aspectos que máis chamaron a súa atención e o que a lectura lle achegou como experiencia persoal.	X						
		LCLB4.2.1.	CCEC	Desenvolve progresivamente o seu propio criterio estético perseguindo como única finalidade o pracer pola lectura.	X						
6	B3.1.	LCLB3.1.1.	CCL	Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos.	X						
		LCLB3.1.2.	CCL	Recoñece e corrixen erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais.	X						

7	B3.1.	LCLB3.1.1.	CCL	Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos.	X						
		LCLB3.1.2.	CCL	Recoñece e corrixe erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais.	X						
8	B4.1.	LCLB4.1.1.	CCL	Valora algunha das obras de lectura libre, resumindo o contido, explicando os aspectos que máis chamaron a súa atención e o que a lectura lle achegou como experiencia persoal.	X						
		LCLB4.2.1.	CCEC	Desenvolve progresivamente o seu propio criterio estético perseguindo como única finalidade o pracer pola lectura.	X						
		LCLB4.3.1.	CSC	Compara textos literarios e pezas dos medios de comunicación que respondan a un mesmo tópico, observando, analizando e explicando os puntos de vista segundo o medio, a época ou a cultura, e valorando e criticando o que le ou ve.	X						
		LCLB4.4.1.	CCL	Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.	X						
		LCLB4.4.2.	CSC CSIEE	Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas ou seleccionadas polo alumnado, investigando e experimentando de forma progresivamente autónoma.	X						
	B4.2.	LCLB4.5.1.	CCL	Le e comprende unha selección de textos literarios, en versión orixinal ou adaptados, e representativos da literatura da Idade Media ao Século de Ouro, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria.	X						
		LCLB4.5.2.	CCEC	Expresa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados.	X						
	B4.3.	LCLB4.6.1.	CCEC CCL	Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	X						
		LCLB4.6.2.	CAA CCL	Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.	X						
	B4.4.	LCLB4.7.1.	CCEC CCL	Achega nos seus traballos escritos ou orais conclusións e puntos de vista persoais e críticos sobre as obras literarias estudadas, expresándose con rigor, claridade e coherencia.	X						
		LCLB4.7.2.	CD	Utiliza recursos variados das tecnoloxías da información e da comunicación para a realización dos seus traballos académicos.	X						
	9	B3.4.	LCLB3.3.1.	CCL	Identifica os grupos de palabras en frases e textos, diferenciando a palabra nuclear do resto de palabras que o forman, e explica o seu funcionamento no marco da oración simple.	X					
LCLB3.3.2.			CCL	Recoñece e explica nos textos o funcionamento sintáctico do verbo a partir do seu significado, distinguindo os grupos de palabras que poden funcionar como complementos verbais argumentais e adxuntos.	X						
B3.5.		LCLB3.4.1.	CCL	Recoñece e explica nos textos os elementos constitutivos da oración simple, diferenciando suxeito e predicado e interpretando a presenza ou a ausencia do suxeito como unha marca da actitude, obxectiva ou subxectiva, do emisor.	X						
		LCLB3.4.2.	CAA	Transforma oracións activas en pasivas e viceversa, e explica os papeis semánticos do suxeito (axente, paciente e causa).	X						
		LCLB3.4.3.	CCL	Amplía oracións nun texto usando diferentes grupos de palabras, utilizando os nexos adecuados e creando oracións novas con sentido completo.	X						
B3.6.		LCLB3.5.1.	CCL	Recoñece, usa e explica os conectores textuais (de adición, contraste e explicación) e os principais mecanismos de referencia interna, gramaticais (substitucións pronominais) e léxicos (elipse e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos), valorando a súa función na organización do contido do texto.	X						

	B3.7.	LCLB3.6.1.	CCL	Identifica e usa en textos orais ou escritos as formas lingüísticas que fan referencia ao emisor e ao receptor ou á audiencia (persoa gramatical, uso de pronomes, suxeito axente ou paciente, oracións impersoais, etc.).	X									
10	B4.1.	LCLB4.1.1.	CCL	Valora algunha das obras de lectura libre, resumindo o contido, explicando os aspectos que máis chamaron a súa atención e o que a lectura lle achegou como experiencia persoal.	X									
		LCLB4.2.1.	CCEC	Desenvolve progresivamente o seu propio criterio estético perseguindo como única finalidade o pracer pola lectura.	X									
		LCLB4.3.1.	CSC	Compara textos literarios e pezas dos medios de comunicación que respondan a un mesmo tópic, observando, analizando e explicando os puntos de vista segundo o medio, a época ou a cultura, e valorando e criticando o que le ou ve.	X									
		LCLB4.4.1.	CCL	Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.	X									
		LCLB4.4.2.	CSC CSIEE	Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas ou seleccionadas polo alumnado, investigando e experimentando de forma progresivamente autónoma.	X									
	B4.2.	LCLB4.5.1.	CCL	Le e comprende unha selección de textos literarios, en versión orixinal ou adaptados, e representativos da literatura da Idade Media ao Século de Ouro, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria.	X									
		LCLB4.5.2.	CCEC	Expresa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados.	X									
	B4.3.	LCLB4.6.1.	CCEC CCL	Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	X									
		LCLB4.6.2.	CAA CCL	Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.	X									

10	B4.4.	LCLB4.7.1.	CCEC CCL	Achega nos seus traballos escritos ou orais conclusións e puntos de vista persoais e críticos sobre as obras literarias estudadas, expresándose con rigor, claridade e coherencia.	X								
		LCLB4.7.2.	CD	Utiliza recursos variados das tecnoloxías da información e da comunicación para a realización dos seus traballos académicos.	X								
11	B.2.7.	LCLB2.6.1.	CCL	Escrebe textos argumentativos con diferente organización secuencial, incorporando diversos tipos de argumento, imitando textos modelo.	X								
		LCLB2.6.2.	CCL	Utiliza variados organizadores textuais nas exposicións e nas argumentacións.	X								
		LCLB2.6.3.	CAA	Resume textos xeneralizando termos que teñen trazos en común, globalizando a información e integrándoa en oracións que se relacionen lóxicamente e semanticamente, evitando parafrasear o texto resumido	X								
12	B3.9.	LCLB3.8.1.	CSC	Localiza nun mapa as linguas de España e explica algunha das súas características diferenciais, comparando varios textos, recoñece as súas orixes históricas e describe algúns dos seus trazos diferenciais.	X								
		LCLB3.8.2.	CSC	Recoñece as variedades xeográficas do castelán dentro e fóra de España.	X								
13	B4.1.	LCLB4.1.1.	CCL	Valora algunha das obras de lectura libre, resumindo o contido, explicando os aspectos que máis chamaron a súa atención e o que a lectura lle achegou como experiencia persoal.	X								
		LCLB4.2.1.	CCEC	Desenvolve progresivamente o seu propio criterio estético perseguindo como única finalidade o pracer pola lectura.	X								

		LCLB4.3.1.	CSC	Compara textos literarios e pezas dos medios de comunicación que respondan a un mesmo tópico, observando, analizando e explicando os puntos de vista segundo o medio, a época ou a cultura, e valorando e criticando o que le ou ve.		X						
		LCLB4.4.1.	CCL	Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.		X						
		LCLB4.4.2.	CSC CSIEE	Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas ou seleccionadas polo alumnado, investigando e experimentando de forma progresivamente autónoma.		X						
	B4.2.	LCLB4.5.1.	CCL	Le e comprende unha selección de textos literarios, en versión orixinal ou adaptados, e representativos da literatura da Idade Media ao Século de Ouro, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria.		X						
		LCLB4.5.2.	CCEC	Expresa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados.		X						
	B4.3.	LCLB4.6.1.	CCEC CCL	Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.		X						
		LCLB4.6.2.	CAA CCL	Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.		X						
	B4.4.	LCLB4.7.1.	CCEC CCL	Achega nos seus traballos escritos ou orais conclusións e puntos de vista persoais e críticos sobre as obras literarias estudadas, expresándose con rigor, claridade e coherencia.		X						
		LCLB4.7.2.	CD	Utiliza recursos variados das tecnoloxías da información e da comunicación para a realización dos seus traballos académicos.		X						

NOTA IMPORTANTE SOBRE ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE , CONTIDOS DISTRIBUÍDOS POR TEMAS E TEMPORALIZACIÓN DA MATERIA: Debido á situación de crise ocasionada polo COVID-19, existen aprendizaxes imprescindibles que non se impartiron no curso 2019-2020, e polo tanto incorporaranse na programación das diferentes materias / módulos. O seu desenvolvemento farase con un enfoque competencial, integrándose ao longo da docencia de todo o curso. Os criterios de avaliación asociados a estes estándares de aprendizaxe poderanse consultar na programación didáctica da materia correspondente, do curso anterior, que será publicada na páxina web do centro. Asimesmo, os contidos relacionados cos estándares de aprendizaxe imprescindibles que non foron adquiridos no curso 2019-2020, se impartirán de xeito transversal ao longo de toda a materia, para que non alteren significativamente o desenvolvemento dos demais contidos da mesma. Isto producirá inevitablemente cambios na temporalización, que serán recollidos nas correspondentes actas de departamento. Non é posible sinalar ou concretar ditos cambios agora, dado o carácter transversal dos mencionados contidos, que fará que se traballen ao longo de todo o curso, e a que estamos iniciando o curso polo que aínda descoñecemos o ritmo de aprendizaxe que terá o noso alumnado.

5. METODOLOXÍA DIDÁCTICA

O ensino desta materia require un tratamento graduado, cíclico, práctico, progresivo e integrado, co obxectivo principal de afianzar a competencia lingüística e comunicativa do alumnado. Deste xeito, poderanse ir construíndo ou modificando os seus esquemas para conseguir unha aprendizaxe significativa. Sen abandonar o método expositivo-instructivo, utilízase frecuentemente o método inductivo para que sexa o propio alumnado quen, logo de observar e practicar, reflexione e saque as súas conclusións.

Partindo da explicación previa dos contidos realizada pola profesora, apoiada en esquemas, resumos, mapas conceptuais, materiais audiovisuais e gráficos, procederase a aplicación destes en actividades prácticas diferentes, a partir de exercicios elaborados dentro e fóra da aula. Empregaranse tarefas que busquen plantexar situacións concretas e prácticas, actividades creativas e que procuren o compoñente máis lúdico da linguaxe co afán de espertar a curiosidade do alumnado.

A realización destas actividades poderá ser tanto individual como en parella ou en grupos e procederase sempre a súa corrección por parte da profesora na aula colectiva ou individualmente.

ESTRATEGIAS METODOLÓXICAS

- ☐ Lectura e memorización comprensivas.
- ☐ Elaboración de resumos, identificación de ideas principais e secundarias, elaboración de esquemas.
- ☐ Comentario de textos.
- ☐ Elaboración individual e colectiva de traballos de investigación.
- ☐ Posta en común das ideas fundamentais.
- ☐ Recopilación de conceptos.
- ☐ Resolución de dudas e problemas.

SECUENCIACIÓN HABITUAL DO TRABALLO NA AULA

1. Información do profesor:
 - a. Información xeral sobre os contidos que se van tratar.
 - b. Resolución de exercicios a partir dos contidos explicados.
 - c. Apoio e reforzón individualizado dos conceptos.
2. Traballo persoal.
3. Avaliación:
 - a. Probas escritas.
 - b. Probas orais –resolución dos exercicios propostos.
 - c. Traballo e esforzón individual.
 - d. Observación do traballo en casa e clase.

e. Análise das produción individuais: caderno, textos, comentarios...

Ante a situación de pandemia provocada polo COVID-19, e en previsión dos distintos escenarios que se poidan producir ao longo do curso, alternando a docencia presencial coa non presencial, a maioría das actividades que se levarán a cabo poderanse desenvolver nos distintos escenarios (presencial, semipresencial e/ou non presencial).

En consecuencia, o uso das TIC será o recurso didáctico de referencia, e polo tanto, para a posta en práctica das distintas programacións, utilizarase, no caso de 3º de ESO, a aula virtual do centro, que ofrece un amplo abanico de posibilidades, permitindo dende algo básico como un repositorio de recursos para o alumnado, ata un uso máis completo como espazo de aprendizaxe.

6. MATERIAIS CURRICULARES E OUTROS RECURSOS BÁSICOS

A metodoloxía empregada para elaborar os materiais didácticos de Lingua Castelá e Literatura baséase na concepción constructivista da aprendizaxe. Dentro deste enfoque, propónse métodos, materiais e actividades que permiten atender aos diferentes ritmos individuais de aprendizaxe: pluralidade de técnicas e modalidades de traballo (observación, reflexión, procura...), diversidade de materiais orais e escritos e diferentes tipos de actividades (individuais, colectivas, en grupos reducidos). Os principais materiais cos que traballaremos serán os seguintes:

Libro de texto: *Lengua castellana y Literatura 3º ESO*, ed. Mc Graw Hill.

Material fotocopiado elaborado pola profesora.

Así mesmo, en cada trimestre inclúese a lectura dunha obra pertencente á literatura clásica . As obras seleccionadas son:

1ª Avaliación

- *El cantar de Mío Cid*, Ed. Anaya, adaptación.

2ª Avaliación

- Fernando de Rojas, *La Celestina*, Ed. Vicens-Vives, col. Clásicos Adaptados.

3ª Avaliación

- *Lazarillo de Tormes*, Ed. Vicens-Vives, col. Clásicos Adaptados.

OUTROS RECURSOS DIDÁCTICOS

-Materiais de investigación e consulta.

As lecturas sinaladas anteriormente serán reforzadas pola introdución da prensa no aula -xornais, revistas. Así mesmo, a necesidade de introducir aos alumnos nunha investigación autónoma esixe o emprego doutros materiais de consulta tales como dicionarios ou enciclopedias, xa sexa con fondos do aula como do departamento ou da biblioteca do centro.

-Recursos técnicos.

Soportes CD, DVD ou software diverso. Ao contar con sala de audiovisuais e aula de computadores, poderase realizar co alumnado actividades de proxección de películas ou documentais pertinentes ou a audición de textos na clase para desenvolver habilidades orais e auditivas. Merecen unha especial atención as sesións na aula de informática xa que desde ela traballárase a elaboración de traballos así como a webquest de información para os devanditos documentos. Ata contamos con programas específicos da materia orientados especialmente ao perfeccionamento da ortografía e habilidades lingüísticas ás que se poderá acceder nalgunha sesión.

Dadas as especiais características- debidas á pandemia de Covid-19- do curso que comeza, o emprego dos recursos mencionados queda supeditado ao que a situación sanitaria permita ou non facer en cada momento. **Polo mesmo motivo, existirá material elaborado polo profesorado da materia, xunto con enlaces, presentacións, etc, colgados na aula virtual na que traballará o alumnado.**

7. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Ao inicio do curso levarase a cabo unha **avaliación inicial** que consistirá na observación do alumnado por parte da profesora (por exemplo, mediante preguntas orais) e, se se considerase necesario, na realización dunha proba escrita non avaliabile que permita saber que coñecementos previos teñen adquiridos. Durante o ano se levará a cabo a **avaliación continua** dos alumnos a través da cal comprobarase se estes conseguen, e en que grao, alcanzar os obxectivos propostos; ademais servirá para determinar o proceso seguido por cada alumno dende o punto de partida. Así, poderán confeccionarse con fiabilidade as oportunas actividades específicas xa de recuperación, xa de profundización, e será posible valorar a eficacia dos recursos e da metodoloxía empregada. As conclusións parciais deste proceso evaluativo, que serán coñecidas polos alumnos e comentadas con eles, explicaranse en cada unha das sesións ordinarias de avaliación, indicándose nelas a cualificación da materia que corresponda ao alumno nese momento. Na terceira avaliación, realizarase unha **avaliación sumativa**, que valorará o labor do alumno durante todo o curso académico.

Para levar a cabo este proceso de avaliación o profesorado utilizará diferentes instrumentos rexistrándose os datos achegados no seu caderno.

Probas específicas: realizarase polo menos dúas probas escritas en cada trimestre, que versarán esencialmente sobre os contidos desenvolvidos nese tempo.

Así mesmo, durante o curso realizaranse **probas escritas** que terán como obxecto determinar se o alumno **leu** convenientemente os **textos literarios** de carácter obrigatorio que fixa o departamento. Nos dous tipos de exercicios citados ata agora comprobarase tamén o uso correcto da expresión escrita (redacción, exposición, cohesión e coherencia, ortografía, puntuación e presentación).

Doutra banda, o profesor poderá realizar cantos controles e probas, escritos e orais, considere oportunos.

Análise das producións dos alumnos: utilizarase como instrumento de avaliación ao longo do curso o caderno de clase dos alumnos, a elaboración dos exercicios e fichas de traballo, así como a entrega de posibles traballos de maior envergadura.

Observación sistemática dos alumnos. Este tipo de instrumentos de avaliación aplicarase a cuestións de indubidable importancia e non susceptibles de proba de avaliación escrita (participación en clase, actividades orais, respecto ás normas xerais, actitude valorativa e respectuosa cara a compañeiros e profesorado, esforzo e

aplicación continuos no estudo e nas tarefas encomendadas, asistencia continuada a clase...) e usarase cotidianamente.

SISTEMA E CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN:

A nota final de cada avaliación obtense dos seguintes factores:

1. Probas escritas teórico-prácticas (parciais e/ou totais). Estas probas (dúas polo menos en cada trimestre), serán cualificadas cada unha delas sobre 10 puntos e achegarán a nota de cada avaliación. Os contidos de lingua e literatura serán avaliados en exames distintos. Devanditas probas sumarán o 80% do total da nota de cada avaliación. Se un alumno/a non pode realizar estas probas de xeito presencial, a nota da avaliación obterase prorrateando o resto das notas que a profesora teña recollido ao longo do trimestre relativas ao traballo e comportamento na materia.

Non se achará ningunha media se polo menos unha das probas presenta unha nota inferior a tres. O aprobado de cada avaliación será sempre a partir de 5 puntos de media nas probas escritas. Non se engadirá o restante 20% da nota a aqueles alumnos que non acaden polo menos dita media de 5 puntos nas probas escritas.

2. As probas específicas de control de lecturas serán avaliadas como “apto” ou “non apto”. A superación destes exames será requisito indispensable para que o alumno poida optar ao aprobado na materia. Nelas exporanse preguntas sobre a obra lida. **En caso de ter que se presentar á proba extraordinaria de setembro, se este alumnado tivese unha ou varias das lecturas suspensas non terá que realizar ningún exame para recuperalas.**

3. O traballo individual, a participación activa no desenvolvemento da clase, o comportamento, o respecto ás normas e a actitude ante a materia poderán sumar ata un 10% na cualificación de cada trimestre.

4. Traer as tarefas escolares cada día, certas probas de repaso dos contidos impartidos ou de avaliación da capacidade de comprensión e expresión do alumnado, así como algúns traballos que se deberán entregar ou presentar na clase poderán sumar ata un 10% na cualificación de cada trimestre.

Dada a experiencia durante o terceiro trimestre do curso 2019-2020, en canto aos traballos feitos en grupo ou individualmente, ou o traballo na aula (ou na casa), toda produción ou traballo entregado polo alumnado que presente indicios de ser copiado ou de elaboración non propia, levará unha cualificación de cero (0).

As avaliacións apróbanse cun 5. Non se fará a media cunha nota inferior a tres nalgún dos exames de cada avaliación. A nota final de curso resultará de facer a media aritmética das tres avaliacións, debendo estar as tres aprobadas cunha nota mínima de cinco.

En caso de que algún alumno sexa descuberto durante alguna proba copiando anularáselle de inmediato o exame e deberá presentarse á recuperación pertinente

desa avaliación. En caso de tratarse dun exame de recuperación de xuño anularáselle a proba e deberá presentarse ao exame extraordinario de setembro.

Criterios ortográficos de cualificación de exames, traballos ou exercicios escritos:

Ademais de cualificar as probas de acordo co contido, valorarase a capacidade de redacción, manifestada mediante a expresión ordenada de ideas, o correcto engarce sintáctico, a riqueza léxica e a matización expresiva. A ortografía será xulgada na súa totalidade -letras, tildes e signos de puntuación- e valorada da seguinte forma:

-Cada falta de ortografía será penalizada con 0,25 puntos.

-Cada cinco tildes descontarase un 0.25 sobre a nota final.

-O máximo desconto que se poderá aplicar sobre a nota da proba, por mor dos erros ortográficos, será de 2 puntos.

MÍNIMOS ESIXIBLES PARA UNHA AVALIACIÓN POSITIVA

1. Comprender, analizar e interpretar textos literarios e xornalísticos.
2. Redactar e presentar oralmente e por escrito as distintas clases de textos atendendo á corrección ortográfica.
3. Comprender, establecer razonadamente o xénero ao que pertence un texto e analizar os trazos específicos de devandito xénero.
4. Comprender e analizar a formación de palabras.
5. Comprender as relacións semánticas entre palabras.
6. Identificar e coñecer as particularidades dos sustantivos, adxectivos, determinantes, pronombres, verbos, adverbios, preposicións, conxuncións e interxeccións presentes nun texto.
7. Sinalar e analizar as distintas clases de sintagmas e os seus compoñentes.
8. Recoñecer e analizar sintácticamente oracións simples.
9. Clasificar oracións segundo a actitude do falante.
10. Coñecer e identificar as principais características dos distintos movementos literarios, os autores máis destacados e obras representativas desde a Idade Media ata o século XVIII ambos os dous inclusive.

PROGRAMA DE RECUPERACIÓN

RECUPERACIÓN DA MATERIA DURANTE O CURSO

No caso dos exames de lecturas, cada unha delas contará cunha única recuperación. Non se poderá aprobar a materia en xuño se polo menos non se teñen avaliados como “apto” dúas das tres lecturas. Só no caso de ter o curso aprobado en xuño pero as lecturas suspensas realizarase unha segunda e derradeira recuperación das mesmas.

En caso de non aprobar a materia en xuño non será necesario presentarse a setembro coas lecturas.

Non se realizará recuperación ao final da primeira avaliación, ao principio e ao final da segunda nen ao principio da terceira. Se un alumno/a suspende unha avaliación cunha nota non inferior a un 3, e a final de curso a media aritmética das tres avaliacións é 5 ou máis de 5, a avaliación que tiña suspensa quedaralle automaticamente aprobada. De non ser así, ao final da terceira avaliación deberá realizar un exame de recuperación **solo da avaliación ou avaliacións que non tivera superadas durante o curso.**

PROCEDIMENTO DE AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA

Realizarase no mes de setembro unha proba escrita na que entrarán contidos tanto de lingua como de literatura. O alumnado que tivese as probas de lectura non aptas non terá que presentarse en setembro a elas. Para poder superar dito exame será necesario acadar un mínimo de cinco.

PROCEDIMENTO E AVALIACIÓN DE PENDENTES

Para preparar a proba de pendentes que se realizará no mes de maio, entregarase un boletín de exercicios en cada avaliación, que deberán ser devoltos ao profesor para que sexan correxidos.

En maio realizarase unha proba na que se incluírán contidos de lingua e literatura. Para poder superar dito exame será necesario acadar un mínimo de cinco.

OUTRAS AVALIACIÓNS

1.- Avaliación da proceso de ensino e de práctica docente (Indicadores de logro)	Escala			
	1	2	3	4
Proceso de ensino:				
1.- O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado?				
2.- Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreza a aprendizaxe?				
3.- Conseguiuse motivar para conseguir a súa actividade intelectual e física?				
4.- Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado?				
5.- Contouse co apoio e implicación das familias no traballo do alumnado?				
6.- Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado?				
7.- Tomouse algunha medida curricular para atender al alumnado con NEAE?				
8- Tomouse algunha medida organizativa para atender al alumnado con NEAE?				
9.- Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado?				
10.- Usáronse distintos instrumentos de avaliación?				

11.- Dáse un peso real á observación do traballo na aula?				
12.- Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo?				

Práctica docente:	1	2	3	4
1.- Como norma xeral fanse explicacións xerais para todo o alumnado				
2.- Ofrécese a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa?				
3.- Elabóranse actividades de distinta dificultade atendendo á diversidade				
4.- Elabóranse probas de avaliación de distinta dificultade para os alumnos con NEAE?				
5.- Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar?				
6.- Intercálase o traballo individual e en equipo?				
7.- Poténcianse estratexias de animación á lectura e de comprensión e expresión oral?				
8.- Incorporáanse as TIC aos procesos de ensino - aprendizaxe				
9.- Préstase atención aos temas transversais vinculados a cada estándar?				
10.- Ofrécese ao alumnado de forma inmediata os resultados das probas/exames, etc?				
11.- Coméntase co alumnado os fallos máis significativos das probas /exames, etc?				
12.- Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus fallos?				
13.- Cal é o grao de implicación nas funcións de tutoría e orientación do profesorado?				
14.- Realizáronse as ACS propostas e aprobadas?				
15.- As medidas de apoio, reforzo, etc establécense vinculadas aos estándares				
16.- Avalíase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación,.. ?				

AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Con que periodicidade se revisará?

Ao rematar cada avaliación para poder aplicar as adaptacións necesarias.

Qué medidas se adoptarán en caso de desfase?

Priorizaremos contidos que resulten vehiculares para a continuación da materia en cursos posteriores.

2.- Mecanismo avaliación e modificación de programación didáctica	Escala			
(Indicadores de logro)	1	2	3	4
1.- Diseñáronse unidades didácticas ou temas a partir dos elementos do currículo?				
2.- Secuenciáronse e temporalizáronse as unidades didácticas/temas/proxectos?				
3.- O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e temporalización?				
4.- Engadiuse algún contido non previsto á programación?				
5.- Foi necesario eliminar algún aspecto da programación prevista?				
6.- Secuenciáronse os estándares para cada unha das unidades/temas				
7.- Fixouse un grao mínimo de consecución de cada estándar para superar a materia?				
8.- Asígnouse a cada estándar o peso correspondente na cualificación ?				
9.- Vinculouse cada estándar a un/varios instrumentos para a súa avaliación?				
10.- Asociouse con cada estándar os temas transversais a desenvolver?				

11.- Fixouse a estratexia metodolóxica común para todo o departamento?				
12.- Estableceuse a secuencia habitual de traballo na aula?				
13.- Son adecuados os materiais didácticos utilizados?				
14.- O libro de texto é adecuado, atractivo e de fácil manipulación para o alumnado?				
15.- Deseñouse un plan de avaliación inicial fixando as consecuencias da mesma?				
16.- Elaborouse unha proba de avaliación inicial a partir dos estándares?				
17.- Fixouse para o bacharelato un procedementos de acreditación de coñecementos previos?				
18.- Establecéronse pautas xerais para a avaliación continua: probas, exames, etc.				
19.- Establecéronse criterios para a recuperación dun exame e dunha avaliación				
20.- Fixáronse criterios para a avaliación final?				
21.- Establecéronse criterios para a avaliación extraordinaria?				
22.- Establecéronse criterios para o seguimento de materias pendentes?				
23.- Fixáronse criterios para a avaliación desas materias pendentes?				
24.- Elaboráronse os exames tendo en conta o valor de cada estándar?				
25.- Definíronse programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares?				
26.- Leváronse a cabo as medidas específicas de atención ao alumnado con NEE?				
27.- Leváronse a cabo as actividades complementarias e extraescolares previstas?				
28.- Informouse ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos?				
29.- Informouse ás familias sobre os criterios de promoción? (Artº 21º, 5 do D.86/15)				
30.- Seguiuise e revisouse a programación ao longo do curso				
31.- Contribuíuse desde a materia ao plan de lectura do centro?				
32.- Usáronse as TIC no desenvolvemento da materia?				

8.ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Medidas de atención á diversidade no presente curso

MEDIDAS ORDINARIAS	
Organizativas	Curriculares
<p>1. Adecúase a estrutura organizativa do centro e/ou da aula para algún alumno/a ou grupo?</p> <p>a) Tempos diferenciado, horarios específicos, etc.</p> <p style="padding-left: 20px;">Si.</p> <p>b) Espazos diferenciados?</p> <p style="padding-left: 20px;">Si.</p> <p>c) Materiais e recursos didácticos diferenciados?</p>	<p>1. Faise algunha adaptación metodolóxica para algún alumno/grupo como traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos, etc.?</p> <p style="padding-left: 20px;">Si.</p> <p>2. Adáptanse os tempos e/ou os instrumentos de avaliación para algún alumno/a?</p> <p style="padding-left: 20px;">Si.</p> <p>3. Existe algún programa de reforzo en áreas instrumentais (LC/LG/MT) para alumnado de 1º e</p>

<p>Si.</p> <p>2. Faise algún desdoblamento de grupos?</p> <p>Non</p> <p>3. Faise algún reforzo educativo e/ou apoio de profesorado con dispoñibilidade horaria?</p> <p>Si.</p> <p>4. Que medidas se propoñen para o alumno enviado á aula de convivencia?</p> <p>Elaboración de actividades.</p> <p>5. Desenvólvese algún programa de habilidades sociais?</p> <p>Si.</p>	<p>2º da ESO?</p> <p>Si</p> <p>4. Existe algún programa de recuperación de materias non instrumentais (2º ESO)?</p> <p>5. Existe algún programa específico para alumnado repetidor da materia?</p> <p>Si.</p> <p>6. Aplicase ese programa específico personalizado para repetidores da materia?</p> <p>Non</p>
---	--

MEDIDAS EXTRAORDINARIAS

Organizativas	Curriculares
<p>1. Canto alumnado recibe apoio por profesorado especialista en PT/AL?</p> <p>2. Existe algún grupo de adquisición das linguas (para alumnado estranxeiro)?</p> <p>Non.</p> <p>3. Existe algún grupo de adaptación da competencia curricular(Al. estranxeiro)?</p> <p>Non.</p> <p>4. Existe algunha outra medida organizativa: escolarización domiciliaria, escolarización combinada, etc.?</p> <p>Non.</p>	<p>1. Existe algunha Adaptación Curricular na materia? ¿Cantas? Si . Dúas.</p> <p>2. Foi autorizado para a materia algún agrupamento flexible/específico?</p> <p>Non</p> <p>3. Existe algún Programa de Mellora do Aprendizaxe e Rendemento (PMAR)?</p> <p>Non.</p> <p>4. Flexibilizouse para algún alumno/a o período de escolarización?</p> <p>Non.</p> <p>5. Describir o protocolo de coordinación co profesorado que comparte co titular da materia, os reforzos, apoios, adaptación, etc. (Coordinación cos PT/AL/Outro profesorado de</p>

	<p>apoio/profesorado agrupamento/ etc).</p> <p>Entrevistas recurrentes co profesorado de apoio para comentar os contidos que se están a traballar así como as dificultades que xorden e os resultados adquiridos.</p>
--	---

9. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES: Dadas as circunstancias excepcionais nas que imos iniciar o presente curso, debido á pandemia de Covid-19, non se contemplan polo de agora actividades deste tipo para o ano académico 2020-2021. No caso de que a situación mellorase, se proporían ditas actividades no momento oportuno e se realizarían de contar co beneplácito das autoridades e organismos competentes, recollendo esta modificación nos documentos adecuados.

10. POSIBLES ADAPTACIÓNS DA PROGRAMACIÓN Á SITUACIÓN XERADA POLA PANDEMIA DE COVID-19: No intre da redacción da presente programación as indicacións da Consellería de Educación son que se impartan as clases de xeito presencial, se ben seguindo os protocolos sanitarios necesarios pola pandemia de Covid-19. Agora ben, cabe a posibilidade de que algún alumno/a ou a propia profesora do grupo teña, nalgún momento, que ser confinado no seu domicilio, ou incluso que esta medida se extenda a un grupo completo ou a todo o centro escolar. Como non é posible coñecer o futuro nin saber por canto tempo ou en que condicións se levaría a cabo dito confinamento, no caso de producirse este se farían as adaptacións que esta programación requirise ante a situación descrita. Ditas adaptacións atingirían principalmente á metodoloxía e aos criterios de avaliación, pero poderían tamén referirse a outros elementos, como os contidos e a súa secuenciación, se, por exemplo, o confinamento se extendese no tempo e o desenrolo das clases telemáticas así o requirise. No caso do noso alumnado de 3º de ESO, o feito de ter a súa disposición a aula virtual do centro é unha vantaxe porque xa estarían afeitos a empregar as TIC como ferramenta habitual de aprendizaxe. Dita plataforma (xunto co correo electrónico institucional) sería a canle principal de comunicación entre o alumnado e a profesora no proceso de ensinanza- aprendizaxe: nela figuran contidos teóricos e exercicios prácticos que traballar co alumnado. Ademais, a profesora facilitaría aos seus alumnos/as diferentes enderezos de páxinas web onde completar a información relativa a cada tema ou atopar actividades complementarias (de reforzo, ampliación, etc), así como onde consultar información para documentarse con vistas á realización de posibles traballos.

A xefa do departamento

Asdo.: Concepción Sanfiz Fernández
En Guntín, a 11 de outubro de 2020

Lingua Castelá e Literatura
Programación didáctica
4º de ESO
Curso 2020-2021

Departamento de Lingua Castelá
CPI Tino Grandío
Guntín

ÍNDICE

<u>Introdución</u>	<u>3</u>
<u>1. Contextualización</u>	<u>3</u>
<u>2. Contribución da materia de Lingua Castelá e Literatura no logro das competencias básicas</u>	<u>3</u>
<u>3. Secuenciación e temporalización dos contidos</u>	<u>5</u>
<u>4. Relación dos aspectos curriculares con cada unidade</u>	<u>8</u>
<u>5. Metodoloxía didáctica</u>	<u>17</u>
<u>6. Materiais curriculares e outros recursos básicos</u>	<u>19</u>
<u>7. Procedementos e instrumentos de avaliación</u>	<u>20</u>
<u>8. Atención á diversidade</u>	<u>26</u>
<u>9. Actividades complementarias e extraescolares</u>	<u>28</u>
<u>10. Posibles adaptacións da programación á situación xerada pola pandemia de covid-19</u>	<u>28</u>

INTRODUCCIÓN

Preséntase neste documento a programación didáctica aplicada á materia de Lingua Castelá e Literatura para o curso 2020-2021, na que se seguirá o establecido no Real Decreto 1631/2006 do Ministerio de Educación e Ciencia, do 29 de decembro en convivencia coas pautas recollidas na Lei orgánica 8/2013, do 9 de decembro para a mellora da calidade educativa e o posterior Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia.

1. CONTEXTUALIZACIÓN

A comunidade educativa que constitúe o CPI Tino Grandío aséntase nun núcleo de poboación basicamente rural, cun nivel económico-cultural que pertence a un estrato medio-baixo e vehiculado case exclusivamente en lingua galega. Por todo isto, é recorrente que o noso alumnado presente unhas habilidades lectoescritoras en lingua castelá bastante correctas fronte ás relacionadas coa comunicación oral, nas que se producen maior número de dificultades e sobre as que se intentará traballar ao longo da etapa.

No curso 2020-2021, os grupos aos que impartirá docencia o departamento de Lingua Castelá e Literatura do CPI Tino Grandío son:

- Un grupo de 1º de ESO.
- Un grupo de 2º de ESO.
- Dous grupos de 3º de ESO.
- Dous grupos de 4º de ESO.

O Departamento está constituído polo seguinte profesorado:

1. Concepción Sanfiz Fernández, xefa de departamento, impartirá as clases de Lingua Castelá e Literatura de 2º, 3º e 4º.

A hora de xefatura de departamento terá lugar os martes ás 13:20.

2. Pilar Quiroga Fernández, profesora do Departamento de Inglés, impartirá as clases de Lingua castelá de 1º de ESO.

2. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA DE LINGUA CASTELÁ E LITERATURA NO LOGRO DAS COMPETENCIAS BÁSICAS

1. COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA

Esta competencia é a de maior relevancia que pode adquirirse nesta materia, xa que todos os seus contidos están orientados á adquisición dos coñecementos, habilidades e actitudes propios das destrezas comunicativas (procedementos de uso e reflexión sobre o seu funcionamento), aspectos todos eles que se aplicarán para

adquirir coñecementos noutras áreas. Ademais, as habilidades e estratexias para o uso dunha lingua determinada e a capacidade para tomar a lingua como obxecto de observación, son capacidades que se transfiren e aplican á aprendizaxe doutras linguas, o cal contribúe á súa vez a acrecentar a competencia sobre o uso da linguaxe en xeral.

2. COMPETENCIA DIXITAL

Nesta materia, a procura de información ten un papel relevante, polo que o alumno debe ser capaz de seleccionar aquela que lle proporcione uns coñecementos que, á súa vez, permítanlle a mellora das súas destrezas comunicativas. A procura e selección de moitas destas informacións requirirá, por exemplo, o uso adecuado de bibliotecas ou a utilización de Internet.

O uso de Internet convértese, como non podía ser doutra forma, nun instrumento privilexiado, aínda que non único, para esa finalidade. Pero, ademais, outros soportes electrónicos (DVD, CD-ROM...) e os procesadores de texto serán aliados na mellora da capacidade comunicativa do alumno, sobre todo porque lle animarán a mellorar en dous das facetas en que máis dificultades adoita atoparse, a de escribir e a de ler.

3. COMPETENCIAS SOCIAIS E CÍVICAS

O uso da lingua como instrumento de comunicación axudará a que o alumno desenvolva a competencia social e cidadá, despois de que lle permitirá pór en práctica habilidades sociais como a convivencia, o respecto, a tolerancia, etc., froito das súas relacións con outras persoas que non necesariamente han de ter visións do mundo iguais á súa (interactuar socialmente). Aínda que unha das finalidades desta materia é aprender lingua, tamén o é comprender e valorar as mensaxes que se transmiten a través do código lingüístico, e ata apreciar ese código cando non é o propio dun (caso do estudo doutras linguas españolas ou estranxeiras). Desta forma, a lingua como sistema de comunicación pode facilitar que o alumno coñeza realidades distintas á do contexto social en que vive e favorecer, en consecuencia, unha visión aberta doutras realidades.

4. COMPETENCIA CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAI

Esta competencia adquirese, fundamentalmente, cando se lle achega ao alumno á produción literaria, de modo que coñeza os grandes temas que a literatura tratou ao longo do tempo como expoñentes das preocupacións que interesaron ao ser humano. Pero ademais, e no estudo do contexto en que se elaborou unha obra literaria, poderá coñecer outras manifestacións artísticas e culturais que darán todo o seu sentido, precisamente, á creación literaria.

5. COMPETENCIA EN APRENDER A APRENDER

Esta competencia mostra como uns determinados contidos (lingüísticos neste caso, e para mellorar a capacidade comunicativa) serven para adquirir novos coñecementos de diferentes áreas, non en balde no código lingüístico está a base do pensamento e do coñecemento, en suma, a representación do mundo. Mentres o alumno aprende contidos dunha determinada materia está aprendendo, tamén, os propios da comunicación lingüística, só que en diferentes tipos de textos.

6. COMPETENCIA DE SENTIDO DE INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR

O uso da lingua en contextos determinados non fai senón enfrontar ao alumno a diversas situacións nas que debe analizar e resolver problemas relacionados coas destrezas comunicativas, o que redunda na súa capacidade para actuar reflexiva e autónomamente.

7. COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA

Esta materia contribúe ao desenvolvemento desta competencia ao permitir enfrontarse a textos de tipoloxías variadas nos que podan figurar non só elementos lingüísticos senón tamén elementos icónicos, gráficos, fotográficos;... é competencia desta materia desenvolver a capacidade do alumnado para a interpretación de textos discontinuos e súa capacidade para explicalos.

Esta competencia só se avaliará nos niveis en que entra en vigor a LOMCE, xa que nos outros (2º e 4º de ESO) seguirase o decreto anterior no que non figuraba para esta materia.

3. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN DOS CONTIDOS DE 4º ESO

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto	Temporalización	Probas avaliación
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	
1ª/ 2ª e 3ª avaliación	Tema / U.D.	B 1	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: ESCOITAR E FALAR			
		B 2	BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER E ESCRIBIR			
		B 3	BLOQUE 3. COÑECEMENTO DA LINGUA			
		B 4	BLOQUE 4. EDUCACIÓN LITERARIA			
	0	B1.1.	Comprensión, interpretación e valoración de textos orais en relación co ámbito de uso: persoal, educativo, social e laboral.			
		B1.2.	Comprensión, interpretación e valoración de textos orais en relación coa súa finalidade: textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos. Diálogo.			
B1.3.		Observación e comprensión do sentido global de debates, coloquios, entrevistas e conversas espontáneas, da intención comunicativa de cada				

		interlocutor/a e aplicación das normas básicas que regulan a comunicación.		
	B1.4.	Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a produción de textos orais.		
	B1.5.	Valoración da lingua oral como instrumento de aprendizaxe, como medio para transmitir coñecementos, ideas e sentimentos, e como ferramenta para regular a conduta.		
	B1.6.	Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias para falar en público e dos instrumentos de autoavaliación en prácticas orais formais ou informais.		
	B1.7.	Coñecemento, comparación, uso e valoración das normas de cortesía da comunicación oral que regulan as conversas espontáneas e outras prácticas discursivas orais propias dos medios de comunicación. Debate.		
	B1.8.	Creación de textos orais e audiovisuais que reproduzan situación reais ou imaxinarias de comunicación.		
	B2.1.	Coñecemento e uso progresivo de técnicas e estratexias de comprensión escrita.		
	B2.2.	Lectura comprensiva, inter escritos en relación cos ámbitos persoal, educativo, social e laboral.		
	B2.3.	Lectura, comprensión, interpretación e valoración de textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados.		
	B2.4.	Actitude progresivamente crítica e reflexiva ante a lectura.		
	B2.5.	Utilización progresivamente autónoma das bibliotecas e das tecnoloxías da información e da comunicación como fontes de obtención de información.		
	B2.6.	Coñecemento e uso das técnicas e as estratexias para a produción de textos escritos: planificación, obtención de datos, organización da información, redacción e revisión.		
	B2.7.	Produción de textos escritos e audiovisuais narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados.		
	B2.8.	Produción de textos escritos e audiovisuais propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral.		
	B2.9.	Interese pola composición escrita como fonte de información e aprendizaxe, como forma de comunicar as experiencias e os coñecementos propios, e como instrumento de enriquecemento persoal e profesional.		
	B3.4.	Observación, reflexión e explicación dos niveis de significado de palabras e expresións no discurso oral ou escrito.		
	B3.5.	Manexo de dicionarios e outras fontes de consulta en papel e formato dixital sobre a normativa e o uso non normativo das palabras, e interpretación das información lingüísticas que proporcionan os dicionarios da lingua (gramaticais, semánticas, rexistro e uso).		
	B3.7.	Coñecemento, uso e valoración das normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas na escritura para obter unha comunicación eficiente.		
	B3.11.	Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.		
	B3.12.	Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.		
	B4.1.	Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do		

Ao longo do curso

			mundo, para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.			
		B 3	BLOQUE 3. COÑECEMENTO DA LINGUA			
1ª avaliación	1	B3.3.	Observación, reflexión e explicación do uso expresivo dos prefixos e sufixos, recoñecendo os que teñen orixe grega e latina, explicando o significado que lle achegan á raíz léxica e a súa capacidade para a formación e a creación de novas palabras.	1	setembro / outubro	x
		B3.4.	Observación, reflexión e explicación dos niveis de significado de palabras e expresións no discurso oral ou escrito.			x
	2	B3.6.	Observación, reflexión e explicación dos límites sintácticos e semánticos da oración simple e a composta, das palabras que relacionan os grupos que forman parte desta e dos seus elementos constitutivos. A oración xuxtaposta e a coordianda.	2	outubro	x
	3	B3.6.	Observación, reflexión e explicación dos límites sintácticos e semánticos da oración simple e a composta, das palabras que relacionan os grupos que forman parte desta e dos seus elementos constitutivos. A oración subordinada adxectiva.	6	decembro	x
		B 4	EDUCACIÓN LITERARIA			
	4	B4.2.	Aproximación á literatura española do século XVIII.	3	novembro	x
	5	B4.2.	Aproximación á literatura española do Romanticismo.	4	novembro	x
	6	B4.2.	Aproximación á literatura do Realismo e Naturalismo.	5	novembro	x
2ª avaliación	7	B3.6.	Observación, reflexión e explicación dos límites sintácticos e semánticos da oración simple e a composta, das palabras que relacionan os grupos que forman parte desta e dos seus elementos constitutivos. A oración subordinada sustantiva.	7	xaneiro	x
	8	B3.6.	Observación, reflexión e explicación dos límites sintácticos e semánticos da oración simple e a composta, das palabras que relacionan os grupos que forman parte desta e dos seus elementos constitutivos. A oración subordinada adverbial.	10	febreiro	x
		B4.	EDUCACIÓN LITERARIA			
	9	B4.2.	Aproximación á literatura do Modernismo e Xeración do 98.	8	febreiro	x
	10	B4.2.	Aproximación á literatura española do Novecentismo, as vangardas e a Xeración do 27.	9	marzo	x
3ª avaliación	11	B3.10.	Coñecemento dos rexistros e dos factores que inciden no uso da lingua en distintos ámbitos sociais, e valoración da importancia de utilizar o rexistro adecuado segundo as condicións da situación comunicativa.	12	abril	x
	12	B3.9.	Observación, reflexión e explicación do uso de conectores textuais e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais (substitucións pronominais) como léxicos (elipses e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos).	13	abril	x
		B 4	EDUCACIÓN LITERARIA			
	13	B3.8.	Observación, reflexión, explicación e uso dos trazos característicos que permiten diferenciar e clasificar os xéneros textuais, con especial atención aos discursos expositivos e argumentativos.		maio	x
	14	B4.2.	Aproximación á literatura española posterior a 1936. A literatura hispanoamericana.		maio	x

4. RELACIÓN DOS ASPECTOS CURRICULARES CON CADA UNIDADE

UD	Identif conten.	Identific estándar	Competencias chave	Estándares de aprendizaxe indicadores de logro	Temas transversais							
					CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV	
0	B1.1.	LCLB1.1.1.	CCL	Comprende o sentido global de textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo e laboral, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante.		X						
		LCLB1.1.2.	CCL	Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.		X						
		LCLB1.1.3.	CCL	Retén información relevante e extrae informacións concretas.		X						
		LCLB1.1.4.	CCL	Distingue as partes en que se estruturan as mensaxes orais e a relación entre discurso e contexto.		X						
		LCLB1.1.5.	CSC	Distingue entre información e opinión en mensaxes procedentes dos medios de comunicación, e entre información e persuasión en mensaxes publicitarias orais, identificando as estratexias de enfatización e expansión.		X						
		LCLB1.1.6.	CCL	Segue e interpreta instrucións orais.		X						
	B1.2.	LCLB1.2.1.	CCL	Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a estrutura e a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante.		X						
		LCLB1.2.2.	CCL	Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.		X						
		LCLB1.2.3.	CAA	Retén información relevante e extrae información concretas.		X						
		LCLB1.2.4.	CAA CCL	Interpreta e valora aspectos concretos do contido de textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, emitindo xuízos razoados e relacionándoos con conceptos persoais, para xustificar un punto de vista particular.		X						
		LCLB1.2.5.	CD	Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos (demanda axuda, busca en dicionarios, lembra o contexto en que aparece, etc.).		X						
		LCLB1.2.6.	CAA	Resume textos narrativos, descritivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen lxicamente e semanticamente.		X						
	B1.3.	LCLB1.3.1.	CSC	Escoita, observa e interpreta o sentido global de debates, coloquios e conversas espontáneas identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa e a postura de cada participante, así como as diferenzas formais e de contido que regulan os intercambios comunicativos formais e os espontáneos.		X						
		LCLB1.3.2.	CCL	Recoñece e explica as características da linguaxe conversacional (cooperación, espontaneidade, economía e subxectividade) nas conversas espontáneas.		X						
		LCLB1.3.3.	CCL	Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate, coloquio ou conversa espontánea tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais		X						

			persoas.										
	LCLB1.3.4.	CCL	Identifica o propósito, a tese e os argumentos das persoas participantes en debates, faladoiros e entrevistas procedentes dos medios de comunicación audiovisual, valorando de forma crítica aspectos concretos da súa forma e o seu contido.		X								
	LCLB1.3.5.	CSC	Recoñece e asume as regras de interacción, intervención e cortesía que regulan os debates e calquera intercambio comunicativo oral.		X								
B1.4.	LCLB1.4.1.	CCL	Coñece o proceso de produción de discursos orais e valora a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.		X								
	LCLB1.4.2.	CCL	Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre, volume, etc.) a ollada, a colocación, a linguaxe corporal, a xestión de tempos e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.		X								
	LCLB1.4.3.	CAA	Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas.		X								
B1.5.	LCLB1.5.1.	CCL	Utiliza e valora a lingua como un medio para adquirir, procesar e transmitir novos coñecementos, para expresar ideas e sentimentos, e para regular a conduta.		X								
B1.6.	LCLB1.6.1.	CD	Realiza presentacións orais de forma individual ou en grupo, planificando o proceso de oralidade, organizando o contido, consultando fontes de información diversas, xestionando o tempo e transmitindo a información de xeito coherente, aproveitando vídeos, gravacións ou outros soportes dixitais.		X		X						
	LCLB1.6.2.	CCL	Realiza intervencións non planificadas, dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos.		X								
	LCLB1.6.3.	CCL	Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais.		X								
	LCLB1.6.4.	CCL	Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.		X								
	LCLB1.6.5.	CAA	Resume oralmente exposicións, argumentacións, intervencións públicas, etc., recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen lxicamente e semanticamente.		X								
	LCLB1.6.6.	CCL	Aplica os coñecementos gramaticais á avaliación e á mellora da expresión oral, recoñecendo en exposicións orais propias ou alleas as dificultades expresivas (incoherencias, repeticións, ambigüidades, impropiedades léxicas, pobreza e repetición de conectores etc.).		X								
B1.7.	LCLB1.7.1.	CCL	Coñece, valora e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral.										
	LCLB1.7.2.	CCL	Analiza criticamente debates e faladoiros procedentes dos medios de comunicación, recoñecendo neles a validez dos argumentos e valorando criticamente a súa forma e o seu contido.		X								
	LCLB1.7.3.	CSC	Participa activamente nos debates escolares, respectando as regras de intervención, interacción e cortesía que os regulan, utilizando unha linguaxe non discriminatoria.		X								

	B1.8.	LCLB1.8.1.	CCEC	Dramatiza e improvisa situacións reais ou imaxinarias de comunicación.		X						
		LCLB2.1.1.	CCL	Comprende textos de diversa índole pondo en práctica diferentes estratexias de lectura e autoavaliación da súa propia comprensión en función do obxectivo e o tipo de texto, actualizando coñecementos previos, traballando os erros de comprensión e construíndo o significado global do texto.		X						
		LCLB2.1.2.	CCL	Localiza, relaciona e secuencia as informacións explícitas dos textos.		X						
		LCLB2.1.3.	CMCCT	Infíre a información relevante dos textos, identificando a idea principal e as secundarias, e establecendo relacións entre elas.		X						
		LCLB2.1.4.	CCL	Constrúe o significado global dun texto ou de frases do texto demostrando unha comprensión plena e detallada deste.		X						
		LCLB2.1.5.	CAA	Fai conexións entre un texto e o seu contexto, integrándoo e avaliándoo criticamente, e realizando hipóteses sobre el.		X						
	B2.1.	LCLB2.1.6.	CCL	Comprende o significado de palabras propias do nivel culto da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e recoñecendo a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse con exactitude e precisión.		X						
0	B2.2.	LCLB2.2.1.	CCL	Recoñece e expresa o tema, as ideas principais, a estrutura e a intención comunicativa de textos escritos propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral, e de relacións con organizacións, identificando a tipoloxía textual seleccionada (narración, exposición, etc.), a organización do contido e o formato utilizado.		X						
	B2.3.	LCLB2.2.2.	CSC	Identifica os trazos diferenciais dos xéneros xornalísticos informativos e de opinión (noticias, reportaxes, editoriais, artigos e columnas, cartas á dirección, comentarios e crítica).		X						
		LCLB2.2.3.	CCL	Comprende e explica os elementos verbais e os non verbais, e a intención comunicativa dun texto publicitario procedente dos medios de comunicación.		X						
		LCLB2.2.4.	CCL	Localiza información explícitas nun texto e relaciónaa entre si e co contexto, secuenciáas e deduce informacións ou valoracións implícitas.		X						
		LCLB2.2.5.	CCL	Interpreta o sentido de palabras, expresións, frases ou pequenos fragmentos extraídos dun texto en función do seu sentido global.		X						
		LCLB2.2.6.	CAA CMCCT	Interpreta, explica e deduce a información dada en esquemas, mapas conceptuais, diagramas, gráficas, fotografías, etc.		X						
	B2.4.	LCLB2.3.1.	CCL	Identifica e expresa as posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.		X						
		LCLB2.3.2.	CAA CCL	Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.		X						
		LCLB2.3.3.	CSC	Respecta as opinións das demais persoas.		X						
	B2.5.	LCLB2.4.1.	CCL	Utiliza de forma autónoma diversas fontes de información, integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.		X						
		LCLB2.4.2.	CCL	Coñece e manexa habitualmente dicionarios impresos ou en		X		X				

		CD	versión dixital, dicionarios de dúbida e irregularidades da lingua, etc.							
	LCLB2.4.3.	CCL CAA	Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.		X		X			
B2.6. B2.7.	LCLB2.5.1.	CCL	Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais etc.).		X					
	LCLB2.5.2.	CCL CAA	Redacta borradores de escritura.		X					
	LCLB2.5.3.	CCL	Escribe textos en diferentes soportes usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas, e respectando as normas gramaticais e ortográficas.		X					
	LCLB2.5.4.	CCL CAA	Revisa o texto en varias fases para aclarar problemas co contido (ideas, estrutura, etc.) ou coa forma (puntuación, ortografía, gramática e presentación).		X					
	LCLB2.5.5.	CAA	Avalía, utilizando guías, a súa propia produción escrita e a dos/das seus/súas compañeiros/as.		X					
	LCLB2.5.6.	CCL	Reescribe textos propios e alleos aplicando as propostas de mellora que se deducen da avaliación da produción escrita.		X					
B2.8.	LCLB2.6.1.	CCL	Redacta con claridade e corrección textos propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral.		X					
	LCLB2.6.2.	CCL	Redacta con claridade e corrección textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, adecuándose aos trazos propios da tipoloxía seleccionada.		X					
	LCLB2.6.3.	CCL	Utiliza variados organizadores textuais nos seus escritos.		X					
	LCLB2.6.4.	CAA	Resume o contido de calquera tipo de texto, recollendo as ideas principais con coherencia e cohesión e expresándoas cun estilo propio, evitando reproducir literalmente as palabras do texto.		X					
	LCLB2.6.5.	CAA	Realiza esquemas e mapas conceptuais que estruturen o contido dos textos traballados.		X					
	LCLB2.6.6.	CCL	Explica por escrito o significado dos elementos visuais que poidan aparecer nos textos (gráficas, imaxes, etc.).		X					
B2.9.	LCLB2.7.1.	CCL	Produce textos diversos recoñecendo na escritura o instrumento que é capaz de organizar o seu pensamento.		X					
	LCLB2.7.2.	CCL	Utiliza nos seus escritos palabras propias do nivel formal da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e recoñece a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse oralmente e por escrito con exactitude e precisión.		X					
	LCLB2.7.3.	CCEC	Valora e incorpora progresivamente unha actitude creativa ante a lectura e a escritura.		X					
	LCLB2.7.4.	CD	Coñece e utiliza ferramentas das tecnoloxías da información e da comunicación, participando, intercambiando opinións, comentando e valorando escritos alleos, ou escribindo e dando a coñecer os seus propios.		X					
B3.4.	LCLB3.4.1.	CCL	Explica todos os valores expresivos das palabras que gardan relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.		X					

	LCLB3.4.2.	CCL	Explica con precisión o significado de palabras, e usa a acepción adecuada en relación ao contexto en que aparecen.		X					
B3.5.	LCLB3.5.1.	CD	Utiliza os dicionarios e outras fontes de consulta en papel e formato dixital, resolve eficazmente as súas dúbidas sobre o uso correcto da lingua e progresa na aprendizaxe autónoma.		X					
B3.7.	LCLB3.7.1.	CCL	Revisa os seus discursos orais e escritos aplicando correctamente as normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social para obter unha comunicación eficiente.		X					
B.3.11.	LCLB3.11.1.	CCL CAA	Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.		X		X			
B.3.12.	LCLB3.12.1.	CAA	Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras.		X					
B4.1.	LCLB4.1.1.	CCL	Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos e ás súas afeccións.		X					
	LCLB4.1.2.	CCEC	Valora algunha das obras de lectura libre, resumindo o contido, explicando os aspectos que máis chamaron a súa atención e o que a lectura lle achegou como experiencia persoal.		X					
	LCLB4.1.3.	CSIEE	Desenvolve progresivamente o seu propio criterio estético perseguindo como única finalidade o pracer pola lectura.		X					
	LCLB4.2.1.	CCL	Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación existente entre manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.).		X					
	LCLB4.2.2.	CCEC	Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo dos diversos períodos histórico- literarios, ata a actualidade.		X					
	LCLB4.2.3.	CSC	Compara textos literarios e pezas dos medios de comunicación que respondan a un mesmo tópico, observando, analizando e explicando os puntos de vista segundo o medio, a época ou a cultura, e valorando e criticando o que le ou ve.		X					
	LCLB4.3.1.	CCL	Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.		X					
	LCLB4.3.2.	CSC CSIEE	Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas ou seleccionadas polos alumnos, investigando e experimentando de forma progresivamente autónoma.		X					
	LCLB4.3.3.	CCL	Le en voz alta, modulando e adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal.		X					
	LCLB4.3.4.	CCEC	Dramatiza fragmentos literarios breves desenvolvendo progresivamente a expresión corporal como manifestación de sentimentos e emocións, respectando as producións das demais persoas.		X					

B4.3.	LCLB4.5.1.	CCL	Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados, seguindo as convencións do xénero e con intención lúdica e creativa.		X						
	LCLB4.5.2.	CAA	Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.		X						
B4.4.	LCLB4.6.1.	CCL CD	Consulta e cita adecuadamente varias fontes de información para desenvolver por escrito, con rigor, claridade e coherencia, un tema relacionado co currículo de Literatura.		X						
	LCLB4.6.2.	CCL CSIEE	Achega nos seus traballos escritos ou orais conclusións e puntos de vista persoais e críticos sobre as obras literarias, expresándose con rigor, claridade e coherencia.		X						
	LCLB4.6.3.	CD	Utiliza recursos variados das tecnoloxías da información e da comunicación para a realización dos seus traballos educativos.		X		X				

UD	Identif conten.	Identific estándar	Competencias chave	Estándares de aprendizaxe indicadores de logro	Temas transversais							
					CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV	
1	B3.3.	LCLB3.3.1.	CCL	Recoñece os procedementos para a formación de palabras novas e explica o valor significativo dos prefixos e dos sufixos.		X						
		LCLB3.3.2.	CCL	Forma substantivos, adxectivos, verbos e adverbios a partir doutras categorías gramaticais, utilizando diversos procedementos lingüísticos.		X						
		LCLB3.3.3.	CAA	Coñece o significado dos principais prefixos e sufixos de orixe grecolatina e utilízalos para deducir o significado de palabras descoñecidas.		X						
	B3.4.	LCLB3.4.1.	CCL	Explica todos os valores expresivos das palabras que gardan relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.		X						
		LCLB3.4.2.	CCL	Explica con precisión o significado de palabras, e usa a acepción adecuada en relación ao contexto en que aparecen.		X						
2	B3.6.	LCLB3.6.1.	CCL	Transforma e amplía oracións simples en oracións compostas, usando conectores e outros procedementos de substitución para evitar repeticións.		X						
		LCLB3.6.2.	CMCCT	Recoñece a palabra nuclear que organiza sintacticamente e semanticamente un enunciado, así como os elementos que se agrupan arredor dela.		X						
		LCLB3.6.3.	CCL	Recoñece a equivalencia semántica e funcional entre o adxectivo, o substantivo e algúns adverbios con oracións de relativo, substantivas e adverbiais respectivamente, transformando e ampliando adxectivos, substantivos e adverbios en oracións subordinadas e inseríndoas como constituíntes doutra oración.		X						
		LCLB3.6.4.	CCL	Utiliza de forma autónoma textos da vida cotiá para a observación, reflexión e explicación sintáctica.		X						
3	B3.6.	LCLB3.6.1.	CCL	Transforma e amplía oracións simples en oracións compostas, usando conectores e outros procedementos de substitución para evitar repeticións.		X						

		LCLB3.6.2.	CMCCT	Recoñece a palabra nuclear que organiza sintacticamente e semanticamente un enunciado, así como os elementos que se agrupan arredor dela.	X						
		LCLB3.6.3.	CCL	Recoñece a equivalencia semántica e funcional entre o adxectivo, o substantivo e algúns adverbios con oracións de relativo, substantivas e adverbais respectivamente, transformando e ampliando adxectivos, substantivos e adverbios en oracións subordinadas e inseríndoas como constituíntes doutra oración.	X						
		LCLB3.6.4.	CCL	Utiliza de forma autónoma textos da vida cotiá para a observación, reflexión e explicación sintáctica.	X						
4	B4.2.	LCLB4.4.1.	CCL	Le e comprende unha selección de textos literarios representativos da literatura desde o século XVIII aos nosos días, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria.	X						
		LCLB4.4.2.	CAA	Expressa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados.	X						
5	B4.2.	LCLB4.4.1.	CCL	Le e comprende unha selección de textos literarios representativos da literatura desde o século XVIII aos nosos días, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria.	X						
		LCLB4.4.2.	CAA	Expressa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados.	X						
6	B4.2.	LCLB4.4.1.	CCL	Le e comprende unha selección de textos literarios representativos da literatura desde o século XVIII aos nosos días, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria.	X						
		LCLB4.4.2.	CAA	Expressa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados.	X						
7	B3.6.	LCLB3.6.1.	CCL	Transforma e amplía oracións simples en oracións compostas, usando conectores e outros procedementos de substitución para evitar repeticións.	X						
		LCLB3.6.2.	CMCCT	Recoñece a palabra nuclear que organiza sintacticamente e semanticamente un enunciado, así como os elementos que se agrupan arredor dela.	X						
		LCLB3.6.3.	CCL	Recoñece a equivalencia semántica e funcional entre o adxectivo, o substantivo e algúns adverbios con oracións de relativo, substantivas e adverbais respectivamente, transformando e ampliando adxectivos, substantivos e adverbios en oracións subordinadas e inseríndoas como constituíntes doutra oración.	X						
		LCLB3.6.4.	CCL	Utiliza de forma autónoma textos da vida cotiá para a observación, reflexión e explicación sintáctica.	X						
8	B3.6.	LCLB3.6.1.	CCL	Transforma e amplía oracións simples en oracións compostas, usando conectores e outros procedementos de substitución para evitar repeticións.	X						
		LCLB3.6.2.	CMCCT	Recoñece a palabra nuclear que organiza sintacticamente e semanticamente un enunciado, así como os elementos que se agrupan arredor dela.	X						
		LCLB3.6.3.	CCL	Recoñece a equivalencia semántica e funcional entre o adxectivo, o substantivo e algúns adverbios con oracións de	X						

				relativo, substantivas e adverbais respectivamente, transformando e ampliando adxectivos, substantivos e adverbios en oracións subordinadas e inseríndoas como constituíntes doutra oración.								
		LCLB3.6.4.	CCL	Utiliza de forma autónoma textos da vida cotiá para a observación, reflexión e explicación sintáctica.		X						
9	B4.2.	LCLB4.4.1.	CCL	Le e comprende unha selección de textos literarios representativos da literatura desde o século XVIII aos nosos días, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria.		X						
		LCLB4.4.2.	CAA	Expresa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados.		X						
10	B4.2.	LCLB4.4.1.	CCL	Le e comprende unha selección de textos literarios representativos da literatura desde o século XVIII aos nosos días, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria.		X						
		LCLB4.4.2.	CAA	Expresa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados.		X						
11	B3.10.	LCLB3.10.1.	CCL	Recoñece os rexistros lingüísticos en textos orais ou escritos en función da intención comunicativa e do seu uso social.		X						
		LCLB3.10.2.	CSC	Valora a importancia de utilizar o rexistro adecuado a cada situación comunicativa, e aplícao nos seus discursos orais e escritos.		X						
12	B3.9.	LCLB3.9.1.	CCL	Recoñece e utiliza a substitución léxica como un procedemento de cohesión textual.		X						
		LCLB3.9.2.	CCL	Identifica, explica e usa distintos tipos de conectores de causa, consecuencia, condición e hipótese, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que proporcionan cohesión a un texto.		X						
13	B3.8.	LCLB3.8.1.	CCL	Identifica e explica as estruturas dos xéneros textuais, con especial atención ás expositivas e argumentativas, e utilízalas nas propias producións orais e escritas.		X						
		LCLB3.8.2.	CSC ☒ CCL	Coñece os elementos da situación comunicativa que determinan os usos lingüísticos (tema, propósito, destinatario, xénero textual, etc.).		X						
		LCLB3.8.3.	CCL	Describe os trazos lingüísticos máis sobresalientes de textos expositivos e argumentati vos, relacionándoos coa intención comunicativa e o contexto en que se producen.		X						
		LCLB3.8.4.	CCL	Recoñece nun texto os procedementos lingüísticos para a expresión da subxectividade, e utilízalos nas producións propias.		X						
14	B4.2.	LCLB4.4.1.	CCL	Le e comprende unha selección de textos literarios representativos da literatura desde o século XVIII aos nosos días, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria.		X						
		LCLB4.4.2.	CAA	Expresa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados.		X						

NOTA IMPORTANTE SOBRE ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE , CONTIDOS DISTRIBUÍDOS POR TEMAS E TEMPORALIZACIÓN DA MATERIA:

Debido á situación de crise ocasionada polo COVID-19, existen aprendizaxes imprescindibles que non se impartiron no curso 2019-2020, e polo tanto incorporaranse na programación das diferentes materias / módulos. O seu desenvolvemento farase con un enfoque competencial, integrándose ao longo da docencia de todo o curso. Os criterios de avaliación asociados a estes estándares de aprendizaxe poderanse consultar na programación didáctica da materia correspondente, do curso anterior, que será publicada na páxina web do centro. Asimesmo, os contidos relacionados cos estándares de aprendizaxe imprescindibles que non foron adquiridos no curso 2019-2020, se impartirán de xeito transversal ao longo de toda a materia, para que non alteren significativamente o desenvolvemento dos demais contidos da mesma. Isto producirá inevitablemente cambios na temporalización, que serán recollidos nas correspondentes actas de departamento. Non é posible sinalar ou concretar ditos cambios agora, dado o carácter transversal dos mencionados contidos, que fará que se traballen ao longo de todo o curso, e a que estamos iniciando o curso polo que aínda descoñecemos o ritmo de aprendizaxe que terá o noso alumnado.

5. METODOLOXÍA DIDÁCTICA

O ensino desta materia require un tratamento graduado, cíclico, práctico, progresivo e integrado, co obxectivo principal de afianzar a competencia lingüística e comunicativa do alumnado. Deste xeito, poderanse ir construíndo ou modificando os seus esquemas para conseguir unha aprendizaxe significativa. Sen abandonar o método expositivo-instructivo, utilízase frecuentemente o método inductivo para que sexa o propio alumnado quen, logo de observar e practicar, reflexione e saque as súas conclusións.

Partindo da explicación previa dos contidos realizada pola profesora, apoiada en esquemas, resumos, mapas conceptuais, materiais audiovisuais e gráficos, procederase a aplicación destes en actividades prácticas diferentes, a partir de exercicios elaborados dentro e fóra da aula. Empregaranse tarefas que busquen plantexar situacións concretas e prácticas, actividades creativas e que procuren o compoñente máis lúdico da linguaxe co afán de espertar a curiosidade do alumnado.

A realización destas actividades poderá ser tanto individual como en parella ou en grupos e procederase sempre a súa corrección por parte da profesora na aula colectiva ou individualmente.

ESTRATEGIAS METODOLÓXICAS

- ☐ Lectura e memorización comprensivas.
- ☐ Elaboración de resumos, identificación de ideas principais e secundarias, elaboración de esquemas.
- ☐ Comentario de textos.
- ☐ Elaboración individual e colectiva de traballos de investigación.
- ☐ Posta en común das ideas fundamentais.
- ☐ Recopilación de conceptos.
- ☐ Resolución de dudas e problemas.

SECUENCIACIÓN HABITUAL DO TRABALLO NA AULA

1. Información do profesor:
 - a. Información xeral sobre os contidos que se van tratar.
 - b. Resolución de exercicios a partir dos contidos explicados.
 - c. Apoio e reforzón individualizado dos conceptos.
2. Traballo persoal.
3. Avaliación:
 - a. Probas escritas.
 - b. Probas orais –resolución dos exercicios propostos.
 - c. Traballo e esforzón individual.
 - d. Observación do traballo en casa e clase.
 - e. Análise das producións individuais: caderno, textos, comentarios...

Ante a situación de pandemia provocada polo COVID-19, e en previsión dos distintos escenarios que se poidan producir ao longo do curso, alternando a docencia presencial coa non presencial, a maioría das actividades que se levarán a cabo poderanse desenvolver nos distintos escenarios (presencial, semipresencial e/ou non presencial).

En consecuencia, o uso das TIC será o recurso didáctico de referencia, e polo tanto, para a posta en práctica das distintas programacións, utilizarase, no caso de 4º de ESO, a aula virtual do centro, que ofrece un amplo abanico de posibilidades, permitindo desde algo básico como un repositorio de recursos para o alumnado, ata un uso máis completo como espazo de aprendizaxe.

6. MATERIAIS CURRICULARES E OUTROS RECURSOS BÁSICOS

A metodoloxía empregada para elaborar os materiais didácticos de Lingua Castelá e Literatura baséase na concepción constructivista da aprendizaxe. Dentro deste enfoque, propóñense métodos, materiais e actividades que permiten atender aos diferentes ritmos individuais de aprendizaxe: pluralidade de técnicas e modalidades de traballo (observación, reflexión, procura...), diversidade de materiais orais e escritos e diferentes tipos de actividades (individuais, colectivas, en grupos reducidos). Os principais materiais cos que traballaremos serán os seguintes:

Libro de texto: *Lengua castellana y Literatura 4º ESO*, ed. Mc Graw Hill.

Material fotocopiado elaborado pola profesora.

Así mesmo, en cada trimestre inclúese a lectura dunha obra pertencente á literatura clásica ou contemporánea. As obras seleccionadas son:

1ª Avaliación

- Selección de *Leyendas* de Gustavo Adolfo Bécquer, varias editoriais.

2ª Avaliación

-Miguel Mihura, *Tres sombreros de copa*, varias editoriais.

3ª Avaliación

- Alfredo Gómez Cerdá, *El rostro de la sombra*, Ed. SM.

OUTROS RECURSOS DIDÁCTICOS

-Materiais de investigación e consulta.

As lecturas sinaladas anteriormente serán reforzadas pola introdución da prensa no aula -xornais, revistas. Así mesmo, a necesidade de introducir aos alumnos nunha investigación autónoma esixe o emprego doutros materiais de consulta tales como dicionarios ou enciclopedias, xa sexa con fondos do aula como do departamento ou da biblioteca do centro.

-Recursos técnicos.

Soportes CD, DVD ou software diverso. Ao contar con sala de audiovisuais e aula de computadores, poderase realizar co alumnado actividades de proxección de películas ou documentais pertinentes ou a audición de textos na clase para desenvolver habilidades orais e auditivas.

Merecen unha especial atención as sesións na aula de informática xa que desde ela traballárase a elaboración de traballos así como a webquest de información para os devanditos documentos. Ata contamos con programas específicos da materia orientados especialmente ao perfeccionamento da ortografía e habilidades lingüísticas ás que se poderá acceder nalgunha sesión.

Dadas as especiais características- debidas á pandemia de Covid-19- do curso que comeza, o emprego dos recursos mencionados queda supeditado ao que a situación sanitaria permita ou non facer en cada momento. Polo mesmo motivo, existirá material elaborado polo profesorado da materia, xunto con enlaces, presentacións, etc, colgados na aula virtual na que traballará o alumnado.

7.PROCEDIMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Ao inicio do curso levarase a cabo unha **avaliación** inicial que consistirá na observación do alumnado por parte da profesora (por exemplo, mediante preguntas orais) e, se se considerase necesario, na realización dunha proba escrita non avaliable que permita saber que coñecementos previos teñen adquiridos. Durante o ano se levará a cabo a **avaliación continua** dos alumnos a través da cal comprobarase se estes conseguen, e en que grao, alcanzar os obxectivos propostos; ademais servirá para determinar o proceso seguido por cada alumno desde o punto de partida. Así, poderán confeccionarse con fiabilidade as oportunas actividades específicas xa de recuperación, xa de profundización, e será posible valorar a eficacia dos recursos e da metodoloxía empregada. As conclusións parciais deste proceso evaluativo, que serán coñecidas polos alumnos e comentadas con eles, explicaranse en cada unha das sesións ordinarias de avaliación, indicándose nelas a cualificación da materia que corresponda ao alumno nese momento. Na terceira avaliación, realizarase unha **avaliación sumativa**, que valorará o labor do alumno durante todo o curso académico.

Para levar a cabo este proceso de avaliación o profesorado utilizará diferentes instrumentos rexistrándose os datos achegados no seu caderno.

Probas específicas: realizarase polo menos dúas probas escritas en cada trimestre, que versarán esencialmente sobre os contidos desenvolvidos nese tempo. Se un alumno/a non pode facer ditas probas de xeito presencial, a nota da avaliación obterase prorrateando o resto das cualificacións obtidas ao longo do trimestre.

Así mesmo, durante o curso realizaranse **probas escritas** que terán como obxecto determinar se o alumno leu convenientemente os **textos literarios** de carácter obrigatorio que fixa o departamento. Nos dous tipos de exercicios citados ata agora comprobarase tamén o uso correcto da expresión escrita (redacción, exposición, cohesión e coherencia, ortografía, puntuación e presentación).

Doutra banda, o profesor poderá realizar cantos controis e probas, escritos e orais, considere oportunos.

Análise das producións dos alumnos: utilizarase como instrumento de avaliación ao longo do curso o caderno de clase dos alumnos, a elaboración dos exercicios e fichas de traballo, así como a entrega de posibles traballos de maior envergadura.

Observación sistemática dos alumnos. Este tipo de instrumentos de avaliación aplicarase a cuestións de indubidable importancia e non susceptibles de proba de avaliación escrita (participación en clase, actividades orais, respecto ás normas xerais, actitude valorativa e respectuosa cara a compañeiros e profesorado, esforzo e aplicación continuos no estudo e nas tarefas encomendadas, asistencia continuada a clase...) e usarase cotidianamente.

SISTEMA E CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN:

A nota final de cada avaliación obtense dos seguintes factores:

1. Probas escritas teórico-prácticas (parciais e/ou totais). Estas probas (dúas polo menos en cada trimestre), serán cualificadas cada unha delas sobre 10 puntos e achegarán a nota de cada avaliación. Os contidos de lingua e literatura serán avaliados en exames distintos. Devanditas probas sumarán o 80% do total da nota de cada avaliación.

Non se achará ningunha media se polo menos unha das probas presenta unha nota inferior a tres. O aprobado de cada avaliación será sempre a partir de 5 puntos de media nas probas escritas. Non se engadirá o restante 20% da nota a aqueles alumnos que non acaden polo menos dita media de 5 puntos nas probas escritas.

2. As probas específicas de control de lecturas serán avaliadas como “apto” ou “non apto”. A superación destes exames será requisito indispensable para que o alumno poida optar ao aprobado na materia. Nelas exporanse preguntas sobre a obra lida. **En caso de ter que se presentar á proba extraordinaria de setembro, se este alumnado tivese unha ou varias das lecturas suspensas non terá que realizar ningún exame para recuperalas.**

3. O traballo individual, a participación activa no desenvolvemento da clase, o comportamento, o respecto ás normas e a actitude ante a materia poderán sumar ata un 10% na cualificación de cada trimestre.

4. Traer as tarefas escolares cada día, certas probas de repaso dos contidos impartidos ou de avaliación da capacidade de comprensión e expresión do alumnado, así como algúns traballos que se deberán entregar ou presentar na clase poderán sumar ata un 10% na cualificación de cada trimestre.

Dada a experiencia durante o terceiro trimestre do curso 2019-2020, en canto aos traballos feitos en grupo ou individualmente, ou o traballo na aula (ou na casa), toda produción ou traballo entregado polo alumnado que presente indicios de ser copiado ou de elaboración non propia, levará unha cualificación de cero (0).

As avaliacións apróbanse cun 5. Non se fará a media cunha nota inferior a tres nalgún dos exames de cada avaliación. A nota final de curso resultará de facer a

media aritmética das tres avaliacións, debendo estar as tres aprobadas cunha nota mínima de cinco.

En caso de que algún alumno sexa descuberto durante alguna proba copiando anularáselle de inmediato o exame e deberá presentarse á recuperación pertinente desa avaliación. En caso de tratarse dun exame de recuperación de xuño anularáselle a proba e deberá presentarse ao exame extraordinario de setembro.

Criterios ortográficos de cualificación de exames, traballos ou exercicios escritos:

Ademais de cualificar as probas de acordo co contido, valorarase a capacidade de redacción, manifestada mediante a expresión ordenada de ideas, o correcto engarce sintáctico, a riqueza léxica e a matización expresiva. A ortografía será xulgada na súa totalidade -letras, tildes e signos de puntuación- e valorada da seguinte forma:

- Cada falta de ortografía será penalizada con 0,25 puntos.
- Cada cinco tildes descontarase un 0.25 sobre a nota final.
- O máximo desconto aplicable á nota dun exame por mor dos erros ortográficos será de 2 puntos.

MÍNIMOS ESIXIBLES PARA UNHA AVALIACIÓN POSITIVA

1. Comprender, analizar e interpretar textos literarios e xornalísticos.
2. Redactar e presentar oralmente e por escrito as distintas clases de textos atendendo á corrección ortográfica.
3. Comprender, establecer razonadamente o xénero ao que pertence un texto e analizar os trazos específicos de devandito xénero.
4. Comprender as relacións semánticas entre palabras.
5. Identificar e coñecer as particularidades dos sustantivos, adxectivos, determinantes, pronombres, verbos, adverbios, preposicións, conxuncións e interxeccións presentes nun texto.
6. Sinalar e analizar as distintas clases de sintagmas e os seus compoñentes.
7. Recoñecer e analizar sintácticamente oracións simples, coordinadas e subordinadas.
8. Coñecer e identificar as principais características dos distintos movementos literarios, os autores máis destacados e obras representativas desde o século XIX ata a actualidade.

PROGRAMA DE RECUPERACIÓN

RECUPERACIÓN DA MATERIA DURANTE O CURSO

No caso dos exames de lecturas, cada unha delas contará cunha única recuperación. Non se poderá aprobar a materia en xuño se polo menos non se teñen avaliados como “apto” dúas das tres lecturas. Só no caso de ter o curso aprobado en xuño pero as lecturas suspensas realizarase unha segunda e derradeira recuperación das mesmas.

En caso de non aprobar a materia en xuño non será necesario presentarse a setembro coas lecturas.

Non se realizará recuperación ao final da primeira avaliación, ao principio e ao final da segunda nen ao principio da terceira. Se un alumno/a suspende unha avaliación cunha nota non inferior a un 3, e a final de curso a media aritmética das tres avaliacións é 5 ou máis de 5, a avaliación que tiña suspensa quedaralle automaticamente aprobada. De non ser así, ao final da terceira avaliación deberá realizar un exame de recuperación **solo da avaliación ou avaliacións que non tivera superadas durante o curso.**

PROCEDIMENTO DE AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA

Realizarase no mes de setembro unha proba escrita na que entrarán contidos tanto de lingua como de literatura. O alumnado que tivese as probas de lectura non aptas non terá que presentarse en setembro a elas. Para poder superar dito exame será necesario acadar un mínimo de cinco.

PROCEDIMENTO E AVALIACIÓN DE PENDENTES

Para preparar a proba de pendentes que se realizará no mes de maio, entregarase un boletín de exercicios en cada avaliación, que deberán ser devoltos ao profesor para que sexan corregidos.

En maio realizarase unha proba na que se incluírán contidos de lingua e literatura. Para poder superar dito exame será necesario acadar un mínimo de cinco.

OUTRAS AVALIACIÓNS

1.- Avaliación da proceso de ensino e de práctica docente (Indicadores de logro)	Escala			
	1	2	3	4
Proceso de ensino:				
1.- O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado?				
2.- Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreza a aprendizaxe?				
3.- Conseguiuse motivar para conseguir a súa actividade intelectual e física?				
4.- Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado?				
5.- Contouse co apoio e implicación das familias no traballo do alumnado?				
6.- Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado?				
7.- Tomouse algunha medida curricular para atender al alumnado con NEAE?				
8.- Tomouse algunha medida organizativa para atender al alumnado con NEAE?				
9.- Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado?				
10.- Usáronse distintos instrumentos de avaliación?				
11.- Dáse un peso real á observación do traballo na aula?				
12.- Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo?				

Práctica docente:	1	2	3	4
1.- Como norma xeral fanse explicacións xerais para todo o alumnado				
2.- Ofrécese a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa?				
3.- Elabóranse actividades de distinta dificultade atendendo á diversidade				
4.- Elabóranse probas de avaliación de distinta dificultade para os alumnos con NEAE?				
5.- Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar?				
6.- Intercálase o traballo individual e en equipo?				
7.- Poténcianse estratexias de animación á lectura e de comprensión e expresión oral?				
8.- Incorporáranse as TIC aos procesos de ensino - aprendizaxe				
9.- Préstase atención aos temas transversais vinculados a cada estándar?				
10.- Ofrécese ao alumnado de forma inmediata os resultados das probas/exames,etc?				
11.- Coméntase co alumnado os fallos máis significativos das probas /exames, etc?				
12.- Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus fallos?				
13.- Cal é o grao de implicación nas funcións de tutoría e orientación do profesorado?				
14.- Realizáronse as ACS propostas e aprobadas?				
15.- As medidas de apoio, reforzo, etc establécense vinculadas aos estándares				
16.- Avaliase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación,.. ?				

AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Con que periodicidade se revisará?

Ao rematar cada avaliación para poder aplicar as adpatacións necesarias.

Qué medidas se adoptarán en caso de desfase?

Priorizaremos contidos que resulten vehiculares para a continuación da materia en cursos posteriores.

2.- Mecanismo avaliación e modificación de programación didáctica (Indicadores de logro)	Escala			
	1	2	3	4
1.- Diseñáronse unidades didácticas ou temas a partir dos elementos do currículo?				
2.- Secuenciáronse e temporalizáronse as unidades didácticas/temas/proxectos?				
3.- O desenvolvemento da programación respondeu á secunciación e temporalización?				
4.- Engadiuse algún contido non previsto á programación?				
5.- Foi necesario eliminar algún aspecto da programación prevista?				
6.- Secuenciáronse os estándares para cada unha das unidades/temas				
7.- Fixouse un grao mínimo de consecución de cada estándar para superar a materia?				
8.- Asígnase a cada estándar o peso correspondente na cualificación ?				
9.- Vinculouse cada estándar a un/varios instrumentos para a súa avaliación?				
10.- Asociouse con cada estándar os temas transversais a desenvolver?				
11.- Fixouse a estratexia metodolóxica común para todo o departamento?				
12.- Estableceuse a secuencia habitual de traballo na aula?				
13.- Son adecuados os materiais didácticos utilizados?				
14.- O libro de texto é adecuado, atractivo e de fácil manipulación para o alumnado?				
15.- Diseñouse un plan de avaliación inicial fixando as consecuencias da mesma?				
16.- Elaborouse unha proba de avaliación inicial a partir dos estándares?				
17.- Fixouse para o bacharelato un procedementos de acreditación de coñecementos previos?				
18.- Establecéronse pautas xerais para a avaliación continua: probas, exames, etc.				
19.- Establecéronse criterios para a recuperación dun exame e dunha avaliación				
20.- Fixáronse criterios para a avaliación final?				
21.- Establecéronse criterios para a avaliación extraordinaria?				
22.- Establecéronse criterios para o seguimento de materias pendentes?				
23.- Fixáronse criterios para a avaliación desas materias pendentes?				

24.- Elaboráronse os exames tendo en conta o valor de cada estándar?				
25.- Definíronse programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares?				
26.- Leváronse a cabo as medidas específicas de atención ao alumnado con NEE?				
27.- Leváronse a cabo as actividades complementarias e extraescolares previstas?				
28.- Informouse ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos?				
29.- Informouse ás familias sobre os criterios de promoción? (Artº 21º, 5 do D.86/15)				
30.- Seguiuse e revisouse a programación ao longo do curso				
31.- Contribuíuse desde a materia ao plan de lectura do centro?				
32.- Usáronse as TIC no desenvolvemento da materia?				

8.ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Medidas de atención á diversidade no presente curso

MEDIDAS ORDINARIAS	
Organizativas	Curriculares
<p>1. Adecúase a estrutura organizativa do centro e/ou da aula para algún alumno/a ou grupo?</p> <p>a) Tempos diferenciado, horarios específicos, etc.</p> <p>Si.</p> <p>b) Espazos diferenciados?</p> <p>Si.</p> <p>c) Materiais e recursos didácticos diferenciados?</p> <p>Si.</p> <p>2. Faise algún desdoblamento de grupos?</p> <p>Non</p> <p>3. Faise algún reforzo educativo e/ou apoio de profesorado con dispoñibilidade horaria?</p> <p>Si.</p> <p>4 Que medidas se propoñen para o alumno</p>	<p>1. Faise algunha adaptación metodolóxica para algún alumno/grupo como traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos, etc.?</p> <p>Si.</p> <p>2. Adáptanse os tempos e/ou os instrumentos de avaliación para algún alumno/a?</p> <p>Si.</p> <p>3. Existe algún programa de reforzo en áreas instrumentais (LC/LG/MT) para alumnado de 1º e 2º da ESO?</p> <p>Si</p> <p>4. Existe algún programa de recuperación de materias non instrumentais (2º ESO)?</p> <p>5. Existe algún programa específico para alumnado repetidor da materia?</p> <p>Si.</p> <p>6. Aplicase ese programa específico</p>

<p>enviado á aula de convivencia?</p> <p>Elaboración de actividades.</p> <p>5. Desenvólvese algún programa de habilidades sociais?</p> <p>Si.</p>	<p>personalizado para repetidores da materia?</p> <p>Non</p>
---	--

MEDIDAS EXTRAORDINARIAS

Organizativas	Curriculares
<p>1. Canto alumnado recibe apoio por profesorado especialista en PT/AL?</p> <p>2. Existe algún grupo de adquisición das linguas (para alumnado estranxeiro)?</p> <p>Non.</p> <p>3. Existe algún grupo de adaptación da competencia curricular(Al. estranxeiro)?</p> <p>Non.</p> <p>4. Existe algunha outra medida organizativa: escolarización domiciliaria, escolarización combinada, etc.?</p> <p>Non.</p>	<p>1. Existe algunha Adaptación Curricular na materia? ¿Cantas? Si. Dúas.</p> <p>2. Foi autorizado para a materia algún agrupamento flexible/específico?</p> <p>Non</p> <p>3. Existe algún Programa de Mellora do Aprendizaxe e Rendemento (PMAR)?</p> <p>Non.</p> <p>4. Flexibilizouse para algún alumno/a o período de escolarización?</p> <p>Non.</p> <p>5. Describir o protocolo de coordinación co profesorado que comparte co titular da materia, os reforzos, apoios, adaptación, etc. (Coordinación cos PT/AL/Outro profesorado de apoio/profesorado agrupamento/ etc).</p> <p>Entrevistas recurrentes co profesorado de apoio para comentar os contidos que se están a traballar así como as dificultades que xorden e os resultados adquiridos.</p>

9. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES: Dadas as circunstancias excepcionais nas que imos iniciar o presente curso, debido á pandemia de Covid-19, non se contemplan polo de agora actividades deste tipo para o ano académico 2020-2021. No caso de que a situación mellorase, se proporían ditas actividades no momento oportuno e se realizarían de contar co beneplácito das autoridades e organismos competentes, recollendo esta modificación nos documentos adecuados.

10. POSIBLES ADAPTACIÓNS DA PROGRAMACIÓN Á SITUACIÓN XERADA POLA PANDEMIA DE COVID-19

No intre da redacción da presente programación as indicacións da Consellería de Educación son que se impartan as clases de xeito presencial, se ben seguindo os protocolos sanitarios necesarios pola pandemia de Covid-19. Agora ben, cabe a posibilidade de que algún alumno/a ou a propia profesora do grupo teña, nalgún momento, que ser confinado no seu domicilio, ou incluso que esta medida se extenda a un grupo completo ou a todo o centro escolar. Como non é posible coñecer o futuro nin saber por canto tempo ou en que condicións se levaría a cabo dito confinamento, no caso de producirse este se farían as adaptacións que esta programación requirise ante a situación descrita. Ditas adaptacións atingirían principalmente á metodoloxía e aos criterios de avaliación, pero poderían tamén referirse a outros elementos, como os contidos e a súa secuenciación, se, por exemplo, o confinamento se extendese no tempo e o desenrolo das clases telemáticas así o requirise. No caso do noso alumnado de 4º de ESO, o feito de ter a súa disposición a aula virtual do centro é unha vantaxe porque xa estarían afeitos a empregar as TIC como ferramenta habitual de aprendizaxe. Dita plataforma (xunto co correo electrónico institucional) sería a canle principal de comunicación entre o alumnado e a profesora no proceso de ensinanza-aprendizaxe: nela figuran contidos teóricos e exercicios prácticos que traballar co alumnado. Ademáis, a profesora facilitaría aos seus alumnos/as diferentes enderezos de páxinas web onde completar a información relativa a cada tema ou atopar actividades complementarias (de reforzo, ampliación, etc), así como onde consultar información para documentarse con vistas á realización de posibles traballos.

A xefa do departamento

Asdo.: Concepción Sanfiz Fernández

En Guntín, a 11 de outubro de 2020